

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 61

13. července 2018

Obsah

I Usnesení, doporučení a stanoviska

STANOVISKA

Výbor regionů

128. plenární zasedání VR, 22. 3. 2018–23. 3. 2018

2018/C 247/01	Stanovisko Evropského výboru regionů – Provádění evropského programu pro migraci	1
2018/C 247/02	Stanovisko Evropského výboru regionů – Podpora širokopásmového připojení v Evropě	7
2018/C 247/03	Stanovisko Evropského výboru regionů – Přezkum ESF v polovině období za účelem přípravy návrhu na období po roce 2020	11
2018/C 247/04	Stanovisko Evropského výboru regionů Náklady a rizika v souvislosti s nedostatečnou soudržností – strategický význam politiky soudržnosti při uskutečňování cílů Smlouvy a překonávání nových výzev pro evropské regiony	16
2018/C 247/05	Stanovisko Evropského výboru regionů Rozšíření – zapojení místních a regionálních orgánů ze zemí západního Balkánu do iniciativ EU v oblasti makroregionální, přeshraniční a další nadnárodní spolupráce	22
2018/C 247/06	Stanovisko Evropského výboru regionů Balíček opatření týkajících se obchodu	28
2018/C 247/07	Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropská průmyslová strategie – úloha a perspektiva regionálních a místních orgánů	38
2018/C 247/08	Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrh na vytvoření Evropského obranného fondu	43

III Přípravné akty

VÝBOR REGIONŮ

128. plenární zasedání VR, 22. 3. 2018–23. 3. 2018

2018/C 247/09	Stanovisko Evropského výboru regionů Pozměněný program na podporu strukturálních reforem a nové rozpočtové nástroje pro eurozónu	54
2018/C 247/10	Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropská občanská iniciativa	62

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

128. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 22. 3. 2018–23. 3. 2018

Stanovisko Evropského výboru regionů – Provádění evropského programu pro migraci

(2018/C 247/01)

Zpravodaj: Dimitrios KALOGEROPOULOS (EL/ELS), politický odpovědný radě města Palaio Faliro**Odkaz:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o naplňování evropského programu pro migraci

COM(2017) 558 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Úvodní připomínky

1. Zdůrazňuje, že v dějinách lidstva a zejména Evropy vždy docházelo k migračním přesunům, které byly vyvolány řadou různých příčin. Upozorňuje na to, že evropská města a evropské regiony momentálně čelí tlaku v souvislosti s vysokým počtem migrantů v důsledku nestabilní situace v zemích mimo EU. Evropa a především pak regiony na jižním a východním okraji tohoto kontinentu – a v uplynulém roce i západní Středomoří a španělské pobřeží, včetně španělského pobřeží v jižním Atlantiku – byly po dlouhou dobu místem, z něhož migrace vycházela, v posledních letech se však staly hlavním cílem přílivu migrantů a uprchlíků ze zemí mimo EU.

2. Počet migrantů a uprchlíků, kteří většinou pocházejí z afrických a asijských zemí a z Blízkého východu a pokoušejí se dostat do zemí Evropské unie, se v uplynulých letech prudce zvýšil. Od roku 2015 přijala Evropa největší množství migrantů a uprchlíků od konce druhé světové války. K posilování této tendence podstatnou měrou přispívají takové faktory, jako je pokračující krize v Sýrii, vznik ohnisek nepokojů v různých regionech Afriky a Asie a snaha mnoha obyvatel těchto kontinentů nalézt v Evropě lepší podmínky k životu. K zemím prvního vstupu do EU patří hlavně ty země, jež leží u Středozemního moře, zejména Řecko a Itálie.

3. Evropská unie představila v květnu 2015 evropský program pro migraci⁽¹⁾, aby bylo možné tuto bezprecedentní obtížnou situaci co nejúčinněji řešit. Nejnaléhavější prioritou bylo zajistit záchranu lidských životů na moři s ohledem na humanitární tragédie odehrávající se ve Středomoří a přijmout za tímto účelem na evropské úrovni opatření v následujících oblastech: 1) vylepšení pátracích a záchranných operací; 2) boj proti zločineckým sítím převaděčů a obchodníků s lidmi; 3) relokace uprchlíků v rámci EU; 4) navrácení vysídlených osob do místa původu; 5) spolupráce se třetími zeměmi s cílem řešit příčiny migrace a 6) pomoc členským státům EU, které se nacházejí v přední linii, co se týče přijímání migrantů a uprchlíků. V evropském programu pro migraci byly rovněž definovány čtyři pilíře pro přijetí komplexní migrační politiky EU: 1) snižování motivace k nelegální migraci; 2) záchrana životů a zabezpečení vnějších hranic; 3) vytvoření předpokladů pro soudržné provádění společného evropského azylového systému a 4) formulování nových pravidel legální migrace.

4. Historické zkušenosti ukazují, že migranti jsou v případě absence legálních způsobů migrace nuceni hledat nebezpečnější cesty ke vstupu do cílových zemí. To vede tyto osoby k tomu, aby využily převaděčských sítí, čímž ohrožují svůj život a osobní integritu. V případě žen se tím značně zvyšuje jejich zranitelnost.

Konkrétní připomínky

5. Evropský výbor regionů (VR) by ze všeho nejdříve rád předeslal, že evropský program pro migraci je sice primárně v působnosti národních vlád, důležitou roli zde však hrají místní a regionální orgány;

6. upozorňuje na to, že místní a regionální orgány hrají významnou úlohu při přijímání vyššího počtu uprchlíků a migrantů. Důvodem je to, že tyto orgány přijímají uprchlíky a migranty a mají za úkol se o ně postarat, poskytnout jim ubytování a vytvořit pro ně takové podmínky, aby byla respektována jejich lidská důstojnost, a to často na neurčitou dobu. V mnoha případech jim také musí pomoci se integrovat. Dotýká se to obzvláště regionů u vnějších hranic EU (jako jsou například řecké ostrovy v Egejském moři ležící poblíž tureckého pobřeží, některé ostrovní regiony Itálie a andaluské pobřeží – jde zejména o migranty přicházející do provincií Cádiz, Granada a Almería, na území měst Ceuta a Melilla a na Kanárské ostrovy), v nichž migranti poprvé vstupují na území EU;

7. s ohledem na tyto skutečnosti podotýká, že místní a regionální orgány musejí být zapojeny do všech fází koncipování a provádění evropského programu pro migraci, včetně určování priorit, vyhodnocování výsledků a monitorování důsledků příslušné vnitrostátní politiky pro místní a regionální orgány. Do tohoto procesu by měly být transparentním způsobem zapojeny všechny úrovně správy, počínaje obcemi a místními orgány;

8. vítá snahy EU podpořit vznik trvalých politických a správních struktur v souvislosti s otázkami migrace a azylu a domnívá se, že by v rámci těchto snah mělo být podporováno budování institucí na regionální a místní úrovni tím, že bude místním a regionálním orgánům poskytována účinná finanční a technická podpora a odborná příprava za účelem co nejlepšího využití humanitární pomoci a stávajících a budoucích finančních zdrojů, především při prvotním přijetí. V tomto ohledu je nutné, aby regiony, jichž se nejvíce dotýkají migrační toky nebo jež mají vysoký podíl migrantů, měly přímý přístup k finančním prostředkům EU určeným na integraci;

9. upozorňuje na to, že orgány na nižších úrovních správy, které VR zastupuje, vynakládají značné úsilí a investují rovněž značné prostředky s cílem řešit v praxi humanitární problémy, jež ve spojitosti s přílivem uprchlíků a migrantů vyvstávají. V tomto ohledu se již prokázalo, že VR je cenným partnerem jiných orgánů (včetně Evropské komise) podílejících se na provádění evropského programu pro migraci;

Priority

10. pokládá za samozřejmé jednak to, že vzhledem ke složitosti této problematiky je nezbytná těsná spolupráce mezi členskými státy EU, a jednak to, že veškerá opatření EU a jejich členských států se vždy musejí řídit nadřazenými zásadami dodržování mezinárodního práva a ochrany lidských práv;

⁽¹⁾ COM(2015) 240 final.

11. je toho názoru, že je naprosto nezbytné, aby EU pokračovala ve svém úsilí o upevnění a posílení společného evropského rámce pro migraci a azyl a ve svých preventivních opatřeních s cílem přispět k řešení otázky nelegální migrace a pomoci zajistit stabilitu a dodržování základních práv ve svém sousedství. EU musí být schopna poskytovat pomoc těm členským státům, které v souvislosti s přílivem migrantů a uprchlíků čelí větší zátěži, přičemž musí svou politiku postavit na základní zásadě solidarity. V tomto ohledu potřebují rozsáhlou podporu oblast Středomoří a také zámořská území Španělska, jako jsou Ceuta a Melilla;

12. zdůrazňuje, že je nutné zintenzivnit preventivní opatření v oblasti nelegální migrace tak, aby se pomoc mohla zaměřit na ty, kdo skutečně potřebují ochranu. Je rovněž hluboce znepokojen obchodováním s otroky, které se rozvinulo v některých afrických státech v důsledku nelegálních převaděčských tras a činností a jehož náplní je především obchodování s ženami a dívkami za účelem sexuálního vykořisťování;

13. domnívá se, že EU musí coby největší poskytovatel mezinárodní pomoci usilovat o to, aby politiky v oblasti migrace a mezinárodní rozvojové spolupráce byly koordinovány veřejnými politikami. Současně VR považuje za nebezpečné to, že některé mezinárodní organizace (jako například Výbor pro rozvojovou pomoc OECD) mají tendenci umožňovat, aby výdaje vzniklé vyspělým zemím v souvislosti s péčí o uprchlíky byly započítány jako oficiální rozvojová pomoc;

14. poukazuje na zásadní význam mezinárodní rozvojové spolupráce coby veřejné politiky, která má podpořit zlepšení životních podmínek ve třetích zemích, odstranit nerovnosti a pomocí humanitární činnosti rovněž působit v situacích, které vedou k nucené migraci;

15. za současné situace spatřuje těchto šest oblastí, ve který je třeba vyvíjet činnost: 1) okamžitá reakce a pomoc členským státům, které čelí vážným problémům kvůli zvýšenému přílivu uprchlíků či migrantů, 2) snižování motivace k další nelegální migraci, 3) správa vnějších hranic EU, 4) azylová politika, 5) řízení legální migrace a integrace migrantů do společnosti a 6) spolupráce se zeměmi původu;

Reakce na závažnou situaci

16. vítá kroky, které EU doposud podnikla s cílem řešit kritickou situaci, jež nastala v důsledku zvýšeného přílivu migrantů a uprchlíků v posledních letech. Patří k nim:

- společné operace Triton a Poseidon v oblasti centrálního a východního Středomoří,
- poskytování zvláštní finanční pomoci členským státům, které se potýkají s největšími potížemi a jež musí posílit své standardizované zdravotní, sociální a právní služby, které regiony poskytují tomuto obyvatelstvu,
- zřízení a provozování přijímacích a identifikačních středisek (tzv. hotspotů) v Řecku a v Itálii a také v místech vstupu v Andalusii,
- dohoda mezi EU a Tureckem, jež vedla k výraznému omezení nekontrolované migrace z Turecka do Řecka (ačkoli by se neměla stát vzorem pro řešení problémů v oblasti migrace), i když budí určité pochyby, co se týče její slučitelnosti s mezinárodními normami v oblasti lidských práv a její udržitelnosti v rámci komplexní politické reakce EU na tuto krizi,
- poskytování pomoci libyjské pobřežní stráž v rámci operace EU NAVFOR MED SOPHIA, což pomohlo snížit příliv migrantů do Itálie,
- navýšení prostředků v rámci evropského Azylového, migračního a integračního fondu, díky čemuž bylo možné poskytnout z tohoto fondu větší podporu členským státům (tyto finanční prostředky musí doputovat do regionů);

17. uznává, že EU musí učinit ještě radikálnější opatření s cílem:

- posílit pomoc poskytovanou členskými státy, které se nacházejí v přední linii, co se týče přílivu migrantů a uprchlíků, přičemž je třeba se zvláště zaměřit na podporu místních a regionálních orgánů v regionech (jako jsou například řecké ostrovy v Egejském moři, Itálie a jižní pobřeží a ostrovy Španělska), do nichž vzhledem k jejich zeměpisné poloze přichází převážná část uprchlíků a migrantů,
- snížit zatížení regionů, do nichž přichází převážná část uprchlíků a migrantů, a zohlednit při tom takové faktory, jako jsou specifické podmínky ostrovů,
- zajistit důsledné uplatňování dohody mezi EU a Tureckem, včetně ustanovení týkajících se navracení osob do Turecka, při plném respektování norem humanitárního a mezinárodního práva a současném zajištění přístupu k řádnému azylovému řízení pro ty, kdo na něj mají nárok,
- poskytnout nezbytnou pomoc skupinám, které těmito přesuny trpí nejvíce, zejména nezletilým osobám bez doprovodu;

18. upozorňuje na pozitivní roli, již hrají některé nevládní organizace při řešení naléhavých problémů spojených s poskytováním ubytování, stravy, zdravotní péče atd. uprchlíkům a migrantům, obzvláště v regionech, do nichž přichází největší počet uprchlíků a migrantů. Poukazuje ovšem na to, že je nutné činnost nevládních organizací lépe koordinovat v úzké spolupráci s místními a regionálními orgány tak, aby byla jejich pomoc racionalizována a zefektivněna a odpovídala místním potřebám a okolnostem a aby se tyto organizace rovněž řídily nezbytnými požadavky týkajícími se transparentnosti a sociální odpovědnosti. Domnívá se, že by při přijímání uprchlíků a migrantů mohla sehrát podstatnou úlohu Evropská dobrovolná služba ve spolupráci s nevládními organizacemi a veřejnou správou;

19. zdůrazňuje význam mezinárodní humanitární pomoci, kterou EU a její členské státy poskytují třetím zemím, jejichž stav nouze úzce souvisí s nárůstem migračních toků;

Odrazování od nelegální migrace

20. považuje za zásadně důležité, aby se EU i nadále snažila bojovat ve spolupráci se třetími zeměmi proti sítím působícím v oblasti nelegální migrace, zejména v zemích původu a tranzitu;

21. zdůrazňuje, že je nutné vytvořit řádný právní základ pro operaci EU NAVFOR MED SOPHIA s cílem posílit její účinnost a schopnost rozbít operační model převaděčů migrantů a obchodníků s lidmi. Vyzývá například k tomu, aby orgány EU spolupracovaly s libyjskou pobřežní stráží s cílem zamezit nelegálnímu vyplouvání člunů a lodí ve snaze dostat se do EU. Konstatuje, že hlídkování, včetně podpory pátracích a záchranných činností, se postupně přesunulo z vod poblíž italského území do vod blíže k Libyi. Uznává, že jedním z přímých důsledků tohoto vývoje je změna operačního modelu převaděčů, kteří umísťují nelegální migranty a uprchlíky na levné a k plavbě na moři zcela nezpůsobilé nafukovací čluny, jež v žádném případě nemohou doplout až k italskému pobřeží, a předpokládají, že budou zachyceny v libyjských teritoriálních vodách nebo v jejich blízkosti;

22. vítá zřízení Evropského střediska pro boj proti převaděčství coby velmi přínosný krok;

23. vyzývá Evropskou komisi k tomu, aby podnikla další iniciativy s cílem sestavit jednotný akční plán se zapojením všech členských států EU, příslušných orgánů EU a dalších orgánů, které se touto otázkou zabývají, aby bylo možné účinněji potírat převaděčské sítě;

24. domnívá se, že je nezbytné zvýšit efektivitu evropského rámce pro navracení osob nemajících právo k pobytu tak, aby bylo možné zvýšit počet navracených osob při dodržování evropských a mezinárodních předpisů;

Správa hranic

25. vítá zřízení Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž, jelikož se jedná o mimořádně důležitý krok, který rozhodujícím způsobem přispěje zejména k účinnější ochraně vnějších hranic EU. Činnost této agentury umožňuje lépe koordinovat postup členských států EU a zajišťuje pohotovou a účinnou reakci v případech, které vyžadují okamžité přijetí opatření na vnějších hranicích;

26. uznává, že Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž by mohla vykonávat ještě rozsáhlejší činnost s cílem pomáhat v takových oblastech, jako je například: 1) poskytování technické a operační pomoci na podporu operací při pátrání a záchraně osob v nouzi na moři během ostrahy hranic; 2) organizování, koordinování a provádění návratových operací a zásahů; 3) podpora operační spolupráce mezi členskými státy a třetími zeměmi v souvislosti se správou vnějších hranic EU. Zdůrazňuje, že je naléhavě nutné snížit počet přeplaveb a zamezit nelegálnímu vyplouvání člunů a lodí ve snaze dostat se do EU;

27. naléhavě žádá Evropskou komisi, aby vypracovala soubor pokynů pro zřizování a provozování přijímacích a identifikačních středisek (tzv. hotspotů) na vnějších hranicích všech členských států EU, který by mimo jiné zajistil plné respektování unijních a mezinárodních základních práv a stanovil konkrétní administrativní rámec pro tato zařízení. Při tom bude třeba využít nashromážděných zkušeností se zřizováním a provozováním těchto středisek v Řecku a Itálii (včetně zkušeností příslušných místních a regionálních orgánů), z nichž kromě jiného vyplývá, že je nutné prozkoumat specifické nakládání s uprchlíky a migranty;

Společná azylová politika

28. pokládá za zásadně důležité přizpůsobit společný evropský azylový systém současným naléhavým potřebám a v tomto ohledu se domnívá, že je naprosto nezbytné přezkoumat fungování dublinského systému, jenž stanoví kritéria a mechanismy pro rozhodování o tom, který členský stát EU je příslušný pro posouzení určité žádosti o azyl. V této souvislosti vyzývá členské státy k tomu, aby učinily pokrok ve věci navrhované reformy příslušných právních předpisů EU, která sice pravděpodobně nebude postačující, ale ubírá se správným směrem;

29. upozorňuje na to, že stávající systém způsobuje nerovnoměrné rozložení uprchlíků a migrantů mezi členskými státy – s větší zátěží se potýkají ty členské státy (především Řecko a Itálie), které vzhledem ke své zeměpisné poloze přijímají naprostou většinu příchozích osob. Současná situace podněcuje sociální napětí a nespokojenost v zemích, které musejí zvládat nepřiměřeně vysoký počet přicházejících uprchlíků a nelegálních migrantů, zejména na místní úrovni, a následně vyvolává sekundární migraci v rámci EU. V zájmu účinnějšího řešení tohoto problému bude nezbytné za účasti nejvíce dotčených místních a regionálních orgánů zvážit, zda by z dlouhodobého hlediska bylo možné převést odpovědnost za posuzování žádostí o azyl z vnitrostátní úrovně na úroveň EU. Kromě toho VR vyzývá členské státy EU ke zrychlení postupů posuzování žádostí o azyl, aniž by to ovšem narušilo právní jistotu;

30. je toho názoru, že záměr rozdělovat uprchlíky poměrným způsobem do všech členských států je konstruktivní. Uznává ovšem, že navzdory dosaženému pokroku tento systém nefunguje stoprocentně;

31. zastává názor, že nezbytným předpokladem pro náležité zvládnutí velkého počtu žádostí o azyl je uplatňování zásady solidarity mezi členskými státy;

32. zdůrazňuje, že mimořádnou důležitost je třeba připisovat ochraně žen (zejména matek a těhotných žen) a dětí (obzvláště těch bez doprovodu), neboť se jedná o nejzranitelnější skupiny osob mezi uprchlíky. V členských státech, ve kterých mají regiony správní pravomoci v oblasti poručení nad nezletilými osobami bez doprovodu, by tyto regiony měly dostávat finanční pomoc na péči o tyto nezletilé migranty;

Legální migrace a integrace

33. zdůrazňuje, že je nutné vytvořit bezpečné cesty do EU pro legální migranty nebo osoby, které mají v souladu s mezinárodním právem nárok na mezinárodní ochranu, jako jsou humanitární víza, rozsáhlejší slučování rodin nebo programy soukromého sponzorství. Za tímto účelem je nezbytné upevnit a rozšířit stávající formy spolupráce se třetími zeměmi, ať už se jedná o země původu vysídlených osob či o země, jimiž tyto osoby projíždějí na cestě do EU. Zřízení

hotspotů na území třetích zemí představuje důležitý krok tímto směrem, a proto by EU měla učinit veškerá nezbytná opatření s cílem uzavřít s těmito zeměmi příslušné dohody, přičemž musí být zaručeno plné dodržování právních předpisů EU a mezinárodních norem v oblasti lidských práv. Současně musí být vytvořen soudržný rámec pokynů a pravidel, aby bylo zajištěno, že budou k dispozici všechny podstatné prvky pro bezproblémové fungování hotspotů;

34. domnívá se, že prvořadý význam má co nejrychlejší a nejrozsáhlejší integrace státních příslušníků třetích zemí (legálních migrantů a uprchlíků) do společnosti v členských státech EU. Tato integrace by měla probíhat na vícero úrovních a měla by být komplexní. Musí být nicméně zohledněny místní zvláštnosti v hostitelských zemích a specifika a rozmanitost (národnostní, jazyková, náboženská atd.) státních příslušníků třetích zemí. Je tedy nutné přizpůsobit přístup konkrétním okolnostem jednotlivých případů;

35. podotýká, že úspěšnost integračních opatření bude vždy záležet na zásadách demokracie, respektování lidských práv, rovnosti žen a mužů, tolerance, svobody projevu a právního státu, které patří k základním evropským hodnotám;

36. domnívá se, že je nezbytné, aby se občanská společnost a soukromý sektor zapojily na místní a regionální úrovni do všech opatření zaměřených na integraci migrantů, přičemž se nesmí zapomínat na to, že nezbytnou podmínkou pro úspěšné završení jakéhokoli projektu integrace je získání důstojného zaměstnání. V tomto ohledu upozorňuje Komisi na stávající osvědčené postupy na mezinárodní úrovni, které dosáhly úspěchu právě díky zapojení obyvatelstva v přijímající oblasti, a to od prvního okamžiku;

37. domnívá se, že místní a regionální orgány hrají zásadní úlohu při vypracovávání plánů, jejichž cílem bude úplné začlenění migrantů a uprchlíků. V tomto ohledu vybízí Komisi, aby vzala v úvahu osvědčené postupy a pilotní projekty zaštitěné mezinárodními organizacemi, jako je Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, které již evropské místní a regionální orgány zavedly;

Úloha místních a regionálních orgánů a VR

38. vyzdvihuje zvláštní úlohu, již ve všech výše uvedených oblastech mohou a musejí hrát místní a regionální orgány. Tyto orgány řeší v praxi veškeré otázky související s přílivem migrantů a uprchlíků, a proto je nutné poskytnout jim finanční prostředky potřebné k tomu, aby byly s to tyto úkoly zvládat. Z tohoto důvodu je zapotřebí, aby rozpočet EU odpovídal větším potřebám v oblasti ochrany vnějších hranic Unie a migrace, za něž EU zodpovídá, a aby byly tyto prostředky přidělovány jednotlivým orgánům podle toho, jakou činnost skutečně vykonávají. Výrazné zapojení orgánů a subjektů na nižší než celostátní úrovni by pomohlo vytvořit takový systém správy, jenž bude s to koncipovat a provádět politiky, které budou soudržné a budou koordinovány mezi jednotlivými úrovněmi. V tomto smyslu by se měly místní a regionální orgány částečně zapojit do řízení Azylového, migračního a integračního fondu;

39. v neposlední řadě podtrhuje úlohu VR jakožto hlavního oficiálního orgánu, který místní a regionální orgány zastupuje na úrovni EU, a jakožto orgánu, který může účinně podpořit dialog se zeměmi původu a/nebo tranzitu uprchlíků a migrantů, například prostřednictvím Evropsko-středomořského shromáždění zástupců regionů a měst (ARLEM) a Konference regionálních a místních orgánů zemí Východního partnerství (CORLEAP).

V Bruselu dne 22. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů – Podpora širokopásmového připojení v Evropě

(2018/C 247/02)

Zpravodaj: Mart Vörklaev (EE/ALDE), starosta obce Rae**POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

Obecné připomínky

1. poukazuje na to, že podle údajů Světové banky ⁽¹⁾ vyvolal rychlý růst digitálních technologií na celém světě zásadní změny ve společnosti a internet se stal důležitou infrastrukturou, která snižuje náklady na výměnu informací a přispívá k inovacím, jež pak vedou k lepšímu propojení mezi lidmi, podniky a státem;
2. oceňuje činnost, již vykonává společná platforma pro širokopásmové připojení, která je provozována ve spolupráci s Evropskou komisí a jejímž cílem je zajistit lepší spolupráci, lepší regulaci a realizaci digitálního propojení v Evropě a samozřejmě také lepší financování v této oblasti;
3. je si vědom toho, že pokrytí standardním pevným širokopásmovým připojením v Unii bylo v roce 2015 dostupné pro 97 % domácností s průměrnou mírou využívání 72 %, přičemž služby založené na bezdrátových technologiích měly ještě větší dosah. Mezi jednotlivými členskými státy však existují rozdíly v přístupnosti a cenové dostupnosti pevného širokopásmového připojení v městských a venkovských oblastech;
4. upozorňuje na to, že v souladu se sedmou zprávou o soudržnosti budou nezbytné rozsáhlejší investice, jelikož všechny domácnosti v EU sice mají základní širokopásmové připojení, mnohem rychlejší širokopásmové sítě nové generace (NGA) však má k dispozici jen 40 % obyvatel venkovských oblastí, zatímco ve městech je to 90 %;
5. poukazuje na to, že pomalé internetové připojení, nízká míra pokrytí venkovských oblastí a specifické problémy v řídké osídlených oblastech a nejvzdálenějších regionech EU by se mohly stát překážkou, která znemožní dosažení ambiciózních cílů EU pro období 2020–2025. Podle Evropské komise by uskutečnění těchto cílů mohlo EU ročně přinést zhruba 146,5 miliard EUR a zároveň by mohlo vzniknout až 2,4 milionu nových pracovních míst;
6. sdílí názor skupiny G20 ⁽²⁾, že překonání digitální propasti má v konečném důsledku zajistit, aby všichni občané mohli inkluzivním způsobem a za stejných podmínek těžit z digitálního rozvoje, jehož přínosy sahají od větší efektivity přes výraznější zapojení do společenského a hospodářského života až po možnost rozsáhleji se podílet na nové ekonomice. Digitální propast má dva rozměry – přístup ke kvalitnímu širokopásmovému připojení k internetu a možnost a motivace využívat internetových služeb;
7. poukazuje na to, že pro rozvoj celé EU je důležité vyřešit problém účastnického vedení (tzv. poslední míle – angl. „last mile“) a že je za tímto účelem nutné přijmout flexibilní opatření;
8. upozorňuje na to, že infrastruktura IKT a širokopásmové připojení v kombinaci se zvyšováním kapacity může sehrát důležitou roli, co se týče strukturálních změn ve venkovských oblastech způsobených poklesem počtu obyvatel, neboť vyliďňování venkova a marginalizace venkovských oblastí představuje v celé Evropě stále větší problém;

⁽¹⁾ World Development Report 2016: Digital dividends.⁽²⁾ Digital infrastructure: Overcoming the Digital Divide in Emerging Economies, G20 Insights, duben 2017.

Problémy v oblasti připojení a možná řešení

9. je toho názoru, že je nutné se zabývat několika velkými výzvami, k nimž mimo jiné patří:

- omezená míra velmi rychlého připojení pro pevné i mobilní infrastruktury v celé EU,
- riziko nedostatečných kapacit pro reakci na rychlé změny na trhu a na poli technologií, jako je například vzestup „internetu věcí“,
- administrativní zátěž vyplývající z nadměrné regulace a nedostatečné soudržnosti, včetně pravidel státní podpory;

10. vyjadřuje znepokojení v souvislosti s poptávkou po připojení v určitých oblastech, z čehož je patrné, jaký význam mají školní osnovy a programy elektronického učení pro dospělé. Se širokopásmovým připojením není spojena pouze otázka financování, ale také poptávka po výstavbě a využívání infrastruktury. Všechny veřejné instituce, školy a vzdělávací zařízení musí mít k dispozici rychlé širokopásmové připojení;

11. podotýká, že v některých zemích a regionech mohou být problémem také omezené technické znalosti a nedostatečné informace o možnostech financování širokopásmové infrastruktury a o osvědčených postupech;

12. jednoznačně vítá zřizování specializovaných odborných center zaměřených na širokopásmové připojení a spolupráci různých generálních ředitelství Evropské komise při naplňování společného cíle, což by se mělo odrazit i v budoucím rozpočtu EU;

13. považuje za nezbytné, aby byla ve všech členských státech vytvořena odborná centra, která budou tvořit společnou síť pro spolupráci, a aby se regiony a místní orgány na tato centra také obracely, než začnou hledat nějaká řešení, tj. aby již předem probíhaly konzultace a byla hledána optimální řešení s přihlédnutím ke zvláštnostem jednotlivých zemí a regionů;

14. vítá soubor pěti nástrojů pro venkovské oblasti v EU, který by měl přinést pokrok na cestě k lepšímu širokopásmovému pokrytí;

15. pečlivě sleduje, jak se rozvíjí potenciál iniciativy Inteligentní vesnice zavedené v rámci prohlášení Cork 2.0 „A Better Life in Rural Areas“ (Lepší život ve venkovských oblastech). Cílem je investovat do odvětví IKT, aby se zlepšila kvalita života a byl zajištěn přístup k veřejným službám a infrastruktuře, přičemž musí být rovněž zohledněny územní zvláštnosti;

16. v tomto ohledu oceňuje, že je v ustanoveních o přístupu k síti věnována větší pozornost přiměřené regulaci a hospodářské soutěži v oblasti infrastruktury na podporu investic a že je kladen důraz na tržní řešení založená na spolupráci s cílem podpořit další rozšiřování infrastruktury na místní a regionální úrovni, kde to z obchodního hlediska není snadné. Je důležité, aby regulace přístupu pomohla zabránit vzniku digitální propasti u sítí s velmi vysokou kapacitou a posílit územní soudržnost;

17. domnívá se, že v zájmu hospodářské soutěže na trhu s pevnými telekomunikačními službami i na trhu s technologií 5G je nezbytné oddělit služby a sítě podobným způsobem jako v odvětví energetiky. V řadě členských států EU (Švédsko, Spojené království a další) byly například zcela odděleny telekomunikační služby a provozování sítě. EHSV je toho názoru, že optické sítě by měly patřit těm telekomunikačním společnostem, které se při své činnosti řídí zásadou rovnoprávného přístupu všech poskytovatelů služeb k síti. Díky tomu by mohl na trhu působit velký počet poskytovatelů služeb, spotřebitelé by si mohli zvolit služby s požadovaným poměrem kvality a ceny a navíc by to zaručilo dlouhodobý rozvoj tohoto odvětví;

18. domnívá se, že v takovém případě budou mít všichni stejné možnosti při rozvíjení sítí 5G – neměla by existovat žádná závislost na základní infrastruktuře telekomunikačních společností s dominantním postavením na trhu. EU by tedy měla podporovat právě budování otevřených sítí a měla by k tomu nabádat i členské státy, aby tak byla zajištěna nezávislost všech nových a stávajících optických sítí na provozovateli;

19. zdůrazňuje, že je důležité provést podrobnější tržní průzkum stávající infrastruktury a plánovaných projektů v jednotlivých zeměpisných oblastech s cílem zjistit, které z nich nemají dostatečné pokrytí. Tyto oblasti se zpravidla nacházejí spíše v řídkce osídlených a méně rozvinutých regionech, a proto by se jim díky náležitému zaevidování mohlo dostat větší podpory z veřejných prostředků;

20. vyslovuje se pro to, aby členské státy přijaly takové právní předpisy, které umožní využívat při zavádění širokopásmové sítě co nejflexibilněji stávající infrastrukturu (rozvodné sítě, sloupky elektrického vedení atd.) a ušetřit tak při vytváření nových širokopásmových sítí peníze a čas;

21. upozorňuje na to, že v probíhajícím programovém období bylo na budování širokopásmových sítí vyčleněno 14 miliard EUR z ESI fondů;

22. je příznivcem toho, aby bylo širokopásmové připojení podpořeno posílením politiky soudržnosti, mimo jiné s cílem zajistit, že to umožní vyřešit nejzávažnější případy selhání trhu ve venkovských a řídkce osídlených oblastech EU. To ovšem nevylučuje navýšení prostředků v rámci finančních nástrojů (jako je například úvěrové financování) ve spolupráci s Evropskou investiční bankou a jinými podpůrnými bankami;

23. podporuje posílení úlohy Nástroje pro propojení Evropy a EFSI při financování finančních nástrojů a nástrojů kombinujících zdroje financování (jež kombinují granty s finančními nástroji) s cílem řešit méně závažné formy selhání trhu, jako je například nedostatek kapitálového financování na menší projekty v rentabilnějších oblastech. Tyto doplňkové intervence by zajistily kvalitní širokopásmové připojení ve všech regionech EU;

24. doporučuje, aby byla společná platforma pro širokopásmové připojení využívána jako nástroj ke spolupráci a aby do její činnosti bylo zapojeno i GR REGIO;

25. je pro to, aby bylo podporováno využívání programů EU a aby byly vyvíjeny nové koncepce partnerství veřejného a soukromého sektoru ve prospěch investic do širokopásmového připojení;

26. opakuje svou výzvu, aby byly v oblastech, kde velké podniky nemají o investování zájem a pro malé podniky je obtížné splnit příslušné požadavky, vypracovány zjednodušené modely, díky nimž budou moci malé podniky snáze investovat do realizace řešení pro oblasti s nízkým pokrytím, nebo aby projekty zaměřené na zavedení širokopásmového připojení uznány jako služby obecného hospodářského zájmu ⁽³⁾;

27. v této souvislosti podotýká, že je důležité zjednodušit postupy, poněvadž technologický vývoj probíhá rychlejším tempem než budování odpovídajících zařízení;

28. je toho názoru, že skutečně účinné plány rozvoje širokopásmových sítí lze vypracovat pouze ve vzájemné dohodě mezi telekomunikačními společnostmi, státy a místními a regionálními orgány, což zaručí, že budou zohledněny zájmy všech států, měst a regionů. V zemích, v nichž se takové dohody dosáhlo (Švédsko, Spojené království a další), je zavádění širokopásmového připojení již v pokročilejší fázi. Jestliže se k této dohodě nedospěje, pak hrozí, že mimo městské aglomerace zůstane širokopásmové pokrytí nedostatečné;

29. vítá znamenitý záměr Evropské investiční banky zřídit fond pro zavádění širokopásmového připojení a naléhavě žádá, aby byl co nejdříve uskutečněn. Doufá, že to přispěje k zajištění finančních prostředků zejména na menší projekty a k odstranění „bílých míst“;

30. připomíná doporučení, která VR adresoval skupině na vysoké úrovni pro zjednodušení na období po roce 2020 a v nichž byla zdůrazněna potřeba harmonizovat pravidla státní podpory a zadávání veřejných zakázek v rámci ESI fondů s pravidly platnými pro centrálně řízené programy. VR opakuje svůj požadavek, aby bylo posouzeno, zda by bylo

⁽³⁾ COR-2016-02880.

popřípadě možné vyjmout v období po roce 2020 část nebo všechny výdaje z ESI fondů z pravidel státní podpory. V této souvislosti s potěšením konstatuje, že skupina na vysoké úrovni přijala jeho doporučení ohledně potřeby zavést společné definice k porovnávání a kombinování fondů ⁽⁴⁾;

31. zdůrazňuje, že je třeba sladit pokyny EU k použití pravidel státní podpory ve vztahu k rychlému zavádění širokopásmových sítí s různými prostředky EU, které jsou k dispozici na financování širokopásmového připojení. Je znepokojen vysokým počtem zamítnutých předběžných oznámení, což v konečném důsledku povede k tomu, že se zpomalí nebo dokonce znemožní využívání investic, a zavádění širokopásmového připojení v těchto oblastech tudíž bude mít zdoluhavý průběh;

32. je potěšen tím – jak rovněž uvedl ve svých doporučeních zmíněné skupině na vysoké úrovni pro zjednodušení –, že je posuzována i zásada diferencovaného přístupu. Pomocí tohoto přístupu by mělo být možné výrazně snížit administrativní zátěž a lépe zohledňovat specifické podmínky při provádění v dotčených regionech, a usnadnit tak používání místního přístupu a podpořit cílené investice do širokopásmového připojení;

33. doporučuje co nejrychleji celoplošně zavést vysokorychlostní širokopásmové připojení, aby byly vytvořeny předpoklady pro nástup gigabitové společnosti a aby byly v co největší míře využívány možnosti, které skýtá jednotný digitální trh, což přispěje k rozvoji všech členských států v této oblasti. Pro dosažení tohoto cíle je nutné uplatňovat různá řešení, poněvadž připojení všech domů k optické síti může být finančně a časově náročné, zejména v řídké osídlených oblastech;

34. pokud jde o roztroušeně osídlené a nepřístupné oblasti, je třeba – kromě kabelového vedení – zvážit a posoudit, jaké možnosti může nabídnout mobilní a satelitní širokopásmové připojení a zavedení veřejných sítí Wi-Fi na veřejných místech a ve veřejných institucích, například prostřednictvím iniciativy WIFI4EU. Díky alternativním řešením se zavádění sítí urychlí a zároveň se ušetří peníze, je však nutné postupovat uvážlivě a systematicky, aby daná řešení odpovídala potřebám a aby mohly být použité technologie využívány v dlouhodobém horizontu;

35. podtrhuje význam toho, aby byly řešeny problémy, které se objevují v souvislosti s rychlým zaváděním komunikačních sítí 5G ohledně správy rádiového spektra, protože technologie 5G vyžaduje výkonné sítě v celé EU. Je velice důležité nalézt společný přístup k rozdělení licencí (licencí k využívání) pro vyšší kmitočty (resp. rádiové kmitočty), které budou v budoucnu využívány, což popřípadě přinese také větší spolehlivost právního rámce při společném využívání spektra a větší flexibilitu, aby bylo na vnitrostátní či regionální úrovni možné zohlednit odlišnosti v poptávce po harmonizovaných kmitočtových pásmech;

36. podporuje základní opatření kodexu pro elektronické komunikace, mezi něž se řadí například zavedení nových ustanovení na podporu zavádění vysokorychlostních sítí v celé Evropě dosahujících rychlostí měřených v gigabitech za sekundu, rozšíření oblasti působnosti legislativního rámce tak, aby zahrnoval nové komunikační nástroje, tzv. služby „over-the-top“, a poskytování cenově dostupného a funkčního připojení k internetu koncovým uživatelům;

37. vítá soutěž o ocenění „European Broadband Awards“, kterou pořádá Evropská komise a jež má pomoci informovat o možných řešeních problému širokopásmového pokrytí a šířit osvědčené postupy.

V Bruselu dne 22. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ COR-2017-04842-00-00-PAC-TRA.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Přezkum ESF v polovině období za účelem přípravy návrhu na období po roce 2020

(2018/C 247/03)

Zpravodajka: Catiuscia MARINI (IT/SES). President of the Umbria Region předsedkyně vlády regionu Umbrie

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Politika soudržnosti

1. připomíná význam regionální politiky soudržnosti, jež je základní politikou Evropské unie, neboť do plnění cílů Unie stanovených ve Smlouvách EU zapojuje všechny správní úrovně a požaduje od nich převzetí odpovědnosti, přičemž přihlíží ke specifickým rysům územních celků;
2. zdůrazňuje, že politika soudržnosti je jednou z nejvíce sledovaných a hodnocených evropských politik, jak lze snadno ověřit nejen na velkém počtu provedených hodnocení, ale i ze závěrů vyvozených ze zpráv o soudržnosti, jež Evropská komise pravidelně vypracovává a jež se projednávají v rámci řady fór;
3. upozorňuje na rozsáhlost této politiky, díky níž je v obecném povědomí evropských občanů. To přispívá k pozitivnímu vnímání Evropy ze strany evropských občanů v době, kdy EU bezpodmínečně musí zlepšit svou vlastní image;
4. považuje za důležité, aby nový společný strategický rámec byl právně závazný a zahrnoval všechny evropské politiky a aby byly zároveň zachovány stávající nástroje pro provádění na územní úrovni s využitím různých fondů (komunitně vedený místní rozvoj a integrované územní investice). Za stejně důležité považuje přísné nařízení o společných ustanoveních vztahující se na všechny ESI fondy, které má zásadní význam pro zaručení nezbytné součinnosti mezi politikami, jejichž cíle se doplňují;
5. odkazuje na své nedávné stanovisko o budoucnosti politiky soudržnosti ⁽¹⁾ (přijaté v květnu 2017) a stanovisko o zjednodušení ⁽²⁾ (přijaté v únoru 2018), v nichž jsou popsány hlavní směry pro další zlepšení této politiky, zejména pokud jde o důslednější zaměření na výsledky a větší zjednodušení;
6. je si však vědom nedostatečné reprezentativnosti výsledků a dopadu politiky soudržnosti, což způsobuje její nedostatečné využívání a má někdy i negativní dopad na vnímání strukturálních fondů v očích veřejnosti;
7. proto požaduje zavedení důraznějšího a inkluzivnějšího komunikačního mechanismu, který by byl tudíž s to vytvořit pozitivní a inkluzivní scénář využívání fondů;

Úloha Evropského sociálního fondu

8. připomíná, že Evropský sociální fond (ESF) byl prvním unijním nástrojem financování (byl vytvořen v roce 1957 na základě Římské smlouvy) a i nadále je hlavním nástrojem Evropské unie, který má jako jediný přímý přínos pro občany, co se týče politiky v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a vzdělávání, a hraje důležitou roli při reformování veřejné správy a soudnictví. Jako takový podporuje ESF plnou zaměstnanost, zaměřuje se na zvýšení produktivity práce a rovných příležitostí, podporuje sociální začlenění a snižuje rozdíly v míře zaměstnanosti mezi evropskými regiony i v rámci těchto regionů a mezi různými městy a venkovskými oblastmi;

⁽¹⁾ CDR 1814/2016.

⁽²⁾ CDR 4842/2017.

9. poukazuje na pozitivní vliv provádění programů financovaných z prostředků ESF. Odhaduje se, že v období let 2007 až 2014 našlo díky podpoře z ESF práci 9,4 milionu evropských občanů a 8,7 milionu jich získalo odbornou kvalifikaci ⁽³⁾;

10. vyjadřuje politování nad tím, že mnoho členských států omezilo spolufinancování opatření ESF, často také zčásti v důsledku politik rozpočtové konsolidace, a vyzývá proto členské státy, aby zajistily dostatečnou míru spolufinancování na vnitrostátní úrovni;

11. zdůrazňuje proto úlohu automatického stabilizátoru, kterou ESF sehrál v podpoře opatření stanovených v Plánu evropské hospodářské obnovy během hospodářské krize a která v posledních letech předchozího programového období ještě vzrostla, čímž ESF prokázal, že je díky zvýšení míry spolufinancování ze strany EU a úpravě předběžného financování dostatečně flexibilní na to, aby mohl ochránit sociální investice v regionech zasažených asymetrickými hospodářskými otřesy a reagovat na současné výzvy, a zasáhl ve prospěch nejzranitelnějších a nejvíce vystavených skupin;

12. požaduje, aby byla mezi podílem sociálně vyloučených osob a přidělováním prostředků užší vazba. Zdůrazňuje, že přístup k čerpání fondů, který by byl více územně zaměřený a více vycházel z místních podmínek, by umožnil zvýšit efektivitu a účinnost podpory;

13. zdůrazňuje rovněž, že pokud jde o celkový podíl veřejných investic do opatření sociální politiky, bude ESF hrát o to důležitější úlohu, že dle odhadů činí nedostatek investic do sociální infrastruktury v EU minimálně 100–150 miliard EUR ročně a v období 2018–2030 tak bude celkově chybět přes 1,5 bilionu EUR. Evropský fond pro strategické investice (EFISI) tento nedostatek kompenzuje jen ve velmi omezené míře, neboť v současnosti se pouze 4 % schválené finanční podpory týká projektů v oblasti sociální infrastruktury. Zdůrazňuje, že je nutné zajistit rovnováhu mezi plánovanými investicemi do sociálního kapitálu spolufinancovanými z ESF a investicemi do sociálních věcí, dovedností a lidského kapitálu financovanými z potenciálního budoucího fondu InvestEU a zamezit duplicitám;

14. vítá opatření, která byla přijata v období 2014–2020 s cílem posílit úlohu ESF – a to jak u aktivních politik zaměstnanosti, tak u sociálního začlenění. Jedná se např. o stanovení zaručeného minimálního podílu z ESF, o konkrétní opatření v oblasti zaměstnanosti mládeže (Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí) či o zaměření na výsledky a účinnost;

15. vyzdvihuje kladné výsledky, jichž bylo doposud dosaženo v rámci stávajícího programového období a které lze vyvodit ze strategické zprávy pro rok 2017: 4,2 mil. nezaměstnaných a 2,1 mil. ekonomicky neaktivních osob, které jsou adresáty opatření k usnadnění přístupu na trh práce; 14,6 mld. EUR investovaných do vzdělávání a odborné přípravy a 700 000 osob, které zlepšily své dovednosti; 634 000 osob s různým zdravotním postižením, které obdržely pomoc při získání zaměstnání;

16. poukazuje na vysokou evropskou přidanou hodnotu ESF v minulých programových obdobích i v období stávajícím, neboť financování z ESF mělo v řadě členských států a regionů zřejmý a měřitelný dopad na řešení otázek, jako je vysoká míra nezaměstnanosti, demografický pokles a chudoba, jež byly označeny za evropské priority strategie Evropa 2020;

17. zdůrazňuje, že je důležité, aby významná část prostředků byla určena na opatření k posílení místních a regionálních orgánů veřejné správy a budování jejich kapacit s cílem podpořit je v provádění strukturálních reforem, mj. v souladu s plány reforem jednotlivých členských států;

18. vyjadřuje však znepokojení nad zpožděním při provádění opatření zaměřených na podporu integrace okrajových a venkovských oblastí a požaduje, aby se věnovala větší pozornost podpoře sociálního začleňování ve znevýhodněných městských a venkovských oblastech, zejména co se týče ekonomického a sociálního začleňování mladých lidí;

⁽³⁾ Pracovní dokument útvarů Komise *Document on the Ex-post evaluation of the 2007-2013 ESF Programmes (Dokument o následném hodnocení programů financovaných z ESF na období 2007–2013)*).

Sociální rozměr evropských politik

19. považuje evropský pilíř sociálních práv za důležitý k tomu, aby EU přispívala k hospodářskému a sociálnímu pokroku, boji proti diskriminaci a sociálnímu vyloučení a k podpoře občanů při přizpůsobení se potřebám trhu práce, zlepšování jejich schopnosti využívat digitální revoluce a jejich ochraně před stále většími riziky a nejistotou v EU i mimo ni;

20. znovu opakuje, že pro příhraniční regiony je důležité, aby byla podpořena skutečná přeshraniční mobilita pracovních sil tím, že se odstraní překážky v oblasti pracovního práva a sociálního zabezpečení (odstranění daňových překážek, vývoz dávek v nezaměstnanosti a umožnění převodu nároků na důchod). Dále opakuje, že místní a regionální orgány také mohou mít důležitou úlohu v oblasti poradenství pro osoby dojíždějící za prací za využití služeb EURES nebo stávajících přeshraničních struktur ⁽⁴⁾;

21. vyzdvihuje proto mimořádný význam evropského pilíře sociálních práv, který ze sociálního rozměru činí prioritu evropské agendy. V tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba koordinovat strategie a cíle mezi sociálním pilířem a ESF ⁽⁵⁾, a žádá, aby se z 20 hlavních zásad uvedených v tomto pilíři odrazily v programech podporovaných z ESF ty, které jsou relevantní;

22. doporučuje, aby se při uplatňování zásad sociálního pilíře v rámci programování ESF bral náležitý zřetel na potřebu přijmout integrovaná opatření, jež zohlední specifické rysy územních celků a střednědobé tendence na trhu práce EU, určené místními a regionálními orgány, a pracovní vyhlídky v Evropské unii;

23. poukazuje na silnou provázanost mezi sociálním pilířem a politikou soudržnosti, neboť politika soudržnosti může – díky svému osobitému modelu víceúrovňové správy – sladit uskutečňování projektů evropského „formátu“ s dodržováním „sociálních dohod“, které jsou v každém členském státě jiné;

24. považuje za nezbytné, aby byly z diskuse o sociálním pilíři vyvozeny na evropské úrovni první závěry ohledně celého procesu a výsledků provádění tematického cíle 9 (sociální začleňování a boj proti chudobě), interpretované ve vztahu k modelům sociálního zabezpečení jednotlivých členských států a ke krizím či změnám, jimiž procházejí, vzhledem k tomu, že by bylo obtížné pochopit přínos k sociálnímu pilíři při nezohlednění těchto skutečností;

25. upozorňuje, že může dojít k duplicitě mezi budoucím programem strukturálních reforem a potenciálními oblastmi podpory strukturálních reforem v rámci evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím tematického zaměření, které nyní vychází z cílů strategie Evropa 2020 a později bude vycházet ze strategie, jež ji nahradí. Z tohoto důvodu žádá, aby byl definován rozsah strukturálních reforem, které mohou být podporovány ze strany EU na základě pravomocí a přidané hodnoty EU, a aby se jasně rozlišovalo mezi způsobilostí k podpoře na základě politiky soudržnosti (článek 175) a způsobilostí k podpoře na základě správní spolupráce (článek 197);

Doporučení pro období po roce 2020

26. doufá, že proces sestavování návrhu příštího víceletého finančního rámce (VFR) bude zahájen dostatečně včas, aby bylo možné odpovídajícím způsobem zapojit občany a hlavní zainteresované strany, a mělo by se tedy zabránit průtahům při přijímání nařízení a pokynů, jež vedly k opožděnému zahájení stávajícího programového období;

27. na základě studie VR „Aktuální situace a budoucí výzvy, jimž bude Evropský sociální fond čelit při prosazování sociální soudržnosti v evropských městech a regionech“ připomíná, že ESF bude muset v nadcházejících letech plnit čím dál tím důležitější funkci, zejména pokud jde o výzvy spojené s dlouhodobou nezaměstnaností, integrací mladých lidí do trhu práce, stárnutím populace a marginalizací vnitřních, periferních a pohraničních oblastí, vylidňováním venkovských oblastí, demografickými změnami jakožto důsledkem migrace, integrací uprchlíků a migrantů, bojem proti sociálnímu vyloučení v městských oblastech, nedostatkem určitých dovedností a přizpůsobením všeobecného, odborného a vyššího vzdělávání technologickému vývoji, bojem proti sociálnímu vyloučení znevýhodněných skupin, podporou vzdělávání – od

⁽⁴⁾ CDR 1319/2014.

⁽⁵⁾ CDR 3141/2017.

předškolního věku až po další vzdělávání starších lidí – a opatřeními pro dospělé s nízkou úrovní znalostí a dovedností a přizpůsobením vzdělávacích standardů potřebám na trhu práce v EU;

28. kladě důraz na doplňkovost EFG a ESF jakožto součástí evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy), protože EFG je mechanismus zajišťující krátkodobou pomoc, zatímco dlouhodobá opatření jsou podporována z ESI fondů, jež mohou v oblastech působnosti EFG fungovat jako návazná opatření;

29. zdůrazňuje, že probíhající digitální revoluce má nevídaný dopad a že trh práce zažívá v jejím důsledku převratné změny nejen v současnosti, ale bude je stále častěji zažívat i v budoucnosti. Upozorňuje na problémy, které to způsobí systémům vzdělávání a odborné přípravy z hlediska přizpůsobení se novým požadavkům na dovednosti a rozšíření příležitostí v oblasti vzdělávání pro všechny občany, a to na všech úrovních a u vzdělávání všeobecného, odborného i vyššího;

30. navrhuje, aby byl v budoucnu v rámci ESF vymezen soubor základních opatření s cílem zaručit znevýhodněným mladým lidem přístup k minimální úrovni vzdělání a poskytnout jim nezbytné prostředky pro nabytí odpovídající úrovně dovedností;

31. považuje za velmi vhodné zaručit potřebnou flexibilitu, jež by umožnila přizpůsobit programování ESF novým výzvám, které by se mohly objevit;

32. znovu opakuje, že je nezbytné tuto novou digitální revoluci podpořit prostřednictvím provázání investic do digitální oblasti s opatřeními zaměřenými na lidské zdroje, včetně těch, které působí v místních a regionálních veřejných organizacích;

33. má proto za to, že mají-li být výzvy spojené s nutností přizpůsobit se technologickému vývoji a globalizaci úspěšně zvládnuty, musí být současně zavedeny různé evropské stimulační a podpůrné nástroje, jež budou uplatňovány vzájemně se doplňujícím způsobem s cílem dosáhnout cílů vytyčených v příslušných strategiích pro inteligentní specializaci;

34. je přesvědčen, že k náležitému řešení těchto výzev by ESF měl být i nadále nedílnou součástí ESI fondů a hlavní složkou regionální politiky soudržnosti, aby byly využity veškeré možné synergie plynoucí z provázání s opatřeními financovanými z dalších strukturálních fondů i z fondů pro rozvoj venkova. ESF musí skutečně spolupůsobit s jinými strukturálními fondy, zejména s EFRR, aby bylo prostřednictvím společné činnosti různých strukturálních fondů možné dosáhnout integrované regionální politiky;

35. dále je přesvědčen, že musí být zachována možnost, aby ESF patřil k fondům se sdíleným řízením, a proto důrazně odmítá veškeré návrhy na podřízení ESF přímé správě ze strany Evropské komise. Odmítá rovněž veškeré plány na jeho začlenění do výlučné pravomoci členských států, pokud by to nevyhnutelně nevyplynulo z institucionálního uspořádání konkrétního členského státu;

36. zastává totiž názor, že důležitým faktorem úspěšného provádění ESF je právě přístup zdola nahoru, který umožňuje lépe přizpůsobit opatření potřebám příjemců a uplatňuje metodu partnerství mezi evropskými orgány, členskými státy, orgány místní a regionální samosprávy a hospodářskými a sociálními subjekty daného regionu;

37. požaduje, aby byly na místní a regionální úrovni zavedeny zvláštní mechanismy pro koordinaci mezi ESF a dalšími ESI fondy a nástroji. Tyto mechanismy by měly umožnit doplňkovost na operační úrovni, včetně možností podpory z více zdrojů financování v rámci jedné operace;

38. souhlasí se záměrem začlenit do ESF další fondy určené k financování v oblasti sociálních věcí a politiky zaměstnanosti (ESF+ nebo zastřešující fond), za předpokladu, že tato operace přinese zřejmé synergie a že se i tyto fondy budou řídit modelem sdíleného řízení. Obzvláště zřejmé by byly tyto synergie s Azylovým, migračním a integračním fondem (AMIF), který funguje v systému sdíleného řízení;

39. poukazuje na to, že ESF bude pro regionální a místní úroveň i nadále důležitý k řešení problematiky předčasného ukončování školní docházky a přechodu ze školy do zaměstnání a ke zvýšení schopnosti systémů vzdělávání vyřešit tyto problémy;
40. domnívá se, že prostřednictvím regionálního přizpůsobení ESF lze zajistit uspokojení potřeb podniků v různých regionech v oblasti dovedností díky vhodné odborné přípravě a sladění poptávky po zaměstnání s nabídkou. ESF má rozhodující význam pro opatření k zajištění správných dovedností na regionální úrovni a pro umožnění změn v různých odvětvích, např. v odvětvích, jež čelí velkým výzvám v důsledku digitalizace;
41. zároveň vyjadřuje znepokojení nad tím, že vytvoření zastřešujícího ESF může vést jak k celkovému snížení finančních prostředků určených na zaměstnanost a sociální začleňování, tak k oslabení úlohy orgánů územních samospráv při plánování a správě těchto prostředků;
42. souhlasí s tím, že je nutná větší viditelnost ESF v rámci VFR, a domnívá se, že je žádoucí vytvořit v rámci kapitoly věnované politice soudržnosti také dílčí položky pro hospodářskou, územní a sociální soudržnost. Obecně doufá ve větší transparentnost struktury VFR, tak aby evropští občané mohli lépe rozpoznat priority Evropské unie;
43. vyjadřuje politování nad tím, že Evropská komise ve svém nedávném sdělení Nový, moderní víceletý finanční rámec pro Evropskou unii, která efektivně naplňuje své priority po roce 2020 ⁽⁶⁾ neuvádí informace o tom, jak by příští VFR měl řešit sociální výzvy, jimž Evropská unie čelí, a že ponechává příliš málo prostoru zainteresovaným stranám k tomu, aby se mohly podílet na koncipování návrhu Evropské komise na příští VFR, který má být předložen dne 2. května 2018;
44. znovu opakuje, že sledování cílů hospodářského rozvoje a sociálního začleňování vyžaduje vyvážený a integrovaný přístup, jehož lze nejlépe dosáhnout prováděním programů financovaných z více fondů nebo z jednoho fondu, který by měl širokou a flexibilní působnost. VR proto uznává význam nástrojů územního rozvoje s využitím různých fondů, jako jsou operační programy financované z více fondů, integrované územní investice a komunitně vedený místní rozvoj, a odmítá veškeré pokusy zavést povinnost programů financovaných pouze z jednoho fondu;
45. doufá tedy v další harmonizaci (a další zjednodušení) nařízení o společných ustanoveních, tak aby rozdíly, nedostatky a duplicity v pravidlech fungování fondů byly co nejvíce minimalizovány a aby tato pravidla byla jednoduchá a transparentní, a bylo tak možné poskytnout dostatečný prostor pro uzpůsobená vnitrostátní, regionální a místní řešení, včetně prodloužení platnosti nástrojů pro platby na základě výsledků, jako jsou společné akční plány a zjednodušené vykazování nákladů. V tomto ohledu požaduje, aby Evropská komise vydala další pokyny pro uplatňování zjednodušeného vykazování nákladů na všech úrovních, bez jakýchkoli omezení či požadavků na jejich minimální výši;
46. poukazuje na důležitou úlohu ESF při provádění hlavních směrů zaměstnanosti, vzdělávání a sociálního začleňování uvedených v doporučení pro jednotlivé země a doufá v lepší sladění mezi zreformovaným evropským semestrem a politikou soudržnosti. Evropský semestr by totiž měl být na evropské a vnitrostátní úrovni ještě více zdemokratizován, měl by být lépe definován z hlediska evropské přidané hodnoty a spojitosti s pravomocemi EU a měl by být rovněž více zaměřen na odpovědnost, k čemuž by mohlo přispět přijetí kodexu chování, který by stanovil normy pro zapojení místních a regionálních orgánů, a zavedení „strukturálního dialogu o stavu soudržnosti v Evropě“, jenž má být součástí procesu evropského semestru;
47. staví se tudíž proti pouhému podřízení politiky soudržnosti evropskému semestru, neboť by to poškodilo její status zakotvený ve Smlouvách. Naopak doufá ve strukturované zapojení místních a regionálních orgánů jakožto partnerů v procesu evropského semestru, v začlenění územní analýzy do celého procesu a v zavedení doporučení pro jednotlivá území tam, kde to bude možné;
48. v souladu se svým stanoviskem Ukazatele územního rozvoje – překročit HDP a stanoviskem Budoucnost politiky soudržnosti po roce 2020 navrhuje prozkoumat možnost využívat vedle HDP i jiné ukazatele, které by zohledňovaly demografické, sociální a environmentální údaje, jako je například evropský index sociálního pokroku.

V Bruselu dne 22. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ COM(2018) 98 final, zveřejněn dne 14. února 2018.

Stanovisko Evropského výboru regionů Náklady a rizika v souvislosti s nedostatečnou soudržností – strategický význam politiky soudržnosti při uskutečňování cílů Smlouvy a překonávání nových výzev pro evropské regiony

(2018/C 247/04)

Zpravodaj: Mieczysław STRUK (PL/ELS), maršálek Pomořanského vojvodství

Odkaz: zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Můj region, má Evropa, naše budoucnost: sedmá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti

COM(2017) 583 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Obecné připomínky

1. vítá vydání sedmé zprávy o soudržnosti jakožto důležité východisko pro debatu o nové politice soudržnosti po roce 2020. Zdůrazňuje v této souvislosti, že politika soudržnosti by v období 2014–2020 měla mimo jiné poskytnout více než 7,4 milionu pracovních míst, umožnit zvýšení kvalifikace téměř 9 milionům lidí a zajistit širokopásmové internetové připojení asi 15 milionům domácností. Měla by také podpořit investice v 1,1 milionu malých a středních podniků a vložit 16 miliard EUR do digitální ekonomiky. Poukazuje tudíž na to, že náklady v souvislosti s nedostatečnou soudržností nelze vyčíslit, neboť územní konvergence je nyní pro Evropu a její občany, hospodářství a také města a regiony zásadnější než kdy dříve;
2. oceňuje skutečnost, že Evropský parlament pravidelně mapuje náklady vyplývající z neexistence společného evropského postupu, jelikož toto mapování prokazuje, že pokud nejsou v určitých oblastech podniknuta společná opatření na evropské úrovni, vede to k výrazně nižší efektivitě ekonomiky a také k omezené dostupnosti důležitých veřejných statků;
3. v této souvislosti vyjadřuje politování nad tím, že Evropský parlament a Evropská komise dosud nezahrnuly otázku nákladů vyplývajících z nedostatečné soudržnosti do své analytické činnosti a rozhodovacích procesů;
4. děkuje bulharskému předsednictví Rady Evropské unie za to, že VR požádalo o vypracování stanoviska „Náklady a rizika v souvislosti s nedostatečnou soudržností“, což Výboru poskytuje výbornou příležitost k širší reflexi o úloze politiky soudržnosti;
5. připomíná zásadní skutečnost, že posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti Evropské unie, které je stanoveno v článku 174 Smlouvy o fungování Evropské unie, je jedním z hlavních cílů EU. VR proto zdůrazňuje, že politika soudržnosti musí nadále plnit své poslání, tedy kombinovat podporu nejméně rozvinutých nebo znevýhodněných oblastí s nabídkou určenou všem regionům, aby mohla reagovat na výzvy pro jednotlivé regiony a zohledňovat jejich potenciál a aby mohla podporovat harmonický rozvoj EU jako celku, čímž bude občanům v praxi jasně demonstrovat přidanou hodnotu financování ze strany EU. V tomto ohledu upozorňuje na územní specifika regionů uvedená v článku 349 SFEU;
6. zdůrazňuje, že politika soudržnosti je hlavní evropskou investiční politikou, jejímž cílem je dosáhnout výše uvedených cílů Smlouvy, ale i stimulovat inovace, přispívat ke zvládnutí dopadu změny klimatu a k přechodu na nízkouhlíkové hospodářství nebo také zmírňovat asymetrické hospodářské otřesy prostřednictvím ochrany prorůstových veřejných investic v regionech, napomáhat snižování nezaměstnanosti mladých lidí a dlouhodobé nezaměstnanosti a podporovat sociální začleňování. VR proto opět vyjadřuje pevnou podporu iniciativě #CohesionAlliance ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ <http://www.cohesionalliance.eu/>

7. poznamenává, že politika soudržnosti má mezi politikami EU jeden z nejlépe vyvinutých výkonnostních rámců, je nejpřesněji monitorovanou a nejlépe vyhodnocovanou politikou EU a v posledním desetiletí byla rostoucí měrou schopna zvyšovat svou efektivnost;

Hospodářská soudržnost

8. vítá postřehy sedmé zprávy o soudržnosti v tom smyslu, že se ekonomika EU vzpamatovává z hospodářské krize a že se nerovnost mezi regiony právě začala opět zmenšovat. Mnoho regionů se však dosud na úroveň HDP na obyvatele a míru zaměstnanosti z období před krizí nedostalo a navíc se potýká se značným množstvím nevyřízených záležitostí v souvislosti s veřejnými investicemi, a dopad hospodářské krize tudíž zatím nebyl překonán;

9. vítá uvedené důkazy o tom, že mezi lety 2000 a 2015 dosáhly méně rozvinuté regiony evropského průměru, což se týká zejména většiny regionů v zemích EU-13. Se znepokojením však konstatuje, že situace v řadě regionů, převážně v jižní Evropě, se nezlepšila a je dokonce horší než před krizí;

10. poukazuje na to, že hospodářský růst byl také mnohem rychlejší v regionech, kde HDP průměr EU již výrazně přesahoval, a především v mnoha metropolitních oblastech, jež jsou hlavní hnací silou regionální konkurenceschopnosti. Naproti tomu lze konstatovat, že regiony, jejichž HDP na obyvatele se blíží průměru EU, jako by uvízly v „pasti středního příjmu“ a míra jejich růstu je výrazně nižší, než je průměr EU;

11. vyjadřuje znepokojení ohledně velkých rozdílů ve výkonnosti v oblasti inovací. Nejenže se i nadále koncentruje v nejrozvinutějších regionech na severozápadě EU, ale tyto rozdíly také mají tendenci se dále prohlubovat, přičemž výkonnost předních regionů se zvyšuje, zatímco výkonnost těch okrajových, méně rozvinutých a přechodových klesá. To svědčí o důležitosti místně podmíněného přístupu zdola nahoru – jež představují strategie inteligentní specializace – při podpoře inovační kapacity regionů;

Sociální soudržnost

12. vítá skutečnost, že se s hospodářským oživením zlepšuje situace v oblasti zaměstnanosti v EU. Regionální rozdíly v míře nezaměstnanosti jsou však stále výrazné a míra nezaměstnanosti v některých regionech jižních členských států činí více než 20 %;

13. se znepokojením konstatuje, že nezaměstnanost mladých lidí stále představuje i nadále naléhavý problém, neboť je stále nad úrovní z období před krizí a celkovou míru nezaměstnanosti převyšuje více než dvakrát. Obzvlášť znepokojují je situace v méně rozvinutých a přechodových regionech;

14. upozorňuje na situaci lidí vystavených riziku chudoby a sociálního vyloučení, které je navzdory jistému pozitivnímu vývoji stále nepřijatelně vysoké;

15. poukazuje na to, že se mnoho území – zejména regiony v EU-13 a venkovské oblasti – potýká se značným úbytkem obyvatelstva způsobeným přirozenou změnou i odchodem obyvatel, zatímco v jiných regionech celkový počet obyvatel výrazně roste. Značný dopad z hlediska demografie a sociální soudržnosti má na určité členské státy, regiony a města také vysoký počet migrantů a uprchlíků, kteří do EU přicházejí od roku 2015;

Územní soudržnost

16. zdůrazňuje význam environmentálního rozměru pro udržitelný rozvoj evropských měst a regionů a pro zdraví a blaho evropských občanů. Stále více faktorů týkajících se životního prostředí – zejména změna klimatu a z ní vyplývající růst frekvence a intenzity přírodních katastrof, rozšiřování lidských sídel, zastavěných oblastí a průmyslové činnosti, úbytek biologické rozmanitosti a fragmentace stanovišť a další tlaky na životní prostředí, jako např. znečištění vzduchu a vody – má potenciálně neblahé důsledky pro ekonomiku i společnost EU. Navzdory pokroku, kterého bylo dosaženo při omezování tlaků na životní prostředí, vyjadřuje VR znepokojení nad tím, že klíčové cíle v oblasti životního prostředí zůstávají nenaplněny, zejména ve střední a východní části EU;

17. vítá významný pokrok dosažený při snižování spotřeby energie a emisí skleníkových plynů, ale také poznamenává, že tento pokrok je zčásti pouze výsledkem omezené činnosti během hospodářského poklesu, což znamená, že k realizaci přechodu na energii z čistých zdrojů, včetně obnovitelných, a energeticky účinnější hospodářství, včetně nízkoemisní dopravy, je zapotřebí další úsilí;

18. upozorňuje na územní rozměr změny klimatu a přírodních katastrof způsobených touto změnou, které mají na jednotlivé regiony odlišný dopad. VR proto zdůrazňuje význam důkladného posouzení zranitelnosti a adaptačních opatření pro evropská města a regiony, jakož i zajištění zelené infrastruktury;

19. poukazuje na to, že dopravní síť EU, především železniční systém, není ani zdaleka optimální, zvláště v regionech EU-13. VR v této souvislosti zdůrazňuje, že dokončení transevropské dopravní sítě – a zejména hlavní sítě (Core Network) propojující nejdůležitější uzly – a její napojení na vnitrostátní a regionální dopravní systémy je nezbytné nejen kvůli odstranění problematických míst, zkrácení doby trvání cest a oslabení nepříznivých důsledků okrajové polohy některých regionů, ale především v zájmu stimulace hospodářského rozvoje celé EU, a to díky zvýšení účinnosti jednotného trhu. Ze stejných důvodů Výbor zdůrazňuje, že jednou z hlavních výzev, jimž čelí všechny regiony EU, je digitální transformace, a vyzdvihuje význam zvýšení investic do širokopásmové infrastruktury a do digitálních dovedností;

20. upozorňuje na to, že téměř jedna třetina občanů EU žije a pracuje v příhraničních regionech, které si po hospodářské stránce obecně vedou hůře než ostatní regiony. Navzdory značnému pokroku v posledních desetiletích jsou hranice ještě stále překážkou pohybu zboží, služeb, osob, kapitálu a myšlenek. Tato skutečnost brání plnému využití přínosů integrace. Odstranění překážek souvisejících s hranicemi by příhraničním regionům přineslo nejen značné zvýšení HDP, ale rovněž podstatné snížení nákladů spojených s příhraniční polohou;

Výzvy pro města a regiony

21. zdůrazňuje, že jednou z hlavních výzev, jimž EU musí čelit, jsou demografické změny, které mají rozsáhlé ekonomické, sociální i environmentální důsledky. Zahrnují stárnutí obyvatelstva, pokles počtu mladých lidí, nižší porodnost, pokles objemu aktivní pracovní síly a odliv mozků (talentů). Růst počtu obyvatel tedy do značné míry závisí na migračních pohybech, jež se v jednotlivých regionech EU velmi liší. Tato nevyváženost má významný socioekonomický dopad na oblasti, jež se potýkají s vyhlazováním a stárnutím – většinou v přechodových regionech – a v nichž často dochází k posunu směrem k neobchodovatelným místním službám, což omezuje jejich vývozní, růstový a inovační potenciál, ale i na velká městská centra, která zaznamenávají příliv obyvatel. VR proto zdůrazňuje, že by se politika soudržnosti měla důrazněji podílet na řešení sociálních problémů, mezi něž patří stárnutí populace, choroby související s životním stylem a nezaměstnanost (zejména mladých lidí a lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy), jakož i začleňování migrantů a uprchlíků, chudoba a sociální vyloučení;

22. poukazuje na to, že v celé Evropě se pravděpodobně bude zvyšovat frekvence mimořádných povětrnostních jevů a budou se zhoršovat jejich následky. Dopady změny klimatu se v jednotlivých regionech výrazně liší, avšak vyšší míra vystavení riziku katastrof zvyšuje případné ztráty, a to zejména v hustě osídlených oblastech;

23. vyzdvihuje význam přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce pro posílení územní soudržnosti, podporu solidarity mezi regiony EU a zajištění značné přidané hodnoty cílů EU;

24. zdůrazňuje skutečnost, že regiony a města čelí nebyvalým výzvám, od celosvětové hospodářské soutěže, digitalizace a vzestupu průrazných technologií, demografických změn a migrace, ohrožení chudobou a sociálním vyloučením až po energetickou bezpečnost, změnu klimatu a úbytek biologické rozmanitosti. Všechny tyto otázky mají velký územní dopad, přičemž přínosy a náklady jsou mezi evropskými regionálními ekonomikami a komunitami rozděleny nerovnoměrně, což potvrzuje sedmá zpráva o soudržnosti, která poukazuje na vznikání tzv. klubů rozvoje regionů. Potenciál těchto problémů vzájemně se posilovat a nepříznivě měnit hospodářskou, sociální a územní podobu Evropy je obrovský a může výrazně přispět k prohloubení stávajících nerovností, a tím působit proti cíli Smlouvy, jímž je posílení soudržnosti EU;

25. v této souvislosti zdůrazňuje, že politika soudržnosti musí i nadále investovat do všech regionů EU, neboť jejich přizpůsobení výše uvedeným otřesům vyžaduje dlouhodobé místní strategie zohledňující dané prostředí, které by dokázaly integrovat ekonomické, sociální a územní aspekty a využívat součinnost všech evropských strukturálních a investičních fondů a dalších nástrojů EU. VR proto důrazně opakuje svou námitku proti potenciálně nebezpečnému posuzování sociálního rozměru a Evropského sociálního fondu odděleně od politiky soudržnosti a zároveň potvrzuje svůj postoj, pokud jde o čím dál tím důležitější funkci, kterou by ESF měl plnit při podpoře územní a sociální konvergence, a o potřebu posílit úlohu místních a regionálních orgánů při plánování a řízení ESF;

26. poukazuje na to, že na základě článku 174 SFEU je zásadní, aby byly zohledňovány územní dopady veřejných intervencí, a připomíná tudíž význam posouzení územních dopadů při koncipování veškerých veřejných politik EU pro maximalizaci jejich účinnosti;

Úloha politiky soudržnosti

27. zdůrazňuje, že by politika soudržnosti měla hrát ústřední roli v diskusi o tom, jak může potenciál všech částí EU přispět k hospodářskému růstu a jak mohou všichni občané EU inkluzivním způsobem těžit z evropské integrace, ale také jak zajistit, aby všechny části EU mohly využívat příležitostí pramenících z globální transformace. VR proto opětovně vyjadřuje svou podporu zajištění silné a kvalitnější politiky soudržnosti pro všechny regiony po roce 2020 a zdůrazňuje důležitost úlohy, kterou by politika soudržnosti v budoucnosti EU nadále měla hrát, jak je nastíněno v jeho stanovisku Budoucnost politiky soudržnosti po roce 2020 ⁽²⁾;

28. připomíná, že politika soudržnosti, podpořená regionálními politikami členských států, má zajistit rovné podmínky, které by celé EU umožnily plně využívat výhod jednotného trhu, což je – spolu s územní odolností – klíčový faktor ovlivňující konkurenceschopné postavení EU na mezinárodní scéně. VR zároveň zdůrazňuje, že ačkoli je jednotný trh úspěšným „strojem na konvergenci“ v rámci EU, zisky nejsou rozdělovány rovnoměrně a nedostávají se automaticky postupně až ke znevýhodněným regionům, tedy ani k regionům, jež se potýkají se specifickými zeměpisnými výzvami, a sociálními skupinám. Stále tedy hrozí nebezpečí, že se regiony, jež jsou „motory“ růstu EU, a ostatní regiony od sebe budou z hospodářského a sociálního hlediska čím dál více vzdalovat;

29. v této souvislosti zdůrazňuje, že mise politiky soudržnosti je stále naprosto opodstatněná, neboť tato politika umožňuje všem občanům EU, zejména z méně rozvinutých oblastí, těžit z výhod vyplývajících z evropské integrace. Za použití jejích nástrojů mohou méně rozvinuté regiony rozvinout a využít svůj vnitřní potenciál, zatímco silnější regiony jsou lépe vybaveny k tomu, aby mohly reagovat na globální problémy. V tomto ohledu je politika soudržnosti nejhmatatelnějším projevem evropské solidarity, jelikož nabízí rovné příležitosti a lepší kvalitu života lidem ve všech regionech EU. VR proto zdůrazňuje, že by se s budoucí politikou soudržnosti nemělo nakládat jako s darem, ale jako s nepostradatelným pilířem jednotného trhu spojujícím různé země a regiony s odlišnou úrovní rozvoje;

30. zdůrazňuje, že politika soudržnosti je hlavní evropskou politikou pro boj proti územní nerovnováze a pro snižování rozdílů v rozvoji způsobených různými problémy. Daří se jí významně přispívat k pozitivním ekonomickým, sociálním a územním změnám v EU, a to díky komplexnímu meziodvětvovému přístupu zacílenému mimo jiné na podporu inovací, malých a středních podniků, nízkouhlíkovou ekonomiku, dopravní infrastrukturu, obnovu měst, průmyslovou transformaci, diverzifikaci venkova, ale také na vzdělávání a dovednosti, zaměstnanost, kulturu a sociální infrastrukturu, jakož i na sociální začleňování. VR v této souvislosti vyzdvihuje nutnost zajistit větší provázanost a koordinaci politiky soudržnosti a odvětvových politik a programů EU;

31. zdůrazňuje, že vzhledem k velkému množství problémů a jejich závažnému územnímu rozměru potřebuje silná a efektivní Evropská unie více než kdy dříve silnou a účinnou politiku soudržnosti pro všechny své regiony. VR znovu zdůrazňuje, že politika soudržnosti je schopna pružně a s ohledem na dané místo reagovat na stávající i nové výzvy, zejména na ty, které vyplývají z akutních krizových situací spojených s globalizací. Zároveň vyzdvihuje skutečnost, že nadřazeného cíle, kterým je ekonomicky, sociálně a environmentálně silná Evropa a větší územní soudržnost, lze dosáhnout pouze tehdy, budou-li město a venkov – jakožto doplňující se funkční oblasti – posíleny prostřednictvím náležitě zaměřené podpory;

⁽²⁾ Úř. věst. C 306, 15.9.2017, s. 8.

32. zdůrazňuje, že nástroje politiky soudržnosti by v budoucnu měly být vylepšeny a zjednodušeny, aby se posílila jejich schopnost reagovat na nové výzvy, ale nesmí být příliš komplikované, neboť je stěžejí možné kombinovat zajištění hospodářské a sociální konvergence, zvládání hospodářských cyklů, zabezpečení fiskální kázně a předcházení politické erozi. Opakuje v této souvislosti, že podporuje diferencovaný přístup s cílem zjednodušit a posílit systém řízení a kontroly v rámci politiky soudržnosti;

33. zdůrazňuje nutnost posílit úlohu evropské územní spolupráce při odstraňování překážek na hranicích a při podpoře přeshraniční spolupráce, a to se zaměřením na konkrétní výsledky pro občany EU. V této souvislosti požaduje, aby budoucí programy evropské územní spolupráce byly dostatečně pružné, aby mohly zohlednit specifické potřeby různých příhraničních regionů, což zahrnuje i prostor pro projekty „people-to-people“ a malé projekty. Výbor navíc shledává, že je zapotřebí zrušit limit 150 km stanovený pro námořní spolupráci a že je rovněž nutný přiměřenější přístup, pokud jde o požadavky týkající se státní podpory, auditu a kontroly v rámci programů evropské územní spolupráce⁽³⁾. VR také poukazuje na rostoucí potřebu intenzivnějšího využívání makroregionálních strategií, jež by měly být podporovány politikou soudržnosti spolu s dalšími politikami EU;

34. vyzývá Evropský parlament a Evropskou komisi, aby vyvinuly metodiku „nákladů v souvislosti s nedostatečnou soudržností“, která by poskytovala další kvantifikovatelné důkazy evropské přidané hodnoty politiky soudržnosti;

Hodnoty, o něž se politika soudržnosti opírá

35. poukazuje na to, že provádění politiky soudržnosti má mnoho pozitivních vedlejších účinků, neboť přispívá ke kvalitnější správě a lepším institucím v mnoha regionech. Nejde jen o klíčovou podmínku hospodářského růstu, ale také o pevný základ blahobytu společnosti jako celku, včetně důvěry občanů a politické legitimacy EU. VR poznamenává, že politika soudržnosti by měla nadále prosazovat novou správní kulturu v regionech, a to posílením víceúrovňové správy, zásady partnerství, hospodářského plánování ve střednědobém horizontu, víceletého plánování a financování, integrovaných přístupů a nástrojů vycházejících z dané lokality, ale také transparentních rozhodovacích procesů založených na důkazech, předběžných podmínkách, orientace na výsledky, tematického zaměření, mechanismů založených na pobídkách, pokročilých systémech řízení a komunikačních opatření k přetlumočení jejich přímých důsledků občanům;

36. poukazuje na to, že pokud jde o překonávání izolovanosti politik, je politika soudržnosti nejúčinnější politikou EU. Má potenciál být hlavní hnací silou strukturální transformace EU, a to díky sbližování různých odvětvových politik prostřednictvím integrovaných a místně orientovaných strategií a strategií pro inteligentní specializaci, které poskytnou na míru přizpůsobená řešení založená na komparativních výhodách, příležitostech k rozvoji a problémech konkrétního území, jak je vymezí občané, podnikatelé a správní orgány přímo na místě;

37. připomíná v této souvislosti, že politika soudržnosti může být mnohem účinnější, pokud budou členské státy odhodlány provádět takové strukturální reformy a uplatňovat předběžné podmínky, které přispívají k lepšímu prováděcímu prostředí politiky soudržnosti, včetně posílení institucionální kapacity. VR dále zastává mínění, že jakékoliv další propojení, včetně finančního, mezi strukturálními reformami a politikou soudržnosti bude vyžadovat aktivní zapojení regionálních a místních orgánů prostřednictvím kodexu chování pro evropský semestr, aby se zvýšila účinnost tohoto postupu a pocit spoluodpovědnosti za něj. Každá strukturální reforma také musí vyhovět v testu evropské přidané hodnoty a prokázat přímý vztah k cílům Smluv⁽⁴⁾;

38. poznamenává, že politika soudržnosti prokázala, že z hlediska usnadnění strukturální transformace je zásadní posílení postavení regionálních a místních subjektů. Z výzkumů navíc vyplývá, že zlepšení výsledků v regionech nabízí nevyužitý potenciál ke zvýšení celostátní produktivity. VR proto zdůrazňuje, že regiony a místní orgány musí mít silnější vazby na inteligentní a silnou politiku soudržnosti coby součást rozsáhlé podpory komplexních a spolehlivých strategií rozvoje. To by mělo EU zajistit legitimitu na místní i regionální úrovni, jelikož se proces evropské integrace stane pro občany hmatatelnějším;

⁽³⁾ Workshop VR věnovaný tématu zjednodušení evropské územní spolupráce (<https://cor.europa.eu/Documents/Migrated/Events/ETC-WORKSHOP-FINAL-REPORT.pdf>).

⁽⁴⁾ Usnesení VR o změně nařízení o společných ustanoveních ESI fondů na podporu strukturálních reforem – COR-2017-06173-00-00-RES.

Náklady a rizika pro Evropskou unii v souvislosti s nedostatečnou soudržností: včasné varování

39. zdůrazňuje, že je naprosto nezbytné poskytnout politický rámec, který bude nástupcem strategie Evropa 2020, aby se zachovalo tematické zaměření a územní citlivost politiky soudržnosti po roce 2020;

40. zdůrazňuje, že omezení nebo fragmentace politiky soudržnosti, např. omezením její působnosti na určité kategorie regionů nebo oddělením Evropského sociálního fondu, by s sebou nesly významná politická rizika a byla by tím zpochybněna schopnost EU plnit cíl Smlouvy, kterým je posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti, a sice kvůli nedostatku kritické míry podpory v mnoha regionech, což by rovněž znamenalo nižší investice zaměřené na klíčové evropské cíle;

41. zdůrazňuje v této souvislosti své obavy ohledně toho, že by nedostatečná soudržnost v Evropské unii mohla v nejhorším případě vést až k:

- a) prohloubení hospodářských a sociálních rozdílů mezi regiony a většímu napětí mezi členskými státy;
- b) rozpadu jednotného trhu a méně účinné správě ekonomických záležitostí EU;
- c) neprovádění evropského pilíře sociálních práv;
- d) vážným překážkám při řešení problémů spojených s migrací;
- e) snížení důvěry v politické instituce EU a demokracii jako takovou, což by vedlo k vlně populismu a nacionalismu, a tím pádem k politické nestabilitě, a nakonec dokonce k rozpadu EU;

42. domnívá se tudíž, že odstranění stále přetrvávajících hospodářských, sociálních a územních rozdílů v EU představuje klíčovou dlouhodobou výzvu pro Evropskou unii jako celek.

43. připomíná v této souvislosti, že politika soudržnosti nemůže podléhat žádné podmíněnosti ex post na evropské úrovni, která by byla mimo působnost místních a regionálních orgánů nebo by mohla mít za následek to, že na ně budou přenášeny důsledky politik, které jsou prováděny vládami členských států.

V Bruselu dne 22. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Rozšíření – zapojení místních a regionálních orgánů ze zemí západního Balkánu do iniciativ EU v oblasti makroregionální, přeshraniční a další nadnárodní spolupráce

(2018/C 247/05)

Hlavní zpravodaj: Franz SCHAUSBERGER (AT/ELS), zástupce spolkové země Salcbursko ve Výboru regionů

Odkaz: COM(2018) 65 final

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Obecné připomínky

1. je potěšen tím, že pro bulharské předsednictví Rady je západní Balkán jedním z prvořadých témat a že jím byl VR požádán, aby k této otázce vypracoval stanovisko;
2. vítá a podporuje strategii, kterou Evropská komise (EK) představila dne 6. února 2018 a jež se týká *přesvědčivé perspektivy rozšíření pro západní Balkán a větší angažovanosti Unie v tomto regionu*;
3. stejně jako EK je přesvědčen o tom, že země západního Balkánu jsou součástí Evropy a mají společné evropské dědictví, společnou minulost a společnou budoucnost a že přesvědčivá perspektiva rozšíření má určující význam pro transformaci tohoto regionu a tudíž i pro bezpečnost, prosperitu, dobré sociální podmínky, usmíření a stabilitu;
4. je potěšen perspektivou, že by Srbsko a Černá Hora mohly do EU vstoupit do roku 2025, že by mohla být zahájena přístupová jednání s Albánií a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, že by se Bosna a Hercegovina mohla stát kandidátskou zemí na přistoupení a že by Kosovo ⁽¹⁾ mohlo postoupit dále na své cestě do Evropy prováděním dohody o stabilizaci a přidružení;
5. současně se zcela ztotožňuje s jednoznačným vyjádřením EK, že tato perspektiva se bude moci uskutečnit pouze tehdy, splní-li země západního Balkánu všechna nezbytná kritéria a podmínky, zejména co se týče posílení demokracie, a provedou-li všechny nezbytné reformy, především v oblasti právního státu, dodržování základních práv, konkurenceschopnosti, regionální spolupráce a usmíření, a že se zde nesmí činit žádné politické výjimky a v průběhu procesu se nesmí upravovat podmínky;
6. vítá, že má EK v úmyslu ještě výrazněji podporovat transformační proces v zemích západního Balkánu, například tím, že bude postupně navyšovat prostředky v rámci nástroje předvstupní pomoci do roku 2020 na základě konkrétního akčního plánu zahrnujícího šest stěžejních iniciativ;
7. je toho názoru, že strategie rozšíření EU o země západního Balkánu musí být součástí širší strategie pro posílení Unie do roku 2025 – poněvadž Unie musí nejprve zesílit a upevnit své základy, aby se mohla zvětšovat – a že je nutné přesvědčit 27 členských států a jejich obyvatelstvo o přínosnosti tohoto rozšíření EU;

⁽¹⁾ Tímto označením není dotčen postoj k otázce statusu Kosova a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/99 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

8. je potěšen tím, že země západního Balkánu v roce 2017 na summitu v Terstu slavnostně potvrdily své odhodlání vzájemně si pomáhat při směřování do Evropy, vyřešit politické rozdíly v rámci svých demokratických institucí a posílit vzájemný politický dialog, poněvadž vybudování dobrých sousedských vztahů je jedním z nejdůležitějších úkolů na cestě ke vstupu do Evropské unie;

9. odkazuje na řadu svých stanovisek, v nichž opakovaně výslovně upozornil na to, že do procesu evropské integrace by měli být aktivně zapojeni regionální a místní představitelé a že v procesu rozšíření by měly být na regionální a místní úrovni v co nejranější fázi zaváděny normy EU a osvědčené postupy. Jen tak budou moci nižší úrovně správy včas získat odpovídající znalosti potřebné k tomu, aby mohly plnit své budoucí úkoly a povinnosti vyplývající z *acquis* EU;

10. vítá agendu v oblasti propojení, již EU přijala, a další regionální iniciativy, jako je například berlínský proces, a naléhavě žádá, aby do nich byly zapojeny místní a regionální orgány zemí procesu rozšíření a aby při jejich provádění byly zohledňovány zkušenosti novějších členských států, zejména v oblasti dopravy, energetiky, digitálního rozvoje, vzdělávání a mládeže;

11. vyzývá k přijetí zvláštních ujednání a neodvolatelných závazků s cílem zajistit, že nové členské státy nebudou moci blokovat přistoupení dalších kandidátských zemí ze západního Balkánu;

Význam nižší úrovně správy v procesu rozšíření

12. se znepokojením konstatuje, že veřejná správa je ve většině balkánských zemí na všech úrovních ještě slabá, zejména pak na úrovni místní samosprávy, má omezenou administrativní kapacitu, je značně politizovaná, vyznačuje se vysokou mírou korupce a netransparentností a nemá k dispozici dostatek finančních prostředků;

13. poukazuje na to, že je nutné posílit fungování demokratických institucí, a to na celostátní, regionální a místní úrovni, včetně řádných volebních procesů, náležitého fungování regionálních a obecních zastupitelstev a konstruktivního a udržitelného dialogu s občanskou společností;

14. požaduje, aby byly ve všech zemích západního Balkánu vypracovány a zavedeny programy s cílem uskutečnit reformy a zvýšit kvalitu a odpovědnost veřejné správy, zejména pak zajistit transparentnost veřejných financí, a také strategie pro oblast elektronické veřejné správy. Dále je nutné zlepšit služby občanům, přijmout nové zákony o obecních administrativních postupech, vytvořit vyvážené a spravedlivé systémy odměňování zaměstnanců státní správy a zaměstnanců regionálních a obecních úřadů a zavést transparentní postupy pro nábor a propouštění;

15. konstatuje, že přijetím nových zákonů za účelem zreformování místní správy se ve většině zemí západního Balkánu dosáhlo významného pokroku. Domnívá se však, že je ještě třeba vynaložit značné úsilí a vyčlenit potřebné finanční prostředky s cílem zvýšit administrativní kapacitu místních a regionálních orgánů tak, aby byly schopny plnit své rozsáhlejší úkoly v rámci příprav na přistoupení a po něm ve prospěch svých občanů;

16. coby pozitivní příklad vyzdvihuje zákon o státní službě na úrovni autonomní oblasti Vojvodina a na místní úrovni, který byl přijat v Srbsku. Poukazuje nicméně rovněž na to, že v souladu s ústavou ještě musí být přijat zákon o zdrojích této autonomní oblasti;

17. za příznivé považuje to, že v několika zemích západního Balkánu, zejména v Albánii, byly schváleny a provedeny územní reformy na místní úrovni, v jejichž rámci byly na obce přeneseny nové pravomoci. Finanční a administrativní konsolidace nově vytvořených obcí ovšem postupuje pomalu;

18. velmi kladně hodnotí to, že EK ve strategii rozšíření pro země západního Balkánu výslovně žádá, aby byla – v souladu se zásadou víceúrovňové správy – nalezena odpovídající rovnováha mezi ústřední, regionální a místní úrovní správy, jelikož ve strategickém a operačním plánování rozšíření EU v zemích procesu rozšíření na západním Balkáně do značné míry chybí regionální a místní rozměr;

19. domnívá se, že pro to, aby se včas podařilo dosáhnout další integrace zemí západního Balkánu do EU, je naprosto nezbytné uplatňovat přístup vycházející zdola;

20. s potěšením konstatuje, že byla v zemích západního Balkánu především na místní úrovni zintenzivněna přeshraniční spolupráce díky výměně zkušeností a příkladů osvědčených postupů, předávání know-how a zavádění nových metod a přístupů. V tomto ohledu je třeba vyzdvihnout zejména činnost a iniciativy svazů a organizací sdružujících obce a regiony, například jadransko-jónského euroregionu (AIE) a regionální síť NALAS (Síť sdružení místních orgánů jihovýchodní Evropy), které by měla evropská úroveň výrazněji zapojovat a podporovat;

21. vyjadřuje politování nad tím, že zatím nebyla vytvořena rozsáhlá a udržitelná platforma pro spolupráci obcí a že neprobíhají intenzivní kontakty s orgány EU s cílem podpořit zavádění norem EU a prosadit na místní úrovni *acquis* EU a že se stávající pozitivní iniciativy v oblasti spolupráce, jako je Rada pro regionální spolupráci (RCC), Regionální institut pro veřejnou správu (ReSPA) ⁽²⁾ a berlínský proces, soustřeďují hlavně na úroveň ústředních vlád a neberou v potaz úroveň regionální a místní;

Decentralizace a demokracie

22. vyjadřuje politování nad tím, že se vývoj v zemích západního Balkánu v uplynulých deseti letech vyznačoval blokováním reforem, netrpělivostí a stále větší skepsí vůči členství v EU a že se v těchto zemích projevovaly známky rostoucí nestability, korupce, nacionalismu a přílišné politizace státních institucí a orgánů veřejné správy, což mělo částečně za následek posun směrem k autokratičtějším formám vlády a centralismu;

23. především v souvislosti s Bosnou a Hercegovinou poukazuje na to, jaký význam má náležitá koordinace všech úrovní správy pro chod dané země, účinné provádění programu reforem, mobilitu a vytvoření jednotného hospodářského prostoru, a je potěšen tím, že se v mezidobě všechny úrovně dohodly na vyplnění obsáhlého dotazníku EK;

24. konstatuje, že zákony o pořádání voleb do obecních a regionálních zastupitelstev na západním Balkáně do značné míry odpovídají evropským standardům a volby na místní úrovni mají většinou poklidný a pořádaný průběh. Ještě stále se ovšem vyskytují závažné nedostatky kvůli politizaci a nedostatečné nestrannosti volebních orgánů a také ohledně transparentnosti financování volebních kampaní, registrace k volbám a řešení sporů, které při volbách vyvstávají;

25. je přesvědčen o tom, že decentralizace jakožto jeden z pilířů procesu demokratických reforem má rozhodující význam pro sociální soudržnost, stabilitu, mír a usmíření na západním Balkáně a tedy i pro budoucnost Evropy;

26. je si vědom toho, že v rámci naprosto nezbytného posílení správně pojeté decentralizace je nutné dbát na to, aby nedošlo k prohloubení rozporů a napětí mezi jednotlivými etnickými skupinami;

27. je přesvědčen o tom, že odpolitizování státní služby je stěžejním předpokladem pro zvýšení důvěry mezi státní správou a občany na regionální a místní úrovni;

Právní stát, základní práva a boj proti korupci na regionální a místní úrovni v zemích západního Balkánu

28. vyjadřuje politování nad tím, že přes mnohaleté úsilí EU se v zemích západního Balkánu na celostátní, regionální a místní úrovni správy i nadále vyskytuje úzké napojení na organizovaný zločin a korupce a převládá zde silná provázanost veřejných a soukromých zájmů;

⁽²⁾ ReSPA je mezinárodní organizace, která byla pověřena úkolem podpořit v zemích západního Balkánu regionální spolupráci v oblasti veřejné správy (<https://www.respaweb.eu>).

29. vyslovuje se tudíž pro výrazné posílení kapacit specializovaných státních zastupitelství, pokud jde o boj proti korupci a organizované trestné činnosti, a soudních orgánů s cílem zamezit nezákonnému nabývání majetku, zajistit, aby byly dané osoby odvolány z veřejné funkce, zavést přísnější předpisy pro veřejné činitele a poskytnout občanům přístupné mechanismy pro podávání informací a stížností;

30. z tohoto důvodu zdůrazňuje, že je nejenom nutné podstatně zlepšit a zabezpečit nezávislost, kvalitu a efektivitu soudnictví na celostátní úrovni, ale také zajistit naprostou transparentnost na úrovni regionálních a místních orgánů, zejména co se týče zadávání veřejných zakázek. Vítá pozitivní příklady, k nimž patří zřízení protikorupčního úřadu a sestavení souvisejících akčních plánů téměř ve všech obcích Černé Hory a snahy, které jsou v současnosti vyvíjeny v Albánii;

31. očekává, že dotyčné země budou intenzivněji usilovat o vybudování právního státu a soudního systému a rovněž o zaručení základních práv, svobody a bezpečnosti a zakotvení práv menšin – zejména romské komunity, jejíž sociální začlenění je třeba výrazněji podporovat, a komunity LGBTI – a rovnosti žen a mužů, včetně řešení problematiky domácího násilí. V této souvislosti vítá, že Srbsko jakožto první země procesu rozšíření zavedlo unijní index rovného postavení žen a mužů;

32. pevně doufá, že se bulharskému předsednictví Rady rychle podaří přimět všechny politické síly Bosny a Hercegoviny k tomu, aby našly společné řešení pro zreformování volebního práva v souladu s ústavou ještě před volbami v říjnu 2018. Při tom je třeba dodržovat ustanovení plynoucí z toho, že tři etnické skupiny Bosny a Hercegoviny mají konstitutivní status a rovná práva. To rovněž znamená, že je nutné provést rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Sejdić-Finci, Zornić a Pilav, aby do Předsednictva a do federální Sněmovny národů mohli kandidovat i Židé, Romové a příslušníci jiných národnostních menšin a aby se i v Mostaru mohly po více než sedmi letech opět uskutečnit komunální volby;

33. vyzdvihuje význam svobody projevu a svobody tisku v demokratické politické kultuře pro to, aby byla zaručena pluralitní demokratická společnost. V tomto ohledu jde také o problém ovlivňování novinářů a jejich zpravodajství v důsledku netransparentních vlastnických vztahů ve sdělovacích prostředcích;

34. poukazuje na to, že evropská demokratická kultura předpokládá příkladné jednání politických představitelů na všech politických úrovních, k čemuž patří například vyhýbání se střetům a provokacím, vystříhání se radikálních a nacionalistických výroků a činů, vnímavost k potřebám zranitelných a znevýhodněných skupin obyvatelstva, zohledňování situace národnostních, jazykových a náboženských menšin i naprosté respektování všech osob neohledně na barvu pleti, sexuální orientaci nebo genderovou identitu;

35. vyzývá politické představitele k tomu, aby se zdrželi všeho a odsuzovali vše, co může přizpůsobit napětí mezi etnickými skupinami, a aby aktivně zasahovali proti nacionalistickým výrokům a proti velebení válečných zločinů, potírali rasismus, xenofobii, extremismus, radikalizaci a terorismus a uskutečňovali preventivní činnost mezi mladými lidmi;

Přeshraniční spolupráce na regionální a místní úrovni

36. domnívá se, že regionální spolupráce a dobré sousedské vztahy mezi zeměmi západního Balkánu jsou nezbytným předpokladem pro evropský pokrok a pro nové hospodářské příležitosti;

37. podporuje veškeré iniciativy, jež jsou zaměřeny na posílení vzájemných vztahů mezi zeměmi západního Balkánu, přeshraniční spolupráce na regionální a místní úrovni a programů partnerství a programu TAIEX, a nabízí svou pomoc, co se týče případného zapojení zemí procesu přistoupení ležících na západním Balkáně do ESÚS;

38. upozorňuje na nezbytnost toho, aby odpovědní činitelé příslušných zemí neprodleně vyřešili dvoustranné přeshraniční spory, resp. aby bezpodmínečně zajistili závazné a definitivní soudní rozhodnutí nebo urovnání těchto sporů na mezinárodní úrovni. V tomto ohledu vyjadřuje politování nad tím, že pokračuje spor mezi Slovinskem a Chorvatskem ve věci přístupu k mezinárodním vodám v Piranském zálivu, z něhož se z důvodu příslušnosti obou zemí k EU stal interní problém EU, a vítá skutečnost, že Černá Hora podepsala dohody týkající se hranic s Bosnou a Hercegovinou a Kosovem;

39. vítá nedávné přistoupení Republiky Srbsko k rámcové úmluvě z Madridu a očekává, že k této úmluvě, jež nabízí konkrétní řešení, jak překonat hlavní překážky bránící přeshraniční územní spolupráci, přistoupí i Bývalá jugoslávská republika Makedonie a Kosovo;

40. je přesvědčen o tom, že bez účinné a celkové normalizace vztahů mezi Bělehradem a Prištinou díky dialogu zprostředkovanému ze strany EU nebude možné dosáhnout v tomto regionu trvalé stability a že z tohoto důvodu je naléhavě nutné, aby byla uzavřena rozsáhlá a právně závazná normalizační dohoda. Je potěšen tím, že se normalizovaly vztahy mezi Srbskem a Chorvatskem a že pokračuje dialog mezi Bělehradem a Prištinou;

41. s uspokojením konstatuje, že situace na severu Kosova se vyvíjela většinou poklidně, že se zlepšila komunikace mezi obcemi na severu a ústředními orgány a že ojedinělé provokace a odsouzeníhodné násilné činy nijak dlouhodobě nenarušily zahájený dialog mezi Bělehradem a Prištinou;

42. domnívá se, že Regionální hospodářský prostor, který byl dohodnut v červenci 2017 na vrcholném setkání představitelů zemí západního Balkánu v Terstu, představuje důležitý krok k podpoření hospodářské integrace EU a zemí západního Balkánu a zvýšení atraktivity regionálního trhu, a doufá, že bude co nejdříve zaveden dohodnutý akční plán;

43. pokládá za mimořádně důležité, aby byla zintenzivněna strategická a operativní přeshraniční spolupráce v oblasti migrace a správy hranic se zeměmi západního Balkánu a mezi těmito zeměmi navzájem, a to tím, že bude zaručen přístup k mezinárodní ochraně, bude probíhat výměna relevantních informací,lepší se ochrana hranic atd. Vybízí místní orgány k tomu, aby podporovaly boj proti převaděčství a obchodování s lidmi;

44. je nesmírně potěšen tím, že v jednáních mezi Řeckem a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií v rámci již řadu let se vlekloucích sporů ohledně názvu země se v poslední době objevují určité známky pokroku, a doufá, že se bulharskému předsednictví Rady – vedle jednání vedených pod záštitou OSN – podaří podstatnou měrou přispět ke zmírnění tohoto konfliktu a k nalezení řešení;

Hospodářská situace a makroregionální strategie na západním Balkáně

45. s politováním konstatuje, že v současnosti nelze žádnou ze zemí západního Balkánu označit za fungující tržní ekonomiku a ani jedna z nich není rovněž s to čelit konkurenčnímu tlaku a působení tržních sil v Unii, zejména kvůli uplatňování politického vlivu a nedostatečně rozvinutému soukromému sektoru, což má krajně nepříznivý dopad na trhy práce a obzvláště to způsobuje nedostatek pracovních příležitostí pro mladé lidi;

46. poukazuje na to, že ve většině obcí v zemích procesu přistoupení převládá názor, že projekty a programy EU jsou pro podmínky v místních orgánech příliš složité, a stále propracovanější a komplexnější kontrolní mechanismus tudíž maří snahy Komise zjednodušit přístup k projektům a programům;

47. podporuje rozšíření stávající sítě TEN-T, a to včetně dokončení koridoru a rozšíření směrem na jihovýchod Evropy, čímž by se mohl překonat současný problém nedostatečné dopravní propojenosti zemí západního Balkánu a mohlo by se zlepšit silniční, námořní, letecké i železniční spojení mezi východem a západem, jež je předpokladem pro rozvoj celého regionu;

48. vybízí tedy k tomu, aby byli zástupci místních a regionálních orgánů či sdružení obcí zapojeni do procesu jednání, plánování, monitorování a vyhodnocování v rámci nástroje předstupní pomoci;

49. je potěšen tím, že v zájmu provedení navržené strategie hodlá EU do roku 2020 postupně navyšovat prostředky vyčleněné na nástroj předvstupní pomoci a že při tom bude ještě více zohledňovat potřeby jednotlivých zemí;
50. jakožto pozitivní příklad uvádí inovační fond financovaný v rámci nástroje předvstupní pomoci, jehož hlavním cílem je pilotní financování projektů v oblasti inovací a posílení výzkumu a vývoje v soukromých podnicích a který například prostřednictvím projektu „Innovation Serbia Project“ podporuje vznik nově zakládaných a osamostatněných inovativních podniků a zavádění inovačních a tržně orientovaných technologií a služeb, čímž určující měrou přispívá ke zvýšení konkurenceschopnosti srbského soukromého sektoru;
51. coby pozitivní příklad úspěšné přeshraniční spolupráce na regionální úrovni vyzdvihuje společnou iniciativu Rumunska a Srbska prováděnou v rámci programu „Interreg-IPA Cross-border Cooperation Programme“, která je zaměřena na boj proti rakovině a jejímž cílem je zlepšit diagnostiku a léčbu zhoubných nádorů;
52. poukazuje rovněž na to, že mezi jednotlivými regiony zemí západního Balkánu panují značné hospodářské a sociální rozdíly, a vítá program EU na podporu konkurenceschopnosti firem a malých a středních podniků v zájmu vytvoření silného soukromého sektoru a plánované zřízení programu na podporu přenosu technologií a nově zakládaných podniků;
53. zdůrazňuje, že makroregionální strategie a další nástroje EU na podporu přeshraniční spolupráce, jako jsou ESÚS a programy Interreg, jsou důležitými stavebními prvky budoucí EU;
54. je potěšen tím, že bulharské předsednictví Rady označilo za druhou prioritu digitální ekonomiku, a podporuje veškeré snahy směřující k propojení infrastruktury mezi zeměmi západního Balkánu a EU v oblasti dopravy, energetiky a digitálních služeb;
55. očekává od všech zemí západního Balkánu, že se budou konstruktivně podílet na iniciativách regionální spolupráce, k nimž patří berlínský proces, strategie pro Podunají, jadransko-jónská iniciativa, proces spolupráce v jihovýchodní Evropě, Rada pro regionální spolupráci a Středoevropská dohoda o volném obchodu, a zdůrazňuje, že Regionální kancelář pro spolupráci mládeže na západním Balkáně hraje důležitou roli v procesu usmíření v tomto regionu;
56. je toho názoru, že strategie EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR) může být pro celý tento region velkou příležitostí. Poukazuje však rovněž na přetrvávající problémy, co se týče například nedostatečných zdrojů, správy věcí veřejných a výzev spojených s migrační krizí;
57. podporuje makroregionální strategie coby prostředek evropské integrace na základě stability, usmíření a dobrých sousedských vztahů mezi členskými státy EU, kandidátskými zeměmi a potenciálními kandidátskými zeměmi. Domnívá se, že by makroregionální strategie EU měly zahrnovat celý západní Balkán jako celek. Kosovo a Bývalá jugoslávská republika Makedonie se nepodílejí ani na makroregionální strategii pro Podunají, ani na jadransko-jónské makroregionální strategii. Z tohoto důvodu doporučuje, aby byly nyní zapojeny ty země západního Balkánu, které se zatím na uvedených strategiích nepodílejí, přestože jsou s nimi zeměpisně a hospodářsky spojeny, tak aby byl celý západní Balkán začleněn do oblasti, na niž se vztahují makroregionální strategie, a mohl využívat možnosti financování v rámci projektů, jež jsou v těchto strategiích prováděny.

V Bruselu dne 22. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů Balíček opatření týkajících se obchodu

(2018/C 247/06)

Zpravodajka: Micaela FANELLI (IT/SES), starostka obce Riccia, Campobasso**Odkazy:** návrh nařízení, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do Evropské unie

COM(2017) 487 final

sdělení o seznamu kritických surovin pro EU z roku 2017

COM(2017) 490 final

zpráva o provádění strategie v oblasti obchodní politiky Obchod pro všechny –
Uskutečňování progresivní obchodní politiky k využití potenciálu globalizace

COM(2017) 491 final

sdělení Vyrovnaná a progresivní obchodní politika k využití potenciálu globalizace

COM(2017) 492 final

sdělení Vstřícnost vůči přímým zahraničním investicím a současná ochrana základních
zájmů

COM(2017) 494 final

doporučení pro rozhodnutí Rady

COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final a COM(2017) 493 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do Evropské unie

COM(2017) 487 final

Pozměňovací návrh 1

13. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(13) Je vhodné stanovit základní prvky procesního rámce pro prověřování přímých zahraničních investic členskými státy, aby investoři, Komise a ostatní členské státy pochopili, jak budou takové investice pravděpodobně prověřovány, a aby bylo zajištěno, že tyto investice budou prověřovány transparentně a že nebude docházet k diskriminaci některých třetích zemí. K těmto prvkům by mělo patřit alespoň vytvoření časových rámců pro prověřování a možnost zahraničních investorů využít soudní nápravu rozhodnutí o prověření.	(13) Je vhodné stanovit základní prvky procesního rámce pro prověřování přímých zahraničních investic členskými státy, aby investoři, Komise a ostatní členské státy, místní a regionální orgány a za-interesovaní sociální partneři pochopili, jak budou takové investice pravděpodobně prověřovány, a aby bylo zajištěno, že tyto investice budou prověřovány transparentně a že nebude docházet k diskriminaci některých třetích zemí. K těmto prvkům by mělo patřit alespoň vytvoření časových rámců pro prověřování a možnost zahraničních investorů využít soudní nápravu rozhodnutí o prověření.

Odůvodnění

Rozhodnutí přijatá členskými státy budou mít výrazný dopad na místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a tyto orgány by proto měly být do těchto rozhodnutí zapojeny.

Pozměňovací návrh 2

18. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(18) Za tímto účelem je důležité zajistit minimální míru informací a koordinaci v souvislosti s přímými zahraničními investicemi spadajícími do oblasti působnosti tohoto nařízení ve všech členských státech. Tyto informace by měly členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, zpřístupnit na žádost členských států nebo Komise. Příslušné informace zahrnují takové aspekty, jako je vlastnická struktura zahraničního investora a financování plánované nebo uskutečněné investice, včetně informací o dotacích udělených třetími zeměmi, jsou-li k dispozici.	(18) Za tímto účelem je důležité zajistit minimální míru informací a koordinaci v souvislosti s přímými zahraničními investicemi spadajícími do oblasti působnosti tohoto nařízení ve všech členských státech. Tyto informace by po konzultaci s místními a regionálními orgány měly členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, zpřístupnit na žádost členských států nebo Komise. Příslušné informace zahrnují takové aspekty, jako je vlastnická struktura zahraničního investora a financování plánované nebo uskutečněné investice, včetně informací o dotacích udělených třetími zeměmi, jsou-li k dispozici.

Odůvodnění

Rozhodnutí přijatá členskými státy budou mít výrazný dopad na místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a tyto orgány by proto měly být do těchto rozhodnutí zapojeny.

Pozměňovací návrh 3

Čl. 3 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 3 Prověřování přímých zahraničních investic 2. Komise může z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku prověřovat přímé zahraniční investice, které by mohly mít vliv na projekty či programy v zájmu Unie.	Článek 3 Prověřování přímých zahraničních investic 2. Komise může z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku prověřovat přímé zahraniční investice, které by mohly mít vliv na probíhající či odpovědně plánované projekty či na programy v zájmu Unie.

Pozměňovací návrh 4

Čl. 6 odst. 1 a čl. 6 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 6 Rámec pro prověřování členskými státy 1. Prověřovací mechanismy členských států musí být transparentní a nesmí dopustit diskriminaci mezi třetími zeměmi. Členské státy zejména stanoví okolnosti, které prověřování vyvolají, důvody pro prověřování a použitelná podrobná procesní pravidla. 2. Členské státy stanoví časové rámce pro vydání rozhodnutí o prověření. Takové časové rámce jim umožní zohlednit připomínky členských států podle článku 8 a stanovisko Komise podle článků 8 a 9. (...)	Článek 6 Rámec pro prověřování členskými státy 1. Prověřovací mechanismy členských států musí být transparentní a nesmí dopustit diskriminaci mezi třetími zeměmi. Členské státy zejména stanoví okolnosti, které prověřování vyvolají, důvody pro prověřování a použitelná podrobná procesní pravidla. Členské státy dále v rámci tohoto postupu pokud možno informují místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a konzultují s nimi. 2. Členské státy stanoví časové rámce pro vydání rozhodnutí o prověření. Takové časové rámce jim umožní zohlednit připomínky místních a regionálních orgánů, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a členských států podle článku 8 a stanovisko Komise podle článků 8 a 9. (...)

Odůvodnění

Rozhodnutí přijatá členskými státy budou mít výrazný dopad na místní a regionální orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a tyto orgány by proto měly být do těchto rozhodnutí zapojeny.

Pozměňovací návrh 5

Čl. 8 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 8 Mechanismus spolupráce 1. Členské státy informují Komisi a ostatní členské státy o veškerých přímých zahraničních investicích, které jsou prověřovány v rámci jejich prověřovacích mechanismů, do pěti pracovních dnů od začátku prověřování. V rámci těchto informací se prověřující členské státy v příslušném případě vynasnaží uvést, zda by prověřovaná přímá zahraniční investice mohla podle jejich názoru spadat do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 139/2004.	Článek 8 Mechanismus spolupráce 1. Členské státy konzultují s místními a regionálními orgány, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice, a informují Komisi a ostatní členské státy o veškerých přímých zahraničních investicích, které jsou prověřovány v rámci jejich prověřovacích mechanismů, do pěti pracovních dnů od začátku prověřování. V rámci těchto informací se prověřující členské státy v příslušném případě vynasnaží uvést, zda by prověřovaná přímá zahraniční investice mohla podle jejich názoru spadat do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 139/2004.

Odůvodnění

Je důležité, aby byly při prověřování konkrétní přímé zahraniční investice zapojeny místní a regionální orgány.

Pozměňovací návrh 6

Čl. 8 odst. 6

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 8 Mechanismus spolupráce 6. Členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, připomínky ostatních členských států podle odstavce 2 a stanovisko Komise podle odstavce 3 náležitě zohlední.	Článek 8 Mechanismus spolupráce 6. Členské státy, v nichž je přímá zahraniční investice plánována nebo byla uskutečněna, připomínky místních a regionálních orgánů, pro něž jsou plánovány nebo které obdržely přímé zahraniční investice podle odstavce 1, a ostatních členských států podle odstavce 2 a stanovisko Komise podle odstavce 3 náležitě zohlední.

Odůvodnění

Je důležité, aby byly při prověřování konkrétní přímé zahraniční investice zapojeny místní a regionální orgány.

Pozměňovací návrh 7**Článek 12**

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 12 Kontaktní místa Každý členský stát určí kontaktní místo pro prověřování přímých zahraničních investic (dále jen „kontaktní místo pro prověřování PZI“) pro účely prověřování přímých zahraničních investic. Komise a ostatní členské státy zapojí tato kontaktní místa pro prověřování PZI do všech otázek souvisejících s uplatňováním tohoto nařízení.	Článek 12 Kontaktní místa Každý členský stát určí nejméně jedno kontaktní místo pro prověřování přímých zahraničních investic (dále jen „kontaktní místo pro prověřování PZI“) pro účely prověřování přímých zahraničních investic. Komise a ostatní členské státy zapojí tato kontaktní místa pro prověřování PZI do všech otázek souvisejících s uplatňováním tohoto nařízení. Kontaktní místa pro prověřování přímých zahraničních investic musí rovněž na vyžádání poskytnout dotčeným místním a regionálním orgánům všechny příslušné informace týkající se prověřování těchto investic.

Odůvodnění

- i) Vzhledem k tomu, že je v některých členských státech obchodní politika postoupena regionální úrovni, jeví se jako vhodné určit v těchto případech kontaktní místa i na regionální úrovni.
- ii) Je důležité, aby měly místní a regionální orgány v době zaujímání postoje k prověřování konkrétní PZI co nejúplnější informace.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ**EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ**

1. vítá balíček návrhů týkajících se obchodu a investic, který předložila Komise v návaznosti na diskusní dokument o využití potenciálu globalizace jakožto reakci na výzvy, jež musí řešit obchodní politika EU;
2. domnívá se, že obchodní politika musí čelit různorodým výzvám a nalézt rovnováhu mezi mnoha cíli: posílit obchodní postavení EU tím, že ji napojí na světová centra růstu, ujmout se vedoucí role v podpoře multilaterálního obchodního systému, zvýšit hospodářský růst a snížit chudobu, chránit podniky, občany a územní celky EU před nekalou soutěží a spravovat sociální a územní náklady, zejména v nestabilních odvětvích a u méně kvalifikovaných pracovníků;
3. sdílí názor, že mezinárodní obchod již léta prospívá růstu a konkurenceschopnosti uvnitř EU i mimo ni, zdůrazňuje však rostoucí obavy ohledně nerovného rozdělení jeho přínosů ve společnosti, jeho výrazného dopadu, pokud jde o zřetelné procesy územní koncentrace a marginalizace, a zejména tvrdé zkoušky, jíž je vystavena odolnost některých místních ekonomik a komunit;
4. pevně hájí postoj Komise, podle níž má obchodní politika významnou úlohu v zaručení pozitivních hospodářských, sociálních, územních a environmentálních dopadů globalizace pro občany a podniky v Evropě i mimo ni;

5. zdůrazňuje zásadní úlohu, již hraje Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) při podpoře lidí, kteří ztratili práci v důsledku významných změn ve struktuře světového obchodu způsobených globalizací. Opakuje ⁽¹⁾ nicméně, že je potřeba reformovat jeho mechanismy fungování: zjednodušit jeho postup pro schvalování, snížit práh pro jeho aktivaci ⁽²⁾ a zvýšit jeho rozpočet na nejméně 500 milionů eur ročně a začlenit ho do VFR, aby se zohlednila skutečnost, že od roku 2014 patří do působnosti EFG i osoby NEET a že bude možná potřeba jeho působnost dále rozšířit i na preventivní opatření. Klade důraz na doplňkovost EFG a ESF jakožto součástí evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy), protože EFG je mechanismus zajišťující krátkodobou pomoc, zatímco dlouhodobá opatření jsou podporována z ESI fondů, jež mohou v oblastech působnosti EFG fungovat jako návazná opatření;

6. zdůrazňuje, že jak bylo uvedeno v jedné analýze ⁽³⁾ obchodních toků v některých členských státech, mají výsledky regionů, pokud jde o vývoz, přímý vzájemný vztah s HDP, že vývoj vývozu přímo souvisí s indexem regionální konkurenceschopnosti a že v každém analyzovaném členském státě se zaměření výrobní sféry na vývoz a její podíl na něm soustředí do několika málo regionů;

7. s obavami zaznamenává, že tuto analýzu potvrzuje i jiná studie ⁽⁴⁾, podle níž jsou přínosy přímých zahraničních investic (PZI) mnohem menší ve venkovských, nemetropolitních a nejméně rozvinutých oblastech než v jiných regionech, a že dopady v podobě zvýšení produktivity jsou nižší ve venkovských a nemetropolitních regionech a v nejméně rozvinutých oblastech nejsou dokonce žádné. Je tedy pravděpodobné, že přímý dopad PZI a otevírání trhů má velmi omezený příspěvek ke konvergenci;

8. zdůrazňuje v této souvislosti zásadní úlohu, již hraje politika soudržnosti v zajišťování odpovídající úrovně veřejných investic v regionech a dalších územních celcích EU, kterým se tyto toky vyhýbají, a ve zvyšování jejich konkurenceschopnosti současnou stimulací jim určeným PZI a podporou růstu mimoevropských podniků, které již jsou v Evropě přítomné;

9. připomíná, že Komise ve své 7. zprávě o soudržnosti (9. října 2017) zdůraznila, že by mezi třemi prioritami politiky soudržnosti v období po roce 2020 mělo být využití globalizace podporou hospodářské transformace v regionech, inovací, modernizace průmyslu a využívání technologií;

10. upozorňuje na to, že další dohody o liberalizaci obchodu snižují objem cel, jež jsou významným vlastním zdrojem pro rozpočet EU, a naléhá na Komisi, aby brzy předložila návrh zásadní reformy vlastních zdrojů EU, jak žádal ve stanovisku CoR-2017-1530 Reforma vlastních zdrojů EU v rámci příštího VFR na období po roce 2020;

Transparentnost a demokratická legitimita v obchodní politice EU

11. vítá úsilí Komise o zvýšení transparentnosti obchodních jednání a věří, že tento přístup umožní členským státům zapojit místní a regionální orgány, případně i další zainteresované subjekty, již ve fázích definice cílů obchodní politiky, které jsou součástí určitých procesů vyjednávání v rámci zahraničního obchodu EU;

12. v této souvislosti odkazuje na svoji studii na téma Demokratický rozměr jednání EU o obchodních dohodách – úloha a odpovědnost občanů a místních a regionálních orgánů, v níž se zdůrazňuje, že k zajištění transparentního a participativního procesu nestačí pouhá dostupnost informací a že je potřeba věnovat zvláštní pozornost mechanismům na národní a místní úrovni, které mají zaručit přístup k těmto informacím. Místní a regionální orgány zejména zdůrazňují, že často chybí formální mechanismy diskuse s příslušnou národní úrovní o obchodní politice. Tento nedostatek je ještě citelnější na úrovni EU;

⁽¹⁾ Stanovisko VR k diskusnímu dokumentu o využití potenciálu globalizace, zpravodajka: Micaela Fanelli, přijato 10. října 2017.

⁽²⁾ Zejména s ohledem na skutečnost, že podobný americký program (Trade Adjustment Assistance, TAA) nestanoví žádný minimální práh počtu propuštěných pracovníků.

⁽³⁾ EPRS.

⁽⁴⁾ ESPON, The World in Europe, global FDI flows towards Europe.

13. oceňuje úsilí Komise o vyjasnění smíšené povahy mnoha obchodních dohod a vyčlenění kapitoly o investicích. Domnívá se však, že konsensuální krize, pokud jde o globální otevírání trhů a uzavírání nových obchodních dohod, závisí ve velké míře na málo zdokumentovaných pozitivních a negativních dopadech určitých dohod a nejasnosti ohledně odpovědnosti vlád za reakci na specifické negativní distribuční dopady těchto dohod;

14. v souladu s výše uvedeným připomíná svůj postoj, podle něž se musí před přijetím jakéhokoliv dalšího kroku v liberalizaci obchodu nejprve provést posouzení územního dopadu, která mohou představovat mocný nástroj, jak před počátkem vyjednávacího procesu určité obchodní dohody identifikovat a kvantifikovat její dopad na evropské regiony. Bylo by tak možné přijímat spolehlivější, informovanější a transparentnější rozhodnutí ohledně jejich obsahu založená na konkrétních údajích a vytvářet na míru šitou podporu regionů, jež budou muset předvídat či řešit jejich dopady;

15. lituje v této souvislosti, že v posouzení dopadu provádějícím doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k zahájení jednání o dohodě o volném obchodu s Austrálií a s Novým Zélandem není takové posouzení dopadu ⁽⁵⁾ – v kapitole týkající se dopadů a dotčených subjektů různých strategických možností – stanoveno;

16. za dobrý příklad toho, jak mohou posouzení dopadu přispět k formulování řádných transparentních obchodních politik založených na konkrétních údajích, považuje studii kumulativních hospodářských dopadů stávajících a případných budoucích obchodních dohod mezi EU a jejími 12 obchodními partnery na zemědělství EU ⁽⁶⁾, již provedlo Společné výzkumné středisko;

17. vítá skutečnost, že tato studie poskytla vědecký základ pro tvorbu evropských politik založený na konkrétních údajích, jelikož tak jsou zemědělci z EU informováni o tom, co mohou očekávat od obchodních dohod, zejména s Austrálií a Novým Zélandem. Domnívá se, že by Komise v rámci těchto jednání měla položit zvláštní důraz na pravděpodobné negativní dopady na určitá zemědělská odvětví, jak se uvádí ve studii, a chránit tato odvětví, přičemž by měla mít na paměti základní zásady společné zemědělské politiky a fakt, že zemědělství je hlavní a jedinou činností, jež podporuje zaměstnanost, podnikání a místní dodávky potravin v mnoha oblastech EU, např. horských oblastech, kde zemědělci zachovávají venkovské oblasti živé za obtížných podmínek, čímž mj. přispívají k zachování rozhodující ekologické rovnováhy;

18. zejména s ohledem na jednání s Austrálií a Novým Zélandem potvrzuje svůj dlouhodobý postoj, tedy že obchodní dohody EU nesmějí bránit veřejným orgánům žádné úrovni v poskytování, podpoře nebo regulaci veřejných služeb, v rozšiřování škály služeb, jež poskytují občanům ⁽⁷⁾, ani ve vkládání určitých sociálních doložek zaměřených v souladu se závěry Evropské rady ze dne 7. prosince 2015 mj. na podporu rozvoje sociální ekonomiky;

19. vítá, že Komise dne 22. prosince 2017 zřídila poradní skupinu pro obchodní jednání EU, jejímž smyslem je zvýšit transparentnost a inkluzivnost obchodní politiky EU, s ohledem na výše uvedené však lituje, že ani jeden z jejích 28 odborníků ⁽⁸⁾ nezastupuje místní nebo regionální orgán nebo sdružení. Pokud by Komise trvala na svém postoji, tj. že by v poradní skupině neměl být zastoupen žádný orgán ani žádná instituce EU, očekává VR, že bude přizván alespoň jako pozorovatel;

⁽⁵⁾ Strana 18 dokumentu, který je k dispozici zde (pouze v angličtině, neoficiální překlad): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN>.

⁽⁶⁾ Studie zveřejněná 15. listopadu 2016, k dispozici zde: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture>.

⁽⁷⁾ Stanovisko VR Zodpovědnější obchodní a investiční politika, zpravodaj: Neale Richmond (IE/ELS), přijato 8. dubna 2016.

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf.

20. požaduje, aby platné evropské i vnitrostátní pracovněprávní normy a právní normy pro bezpečnost výrobků, ochranu údajů, spotřebitelů, zdraví, životního prostředí a zvířat byly zaručeny, aniž by se snížila jejich přísnost, aby bylo možné je na úrovni členských států přizpůsobit v souladu s právními předpisy EU a aby regulační a finanční pravomoci regionálních a místních orgánů v této oblasti nebyly pod tlakem mezinárodních obchodních a investičních dohod;

Snaha o spravedlnost jinde než v EU

21. zdůrazňuje, že se obchodní politika nedotýká pouze ekonomických zájmů, ale představuje také důležitý nástroj solidarity vůči rozvojovým zemím a zemím, v nichž se projevují regionální krize. Jako výborný příklad tohoto přístupu připomíná v této souvislosti společné rozhodnutí EU a Jordánska o zmírnění pravidel původu uplatňovaných na vzájemné obchodní výměny;

22. je potěšen, že Komise vydala neformální dokument týkající se kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji v dohodách o volném obchodu uzavíraných EU⁽⁹⁾, na jehož základě se rozvinula diskuse o jejich dodržování a provádění a o způsobech propojení ustanovení o udržitelnosti s obchodem;

23. pokud jde o rozhodnutí, zda by mělo mít porušení ustanovení kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji nějaké obchodní důsledky či být přímo postiženo sankcemi, podporuje názor, aby bylo možné uvalit na země, které snižují normy základních pracovních úmluv, např. v oblasti dětské práce, a tak vytvářejí nekalou soutěž, sankce. Domnívá se, že je v tomto směru potřeba provést další studie a výzkumné projekty, aby se při přípravě politik mohlo vycházet z přesvědčivých důkazů;

24. vítá závazek Komise posílit multilaterální obchodní systém, v jehož centru stojí WTO, a konstatuje, že bez ní bude světový obchod více ovlivněn rozložením síly mezi státy a méně hodnotami. Domnívá se, že by WTO mohla poskytnout ideální rámec pro co největší omezení negativních externalit dvoustranných obchodních dohod pro třetí země, pro učinění spolupráce v oblasti regulace, jež dosud probíhala mezi zeměmi se stejnými zásadami, multilaterální a pro konkrétní postup pro zapojení dalších členů WTO, kteří mají zájem;

Mnohostranný tribunál pro investice

25. vítá doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění k zahájení jednání o zřízení mnohostranného soudu pro investice, který by vyřešil mnoho problémů v systému urovnávání sporů mezi investorem a státem, kam patří zejména chybějící legitimita a záruky nezávislosti, malá předvídatelnost a důslednost judikatury, nemožnost využít opravný prostředek, vysoké náklady, chybějící transparentnost v urovnávání sporů mezi investorem a státem a nedostatečný přístup malých a středních podniků;

26. podotýká, že podle jeho studie na téma Demokratický rozměr jednání o obchodních dohodách – úloha a odpovědnost občanů a místních a regionálních orgánů je aspektem, na který místní a regionální orgány nejčastěji upozorňují v souvislosti s důsledky dohod o volném obchodu, urovnávání sporů mezi investorem a státem, jež podle nich podnikům umožňují napadat rozhodnutí místních vlád;

27. zdůrazňuje, že je zapotřebí rovnováhy mezi ochranou práv soukromých investorů, již zaručují sankční mechanismy, a ochranou práv pracovníků, která v současnosti takové mechanismy postrádá, a vyzývá Komisi, aby zaručila, že v návrhu týkajícím se zřízení mnohostranného soudu pro investice nebude stanoveno zachování paralelního soudního systému se zvláštním soudem pro zahraniční investory, jež by umožnil obejít vnitrostátní soudní systémy ve výhradní prospěch těchto investorů. Žádá kromě toho, aby mnohostranný soud pro investice chránil nejen práva investorů, ale také práva států přijímat právní předpisy a práva třetích stran;

28. doufá, že Komise co nejdříve vyjasní, jestli lze tento mnohostranný soud pro investice považovat za jednostrannou instituci, nebo jestli může být propojen s jurisdikcí jiného, a jakým způsobem se dotčené komunity mohou zapojit do soudních řízení;

⁽⁹⁾ K dispozici zde: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689>.

29. žádá Komisi, aby vyjasnila předpokládané důsledky sporů v rámci stávajících dvoustranných dohod o investicích a propojení mezi mnohostranným soudem pro investice a vnitrostátními jurisdikcemi, zejména pokud jde o otázku vyčerpání vnitrostátních opravných prostředků. V souvislosti s dvoustrannými dohodami o investicích uzavřenými v rámci EU a s ohledem na probíhající věc C-284/16 Achmea podporuje názor Komise, že mechanismy stanovené v dvoustranných dohodách o investicích uzavřených v rámci EU (před přistoupením) jsou v rozporu s právem EU, pokud jde o výlučnou pravomoc soudů EU v nárocích, které se týkají práva EU;

30. věří, že žádost Belgie ze dne 6. září 2017 o stanovisko Soudního dvora EU k legitimitě nového dvoustranného systému soudů pro investice uvedeného v dohodě mezi EU a Kanadou (CETA) přinese větší jasnost do celé debaty o ochraně investic;

31. s obavami zaznamenává, že někteří hlavní obchodní partneři EU, mj. USA a Japonsko, nepodporují zřízení mnohostranného soudu pro investice a že přednost, již Japonsko dává systému urovnávání sporů mezi investorem a státem, je jednou z hlavních nevyřešených záležitostí v návaznosti na principiální dohodu týkající se dohody o volném obchodu, již bylo dosaženo 6. července 2016;

Návrh nařízení, kterým se stanoví rámec pro prověřování přímých zahraničních investic do EU

32. zdůrazňuje význam PZI pro ekonomiku EU jako celku a konkrétněji pro některé její regiony, vzhledem k tomu, že v období 2003–2015 realizovali mimoevropští investoři v Evropě více než 52 000 projektů PZI v celkové hodnotě přes 2 600 miliard eur⁽¹⁰⁾;

33. souhlasí s názorem Komise, že otevřenost vůči PZI je pro EU velmi významnou zásadou a důležitým zdrojem růstu, ale musí ji doprovázet různé a účinné politiky, aby se na jednu stranu otevřely jiné ekonomiky a bylo zajištěno, že každý bude hrát podle stejných pravidel, a na druhou stranu aby byla zásadně důležitá evropská aktiva chráněna před investicemi, které by mohly být nebezpečné pro oprávněné zájmy EU nebo jejích členských států;

34. vítá proto zásady, jež jsou základem návrhu nařízení Komise, protože členské státy mohou nyní nakládat s PZI odlišně, jelikož na evropské úrovni neexistuje společný předpis pro jejich prověřování;

35. vyjadřuje znepokojení nad tím, že má Komise právo provádět prověřování z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku v případě, že PZI mohou mít vliv na projekty či programy v zájmu Unie, neboť toto kritérium je velmi vágní, může zahrnovat všechny druhy PZI a seznam v příslušné příloze není vyčerpávající. Kromě toho neexistuje jasná definice bezpečnosti a veřejného pořádku, a proto neexistuje právní jistota ohledně dosahu pravomocí Komise zasáhnout. Mohlo by dojít k tomu, že členské státy nebudou moci z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku o PZI nezávisle rozhodnout;

36. lituje, že Komise předložila návrh takového významu bez posouzení dopadu. Domnívá se, že před předložením tohoto návrhu měla být předložena studie oznámená ve sdělení, které doprovází návrh týkající se toků investic do EU, a posouzení dopadu, aby se související interinstitucionální diskuse mohly zakládat na konkrétních údajích;

37. požaduje, aby bylo v návrhu nařízení vyjasněno, že stávající omezení volného pohybu kapitálu do nebo ze třetích zemí lze zachovat bez omezení z důvodů veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti nebo že je lze zachovat, aniž by pro to existoval konkrétně stanovený procesní rámec;

38. domnívá se, že by Komise měla rovněž posoudit politiky, které jsou původem podmínek, jež vedly k problematickým investicím, jelikož PZI do infrastruktury a podniků, jež byly dříve ve vlastnictví státu, jsou často důsledkem politik úsporných opatření a liberalizace ve strategických odvětvích;

⁽¹⁰⁾ Výzkumný projekt ESPON na téma The World in Europe, global FDI flows towards Europe (Svět v Evropě – globální toky PZI do Evropy).

39. zdůrazňuje, že ospravedlnění omezení PZI z důvodů národní bezpečnosti a veřejného pořádku je odlišné od jejich omezení vlivem obav o narušení trhu, a vyzývá Komisi, aby zaručila, že tento mechanismus nebude používán jako skryté protekcionistické opatření. Podotýká v této souvislosti, že prověřovací mechanismus pro PZI, který omezuje investice jednoduše proto, že je PZI dotována, nemůže být dostatečným důvodem k blokování investic a že musí prokázat, že dotčená PZI spadá mezi strategické průmyslové cíle nebo národní cíle nějakého cizího státu;

40. vyzývá Komisi, aby vyjasnila dopad v případě, že některý členský stát nepřijme postoj Komise, a rozsah, v němž navržený rámec umožní včasné a přiměřené reakce, jelikož by prověřování investic do EU nemělo trvat déle, než je čas určený pro vnitrostátní postupy;

41. žádá, aby byl s hlavními obchodními partnery EU navázán dialog o prověřování investic. Mezinárodní sbližování pravidel pro prověřování přímých zahraničních investic by totiž omezilo střety a podpořilo jistotu investic;

42. je potěšen, že spolunormotvůrci dosáhli dohody ohledně změny stávající antidumpingové metodiky EU – ta bude muset při posuzování přítomnosti významných narušení zohlednit základní úmluvy MOP;

43. podotýká však, že nové normy budou plně účinné, pouze pokud bude EU aktualizovat svoje nástroje na ochranu obchodu, a že pozitivní dopad na průmysl závisí na úspěchu plánů modernizace těchto nástrojů navržených v roce 2013;

44. souhlasí s tím, že Evropská unie má výlučnou pravomoc v souvislosti s přímými zahraničními investicemi, protože podle čl. 207 odst. 1 SFEU spadají do společné obchodní politiky. Vyzdvihuje nicméně fakt, že Komise navrhuje toto nařízení pouze pro ty členské státy, v nichž byly zavedeny mechanismy prověřování investic, a že se v návrhu po členských státech nepožaduje, aby zavedly vlastní prověřování investic. Návrh je proto plně v souladu se zásadou subsidiarity.

V Bruselu dne 23. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropská průmyslová strategie – úloha a perspektiva regionálních a místních orgánů

(2018/C 247/07)

Zpravodaj: Heinz Lehmann (DE/ELS), poslanec zemského sněmu spolkové země Sasko

Odkaz: sdělení Komise Investice do inteligentního, inovativního a udržitelného průmyslu – Obnovená strategie průmyslové politiky EU

(COM(2017) 479 final)

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá sdělení Komise ⁽¹⁾ jakožto další důležitý krok a vyzývá Komisi, aby na tomto základě vypracovala ambiciózní strategii průmyslové politiky EU v souladu s tím, jak to požadují Evropská rada ⁽²⁾, Evropský parlament ⁽³⁾, Rada pro konkurenceschopnost ⁽⁴⁾, VR ⁽⁵⁾ a skupina Přátelé průmyslu ⁽⁶⁾;
2. požaduje, aby byla na evropské úrovni přijata taková strategie průmyslové politiky, která se bude zabývat současnými a budoucími výzvami, příležitostmi a faktory v souvislosti s konkurenceschopností průmyslu v celosvětovém kontextu. Domnívá se, že je třeba formulovat tuto strategii pro evropský průmysl na základě jasné vize pro střednědobý horizont a dále ji rozpracovat se zaměřením na rok 2030 a následující období;
3. žádá, aby byl do této strategie začleněn výrazný územní rozměr, se zohledněním inteligentní specializace v regionech. Připomíná, že v souladu s článkem 173 SFEU je společným a trvalým úkolem zajistit účinnou evropskou průmyslovou politiku, a upozorňuje na to, že je připraven Komisi, Radu a Parlament coby partner podpořit, a to především z toho důvodu, že k jejímu provádění bude nezbytné společné rozhodnutí a úsilí všech subjektů na všech úrovních;
4. požaduje horizontálně koncipovanou průmyslovou strategii s cíli, strategickými opatřeními a ukazateli, s důkladným posuzováním dopadu a s vhodným rámcem pro monitorování a řízení. Vyzývá k tomu, aby byla cíleným způsobem zavedena zvláštní opatření pro odvětví procházející hospodářskými změnami i odvětví s vysokým potenciálem růstu. Zdůrazňuje, že by ve strategii měl být položen zvláštní důraz na inovace, klíčové základní technologie, významné projekty společného evropského zájmu, digitalizaci a malé a střední podniky, a to s ohledem na jejich horizontální význam;

⁽¹⁾ Sdělení Komise Investice do inteligentního, inovativního a udržitelného průmyslu – Obnovená strategie průmyslové politiky EU, COM(2017) 479 final.

⁽²⁾ Závěry Evropské rady ze zasedání dne 15. prosince 2016 a ve dnech 22. a 23. června 2017.

⁽³⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2017 o vypracování ambiciózní průmyslové strategie EU jako strategické priorítě pro růst, zaměstnanost a inovace v Evropě (2017/2732(RSP)).

⁽⁴⁾ Závěry o strategii pro budoucnost průmyslové politiky EU, Rada pro konkurenceschopnost, 29. května 2017 (283/17); Závěry o obnovené strategii průmyslové politiky EU, Rada pro konkurenceschopnost, 30. listopadu 2017 (705/17).

⁽⁵⁾ Stanovisko VR Silnější evropský průmysl pro růst a hospodářskou obnovu, které bylo přijato dne 11. dubna 2013.

Stanovisko VR Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst, které bylo přijato dne 15. června 2016 (COR-2016-01726-00-00-PAC-TRA).

⁽⁶⁾ Společné varšavské prohlášení při příležitosti čtvrté ministerské konference Přátel průmyslu, Varšava, 22. dubna 2016; Berlínské prohlášení – společné prohlášení o průmyslové politice při příležitosti páté ministerské konference Přátel průmyslu, Berlín, 30. června 2017.

Evropský průmysl v nové éře

5. zdůrazňuje, že průmysl je pro evropské regiony a města nesmírně důležitý, jelikož poskytuje 50 milionů pracovních míst, podílí se na vývozu a je zdrojem inovací, a že zajištění budoucí konkurenceschopnosti evropského průmyslu v rychle se měnícím globálním kontextu má určující význam pro vyvážený a udržitelný rozvoj;
6. upozorňuje na to, že pro vytváření HDP má poměrně velký význam zahraniční obchod (83,05 % v roce 2015) ⁽⁷⁾. Z tohoto důvodu žádá, aby byla věnována větší pozornost podpoře vnitřní spotřeby, která zajistí stabilní fungování unijního průmyslu a urychlí růst;
7. je toho názoru, že v zájmu zachování sociálního smíru musí být všude umožněn endogenní růst tak, aby se všechny regiony –včetně venkovských oblastí – mohly podílet na vytváření přidané hodnoty a měly možnost vytvořit a zachovat v dané lokalitě kvalifikovaná pracovní místa;
8. vyslovuje se pro vytvoření příznivého prostředí pro inovace a současně vyzývá k tomu, aby byly řešeny hospodářské výzvy s cílem zlepšit vnímání průmyslové činnosti na všech úrovních společnosti, od mateřských škol přes podniky až po správní orgány;
9. poukazuje na to, že těžištěm budoucího rozvoje se ve stále větší míře stávají změny podnikatelských modelů vyvolané postupující digitalizací, v důsledku čehož by se napříště při přijímání opatření ze strany jednotlivých států nemělo rozlišovat jen podle odvětví, ale také podle podnikatelských modelů;

Posílení evropského průmyslu

10. žádá, aby i po roce 2020 zůstal strategickým cílem 20 % podíl průmyslu na HDP;
11. je toho názoru, že Evropa si bude moci udržet a rozvinout celosvětově konkurenceschopný průmysl, pokud bude technologicky nezávislá;
12. požaduje, aby byly zejména u technologií, které mají pro Evropu strategický význam (jako jsou například mikroelektronika a bateriové články), nastoleny a zachovány rovné podmínky v rámci evropské i celosvětové hospodářské soutěže;
13. připomíná, že rámcové podmínky v jiných regulovaných oblastech, které mají restriktivní dopad pouze na podniky v EU (například některé předpisy týkající se látek), mohou vést k tomu, že v určitých odvětvích dojde k zanechání činnosti nebo k jejímu přesunutí do třetích zemí, což by postihlo celý hodnotový řetězec v EU;
14. vyzdvihuje strategickou důležitost významných projektů společného evropského zájmu pro konkurenceschopnost evropského průmyslu a vyzývá Komisi, aby důsledně využívala potenciál, který skýtají. Je potěšen návrhem Komise zřídit v rámci příprav strategická fóra s cílem zlepšit mezinárodní koordinaci zainteresovaných stran. Požaduje, aby byla koncepce významných projektů společného evropského zájmu soustavným způsobem dále rozvíjena dle aktuálního vývoje a aby při tom byly zohledňovány nashromážděné zkušenosti;
15. vítá výroky Komise ohledně obranného průmyslu a vzhledem k jeho značnému významu z hospodářského, technologického a bezpečnostního hlediska se vyslovuje pro koordinovaný strategický postup. Evropský obranný fond by měl sloužit i pro účely výzkumu a měla by mu být vyhrazena samostatná rozpočtová položka;
16. zdůrazňuje význam námořních odvětví pro překonávání výzev modré ekonomiky a pro plné využití jejího potenciálu a vítá úspěchy, jichž bylo dosaženo například v oblasti osobních lodí a obnovitelných mořských zdrojů energie. Požaduje, aby bylo po skončení iniciativy LeaderSHIP 2020 možné díky zapojení všech oblastí evropské politiky sestavit plán na podporu námořních odvětví;

⁽⁷⁾ Údaje Světové banky – Obchod (v % HDP), <https://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS>, 7. ledna 2018.

Hlubší a spravedlivý jednotný trh – posílení úlohy občanů a podniků

17. souhlasí s tím, že náležitě fungující jednotný trh se zbožím a službami může usnadnit začlenění podniků do globálních hodnotových řetězců, a je tudíž nezbytným předpokladem pro úspěšnost evropského průmyslu;

18. připomíná, že evropský trh má pro regiony větší význam než trh celosvětový, a vyzývá k tomu, aby byla prováděna strategie pro jednotný trh⁽⁸⁾, aby byly účinně prosazovány právní předpisy týkající se jednotného trhu a aby byla jednoznačně odmítána dvoustranná opatření v rámci EU, která vedou k roztříštěnosti (například dvoustranné dohody o investicích v rámci EU). Zdůrazňuje, že konkurenceschopné služby pro podniky jsou stále důležitějším meziklávkem a faktorem produktivity a nákladové konkurenceschopnosti zpracovatelského průmyslu;

19. požaduje další zvýšení flexibility při zadávání veřejných zakázek tak, aby byly zakázky ze strany veřejných orgánů vstřícnější vůči inovacím a neomezovaly se pouze na určité technologie;

20. je potěšen přijetím evropského pilíře sociálních práv, zdůrazňuje však, že musí být doplněn o silnou evropskou sociální agendu, která by mimo jiné vytvořila podmínky pro sblížení reálných mezd v souladu s produktivitou;

21. zdůrazňuje, že specializovaní a vedoucí pracovníci, kteří absolvovali odbornou přípravu, jsou produktivním pilířem mnoha podniků, zejména podniků malých a středních. Připomíná, že pro vysoce specializovaná a technologicky náročná průmyslová odvětví, která vyžadují vysokou úroveň znalostí, mají rozhodující význam vysoké kvalifikační požadavky a vyvážený poměr mezi praktickými zkušenostmi a teoretickým vzděláním;

22. upozorňuje na to, že je na jednotlivých státech či regionech, aby vypracovaly strategie pro získávání a udržování klíčových dovedností;

Modernizace průmyslu pro digitální věk

23. zdůrazňuje, že hlavním cílem pro digitální budoucnost musí být zajištění toho, aby byly průmysl a společnost jako celek lépe připraveny na budoucnost;

24. připomíná, že regionální a místní orgány mají za úkol dále rozvíjet veškerou infrastrukturu nezbytnou k digitalizaci s přihlédnutím k budoucím potřebám, neomezovat se při tom na určitá technická řešení a dbát na odpovídající kombinaci systémů širokopásmového připojení, rádiového spektra a digitální správy a na jejich kompatibilitu;

25. upozorňuje na to, že vhodné příklady pro výpočet nákladové efektivnosti při zavádění digitálních technologií v etablovaných podnicích mohou odstranit překážky bránící zavádění a využívání těchto technologií a mohou podpořit změnu podnikatelských modelů. Žádá, aby byla podporována infrastruktura, která pomáhá malým a středním podnikům při digitalizaci (centra pro digitální inovace);

26. vyzývá Komisi, aby i v 9. rámcovém programu pro výzkum a inovace zakotvila jakožto cíl vedoucí postavení evropského průmyslu. Vybízí k tomu, aby se intenzivněji usilovalo o splnění cíle 3 % poměru výdajů na výzkum a vývoj k HDP a aby byla posílena schopnost průmyslu transformovat se a inovovat prostřednictvím dalších tematických platform pro modernizaci průmyslu, jako jsou například partnerství pro nové výrobní postupy, udržitelnou výrobu, 3D tisk a Průmysl 4.0;

⁽⁸⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Zlepšování jednotného trhu, duben 2016 (zpravodaj: Alessandro Pastacci (IT/SES)); stanovisko Evropského výboru regionů Balíček týkající se služeb: ekonomika služeb ve prospěch evropských občanů, říjen 2017 (zpravodaj: Jean-Luc Vanraes (BE/ALDE)).

Navázat na vedoucí pozici Evropy v nízkouhlíkovém a oběhovém hospodářství

27. ztotožňuje se s názorem Komise, Parlamentu a Rady, že je třeba posílit vedoucí postavení Evropy v nízkouhlíkovém a oběhovém hospodářství a významně tak přispět k provádění Pařížské dohody o klimatu. Připomíná svůj požadavek, aby byly nástroje politiky v oblasti životního prostředí, klimatu a energetiky na evropské a vnitrostátní úrovni koncipovány takovým způsobem, aby nedocházelo k nepřiměřenému zatížení energeticky náročných a na zahraničním obchodu závislých výrobních odvětví ani k ohrožení jejich mezinárodní konkurenceschopnosti;

28. vyzývá k tomu, aby byl účinně podporován domácí těžební průmysl při vyhledávání, dobývání a využívání prvotních surovin, při celkově užitečném uzavírání oběhového cyklu materiálů a při nahrazování surovin s cílem snížit závislost na jejich dovozu. Žádá, aby byla zkvalitněna evropská spolupráce v oblasti účinného využívání zdrojů a aditivní výroby a aby byly především prostřednictvím pozitivních pobídek podporovány funkční podnikatelské modely založené na spolupráci;

29. sdílí názor, že pro fungování nízkouhlíkového hospodářství v EU má určující význam vývoj a výroba systémů pro skladování energie. Požaduje, aby nebyly nezbytnému rozvoji tohoto odvětví v Evropě kladeny žádné překážky. Upozorňuje na to, že je nutné zachovat rovnováhu mezi cíli týkajícími se snižování emisí CO₂ a bezpečností dodávek energie;

Podpora průmyslové inovace v praxi

30. vítá koncepci inteligentní specializace, kterou vypracovala Komise, a vyzývá k tomu, aby se reagovalo na nové příležitosti, například prostřednictvím křížových inovací, poněvadž klíčovou součástí komplexních inovačních procesů je jejich mezinárodní a mezioborový charakter a rozmanitost pohledů;

31. připomíná, že regionální a meziregionální sítě, k nimž patří například klastr v oblasti lehkých konstrukcí MERGE nebo iniciativa Vanguard, mohou otočit negativní spirálu sestávající z odlivu obyvatelstva, hrozícího nedostatku kvalifikovaných pracovníků a rozdrobenosti hospodářství, posílit vnímání daného regionu jakožto střediska inovací, zvýšit motivaci k zakládání a usazování podniků a podnítit ke vzniku nových hodnotových řetězců;

32. poukazuje na usnadnění, jež byla navržena pro začínající a rychle se rozvíjející podniky ⁽⁹⁾;

33. oceňuje rozsáhlou reformu pravidel pro státní podporu, jež byla uskutečněna v roce 2014 a přinesla podnikům a regionálním a místním orgánům výrazné zjednodušení postupů. Požaduje však, aby byla podstatným způsobem zlepšena podpora klastrových iniciativ (článek 27 obecného nařízení o blokových výjimkách) navýšením míry jejich financování. Žádá, aby byla v budoucnu věnována přednostní pozornost také přeshraničním klastrům, klastrovým sítím a kombinovanému financování, zejména co se týče pilotní infrastruktury a demonstračních projektů;

Mezinárodní rozměr

34. je si vědom toho, jaký význam má začlenění evropského průmyslu do globálních hodnotových řetězců a že volný a spravedlivý přístup na světové trhy mohou zaručit pouze obchodní dohody, vzájemné uznávání norem a odstranění celních a necelních překážek bránících obchodu;

35. vítá obzvláště posílení nástrojů na ochranu obchodu s cílem nastolit ve světovém obchodu rovné podmínky, zejména pro tradiční průmyslová odvětví, jako je ocelářství ⁽¹⁰⁾;

⁽⁹⁾ Podpora začínajících a rychle se rozvíjejících podniků v Evropě: místní a regionální perspektiva, COR-2017-00032-00-01-AC-TRA.
⁽¹⁰⁾ Stanovisko Evropského výboru regionů Ocelářství – Jak v Evropě uchránit udržitelná pracovní místa a růst, červen 2016 (zpravodajka: Isolde Ries (DE/SES)).

36. žádá, aby byly země, které podepsaly rámcovou úmluvu o změně klimatu, nabádány k tomu, aby urychleně a plně převedly dohodnuté cíle v oblasti snižování do vnitrostátních norem, a očekává, že se všechny zúčastněné strany budou snažit zamezovat environmentálnímu dumpingu se všemi jeho negativními důsledky;

37. požaduje, aby byly regionální a místní orgány zapojeny do určování strategických oblastí, v nichž je důležité prověřovat přímé zahraniční investice;

Partnerství s členskými státy, regiony, městy a soukromým sektorem

38. zdůrazňuje, že pro modernizaci průmyslu mají ústřední význam regiony a regionální ekosystémy, v nichž dobře funguje dialog mezi malými a středními podniky, vysokými školami a výzkumnými středisky a místními orgány, a žádá, aby byl v evropské průmyslové politice uplatňován místní přístup. Zdůrazňuje, že regionální a místní orgány disponují důležitými pravomocemi a kompetencemi v takových oblastech politiky, jako jsou výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti, podpora vývozu, infrastruktura, malé a střední podniky a regulace;

39. pokládá se za aktivního partnera Komise, Parlamentu a Rady. Je potěšen návrhem Komise, aby byl každoročně pořádán den průmyslu, a především pak tím, že má být v roce 2018 tematicky zaměřen na klíčové základní technologie a významné projekty společného evropského zájmu. Vítá návrh Komise, aby byl zřízen kulatý stůl zástupců průmyslu na vysoké úrovni, a žádá, aby byly regionální a místní orgány intenzivně zapojeny do diskuse ohledně vymezení klíčových základních technologií, které jsou pro Evropu strategicky důležité. Vyzývá k tomu, aby byly aktivně zapojeny regionální zainteresované subjekty, jako jsou podnikatelé, sociální partneři a občanská společnost. Vítá pilotní opatření, jejichž účelem je poskytnout regionům partnerskou pomoc v praxi při překonávání výzev spojených se strukturálními změnami.

V Bruselu dne 23. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů – Návrh na vytvoření Evropského obranného fondu

(2018/C 247/08)

Zpravodaj: Dainis TURLAIS (LV/ALDE), radní města Rigy

Odkazy: návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Program rozvoje evropského obranného průmyslu s cílem podpořit konkurenceschopnost a inovační kapacitu obranného průmyslu EU

COM(2017) 294 final – 2017/0125(COD)

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Vznik Evropského obranného fondu

COM(2017) 295 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

Nové právní východisko za posledním právním východiskem

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>s ohledem na stálou strukturovanou spolupráci v otázkách bezpečnosti a obrany (PESCO) dohodnutou 23 členskými státy Evropské unie dne 13. listopadu 2017, jak je uvedena ve Smlouvě o EU, čl. 42 odst. 6 a článku 46, jakož i protokolu 10 této Smlouvy;</i>

Pozměňovací návrh 2

2. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(2) V zájmu zvýšení konkurenceschopnosti a inovační kapacity obranného průmyslu Unie by měl být zřízen Program rozvoje evropského obranného průmyslu (dále jen „program“). O zvýšení konkurenceschopnosti obranného průmyslu Unie, mj. kybernetické obrany, by měl program usilovat podporou spolupráce mezi podniky ve fázi vývoje obranných produktů a technologií. Vývojovou fází, jež následuje po technologicko-výzkumné fázi, provázají značná rizika a náklady, které brání dalšímu využití výsledků výzkumu a mají nepříznivý vliv na konkurenceschopnost obranného průmyslu Unie. Podporou vývojové fáze by program přispěl k lepšímu využívání výsledků výzkumu v oblasti obrany a pomohl by překlenout mezeru mezi výzkumem a výrobou, jakož i podporovat veškeré formy inovací. Program by měl doplňovat činnosti prováděné v souladu s článkem 182 SFEU a nevztahuje se na produkci obranných produktů a technologií.	(2) V zájmu zvýšení konkurenceschopnosti a inovační kapacity obranného průmyslu Unie a v zájmu vyšší efektivity celkových výdajů na obranu v Unii, a tím i posílení strategické nezávislosti EU, by měl být zřízen Program rozvoje evropského obranného průmyslu (dále jen „program“). Zabezpečení konkurenceschopnosti obranného průmyslu Unie, mj. kybernetické obrany, by měl program zajistit podporou spolupráce mezi podniky, zejména malými a středními podniky, z více zemí ve fázi vývoje obranných produktů a technologií. Vývojovou fází, jež následuje po technologicko-výzkumné fázi, provázají značná rizika a náklady, které brání dalšímu využití výsledků výzkumu a mají nepříznivý vliv na konkurenceschopnost obranného průmyslu Unie. Podporou vývojové fáze by program přispěl k lepšímu využívání výsledků výzkumu v oblasti obrany a pomohl by překlenout mezeru mezi výzkumem a výrobou, jakož i podporovat veškeré formy inovací. Program by měl doplňovat činnosti prováděné v souladu s článkem 182 SFEU a nevztahuje se na produkci obranných produktů a technologií.

Pozměňovací návrh 3

3. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(3) V zájmu lepšího využití úspor z rozsahu v obranném průmyslu by měl program podporovat spolupráci podniků při vývoji obranných produktů a technologií.	(3) V zájmu lepšího využití úspor z rozsahu v obranném průmyslu by měl program podporovat spolupráci příslušných členských států a podniků při vývoji obranných produktů a technologií, a tím podporovat normalizaci vojenských systémů a současně zlepšovat jejich interoperabilitu.

Pozměňovací návrh 4

4. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(4) Program by se měl týkat období dvou let od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2020 a pro toto období by měla být stanovena částka na jeho provádění.	(4) Program by se měl týkat období dvou let od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2020 a pro toto období by měla být stanovena částka na jeho provádění. Za účelem financování tohoto programu ze souhrnného rozpočtu Unie by měla být vyčleněna částka 500 milionů EUR v běžných cenách. Vzhledem k tomu, že se jedná o novou iniciativu, se kterou se při vytváření víceletého finančního rámce na období 2014–2020 nepočítalo, a aby se předešlo negativnímu dopadu na financování stávajících víceletých programů, měla by být daná částka čerpána především z nepřidělených rozpětí pod stropy víceletého finančního rámce. Konečnou částku by měl schválit Evropský parlament a Rada v rámci ročního rozpočtového procesu.

Odůvodnění

Vyplývá z textu.

Pozměňovací návrh 5

5. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(5) Program by se měl provádět v plném souladu s ustanoveními nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ⁽⁶⁾ . Financování může být zejména ve formě grantů. Ve vhodných případech lze použít finanční nástroje nebo zadávání veřejných zakázek.	(5) Program by se měl provádět v plném souladu s ustanoveními nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ⁽⁶⁾ . Financování může být zejména ve formě grantů. Ve vhodných případech lze použít finanční nástroje nebo zadávání veřejných zakázek, přičemž předmětem zájmu by mohly být mechanismy kombinování zdrojů.
⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1).	⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 966/2012 ze dne 25. října 2012, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie a kterým se zrušuje nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Úř. věst. L 298, 26.10.2012, s. 1).

Odůvodnění

Pozměňovací návrh 6

10. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(10) Poněvadž cílem programu je podpořit konkurenceschopnost obranného průmyslu Unie omezením rizik provázejících vývojovou fázi projektů spolupráce, měl by se program vztahovat na opatření týkající se vývoje produktu nebo technologie pro obranné účely, jmenovitě definice společných technických specifikací, návrhu, vývoje prototypů, zkoušení, kvalifikace, certifikace a rovněž studií proveditelnosti a jiných podpůrných opatření. Totéž se bude vztahovat také na modernizaci stávajících produktů a technologií pro obranné účely.	(10) Poněvadž cílem programu je zvýšit strategickou nezávislost EU posílením jejích obranných schopností a podpořit konkurenceschopnost obranného průmyslu Unie omezením rizik provázejících vývojovou fázi projektů spolupráce, měl by se program vztahovat na opatření týkající se vývoje produktu nebo technologie pro obranné účely, jmenovitě definice společných technických specifikací, návrhu, vývoje prototypů, zkoušení, kvalifikace, certifikace a rovněž studií proveditelnosti a jiných podpůrných opatření. Totéž se bude vztahovat také na modernizaci stávajících produktů a technologií pro obranné účely rozvíjených v členských státech.

Pozměňovací návrh 7

13. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(13) Program je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti obranného průmyslu Unie, k podpoře by proto měly být způsobilé pouze subjekty usazené v Unii a fakticky kontrolované členskými státy nebo jejich státními příslušníky. Aby byla navíc zajištěna ochrana základních bezpečnostních zájmů Unie a jejích členských států, nesmí se infrastruktura, zařízení, vybavení a zdroje, které příjemci a subdávatelé používají při opatřeních financovaných v rámci programu, nacházet na území států, které nejsou členy Unie.	(13) Program je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti obranného průmyslu Unie, k podpoře by proto měly být způsobilé pouze subjekty usazené v Unii a fakticky kontrolované členskými státy nebo jejich státními příslušníky. Aby byla navíc zajištěna ochrana základních bezpečnostních zájmů Unie a jejích členských států, nesmí se infrastruktura, zařízení, vybavení a zdroje, které příjemci a subdávatelé používají při opatřeních financovaných v rámci programu, nacházet na území států, které nejsou členy Unie. V rámci přeshraniční spolupráce musejí být podniky, jež mají sídlo v EU, chráněny před vlivem podniků z třetích zemí.

Pozměňovací návrh 8

21. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(21) Komise by měla sestavit víceletý pracovní program odpovídající cílům programu. Při sestavování pracovního programu by měl být Komisi nápomocen výbor členských států (dále jen programový výbor). Vzhledem k tomu, že Unie ve své politice považuje malé a střední podniky za klíčové pro zajištění hospodářského růstu, inovací, vytváření pracovních míst a sociální integrace v Unii, a ke skutečnosti, že podporovaná opatření budou obvykle vyžadovat nadnárodní spolupráci, je důležité, aby pracovní program na přeshraniční účast malých a středních podniků pamatoval a umožňoval ji, a aby část celkového rozpočtu tudíž byla určena ve prospěch takových opatření.	(21) Komise by měla sestavit víceletý pracovní program odpovídající cílům programu. Při sestavování pracovního programu by měl být Komisi nápomocen výbor členských států (dále jen programový výbor). Vzhledem k tomu, že Unie ve své politice považuje malé a střední podniky za klíčové pro zajištění hospodářského růstu, inovací, vytváření pracovních míst a sociální integrace v Unii, a ke skutečnosti, že podporovaná opatření budou obvykle vyžadovat nadnárodní spolupráci, je důležité, aby pracovní program na přeshraniční účast malých a středních podniků pamatoval a umožňoval ji, pokud bude výše finanční pomoci představovat minimálně 20 % celkového ročního rozpočtu.

Pozměňovací návrh 9

Nový bod odůvodnění za 25. bodem odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(26) Komise by se měla zaměřit na územní, resp. místní přístup a poskytovat v jeho rámci malým a středním podnikům, regionálním seskupením a regionům ve všech členských státech informace o možnostech využití programu a o dalších možnostech financování obranných projektů, a to zejména na základě ochrany regionálních strategií inteligentní specializace.

Pozměňovací návrh 10

Článek 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 2	Článek 2
Cíle	Cíle
Program má tyto cíle:	Program má tyto cíle:
a) zvýšit konkurenceschopnost a inovační potenciál obranného průmyslu Unie podporou opatření v jejich vývojové fázi;	a) zvýšit konkurenceschopnost a inovační potenciál obranného průmyslu Unie podporou opatření v jejich vývojové fázi;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
b) podpořit a umocnit spolupráci mezi podniky, včetně malých a středních podniků, na vývoji technologií nebo produktů v souladu s prioritami v oblasti obranných schopností, na nichž se členské státy v Unii společně dohodly; c) podpořit lepší využívání výsledků výzkumu v oblasti obrany a pomoci překlenout mezery mezi výzkumem a vývojem.	b) podpořit a umocnit spolupráci mezi podniky, včetně malých a středních podniků, na vývoji technologií nebo produktů v souladu s prioritami v oblasti obranných schopností, na nichž se členské státy v Unii společně dohodly; c) podpořit lepší využívání výsledků výzkumu v oblasti obrany a pomoci překlenout mezery mezi výzkumem a vývojem; d) budovat obranné a bezpečnostní kapacity v členských státech EU s vnějšími hranicemi.

Odůvodnění

Program musí být inkluzivní a otevřený příjemcům ze všech členských států, a tak překonávat geografickou uzavřenost. V zájmu provádění povinností při kontrole a obraně vnějších hranic EU by příslušné členské státy měly mít možnost rozvíjet v rámci obranného průmyslu inteligentní specializaci.

Pozměňovací návrh 11

Článek 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 3 Rozpočet Výše částky na provádění programu v období 2019–2020 je stanovena na 500 milionů EUR v běžných cenách.	Článek 3 Rozpočet Výše částky na provádění programu v období 2019–2020 je stanovena na 500 milionů EUR v běžných cenách, přičemž tato částka by měla být čerpána z nepřidělených rozpětí, nikoli přerozdělením rozpočtových prostředků.

Odůvodnění

Je nemyslitelné, aby byl rozpočet pro tento program, s nímž se při vytváření víceletého finančního rámce nepočítalo, čerpán z prostředků již určených pro stávající programy EU.

Pozměňovací návrh 12

Čl. 4 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Obecná ustanovení o financování Finanční pomoc Unie může být poskytována prostřednictvím druhů financování uvedených v nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012, a zejména: a) grantů; b) finančních nástrojů; c) zadávání veřejných zakázek.	Obecná ustanovení o financování Finanční pomoc Unie může být poskytována prostřednictvím druhů financování uvedených v nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012, a zejména grantů, případně též finančních nástrojů a zadávání veřejných zakázek. Finanční pomoc Unie může být poskytnuta jako technická pomoc při plánování projektů malých a středních podniků.

Pozměňovací návrh 13

Čl. 7 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Způsobilé subjekty Příjemci musí být podniky se sídlem v Unii, v nichž členské státy a/nebo jejich státní příslušníci vlastní více než 50 % podíl a fakticky podnik kontrolují ve smyslu čl. 6 odst. 3, ať již přímo nebo nepřímo prostřednictvím jednoho nebo více zprostředkujících podniků. Kromě toho veškerá infrastruktura, zařízení, majetek a zdroje, které příjemci včetně subdodavatelů a jiných třetích stran používají při opatřeních financovaných v rámci programu, se po celou dobu trvání opatření nesmí nacházet na území států, které nejsou členy Unie.	Způsobilé subjekty Příjemci, kteří splňují podmínky přeshraniční spolupráce, a jejich subdodavatelé musí být podniky se sídlem v Unii, v nichž členské státy a/nebo jejich státní příslušníci vlastní více než 50 % podíl a fakticky podnik kontrolují ve smyslu čl. 6 odst. 3, ať již přímo nebo nepřímo prostřednictvím jednoho nebo více zprostředkujících podniků. Kromě toho veškerá infrastruktura, zařízení, majetek a zdroje, které příjemci včetně subdodavatelů a jiných třetích stran používají při opatřeních financovaných v rámci programu, se po celou dobu trvání opatření nesmí nacházet na území států, které nejsou členy Unie.

Pozměňovací návrh 14

Článek 10

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Kritéria pro přidělení Opatření navrhovaná pro financování v rámci tohoto programu se posuzují na základě těchto kumulativních kritérií: a) excelence; b) přínosu pro inovace a technologický rozvoj obranného průmyslu, a tím i k posílení průmyslové autonomie Unie v oblasti obranných technologií a	Kritéria pro přidělení Opatření navrhovaná pro financování v rámci tohoto programu se posuzují na základě těchto kumulativních kritérií: a) excelence; b) přínosu pro inovace a technologický rozvoj obranného průmyslu, a tím i k posílení průmyslové autonomie Unie v oblasti obranných technologií a

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
c) příspěvku k bezpečnostním a obranným zájmům Unie prostřednictvím zdokonalení obranných technologií, které přispívají k realizaci priorit v oblasti obranných schopností, na nichž se členské státy v Unii společně dohodly, a d) životaschopnosti, u níž příjemci zejména prokáží, že zbývající náklady na způsobilé opatření budou hrazeny jiným způsobem financování, například příspěvky členských států, a e) u opatření popsanych v písmenech b) až e) čl. 6 odst. 1 podle přínosu ke konkurenceschopnosti evropského obranného průmyslu, přičemž příjemci prokáží, že se členské státy zavázaly, že konečný produkt nebo technologii společně vyrobí a koordinovaným způsobem pořídí, případně i včetně společného zadávání zakázek;	c) příspěvku k bezpečnostním a obranným zájmům Unie prostřednictvím zdokonalení obranných technologií, které přispívají k realizaci priorit v oblasti obranných schopností, na nichž se členské státy v Unii společně dohodly, a d) životaschopnosti, u níž příjemci zejména prokáží, že zbývající náklady na způsobilé opatření budou hrazeny jiným způsobem financování, například příspěvky členských států, a e) u opatření popsanych v písmenech b) až e) čl. 6 odst. 1 podle přínosu ke konkurenceschopnosti evropského obranného průmyslu, přičemž příjemci prokáží, že se členské státy zavázaly, že konečný produkt nebo technologii společně vyrobí a koordinovaným způsobem pořídí, případně i včetně společného zadávání zakázek. Opatření navrhovaná k financování v rámci části programu zaměřené na podporu malých a středních podniků a budování obranných a bezpečnostních kapacit regionů nacházejících se na vnějších hranicích EU se posuzují na základě těchto kritérií: a) <i>excelence;</i> b) <i>potenciálu vytvoření integrovaného systému podniků v oblasti bezpečnosti a obrany;</i> c) <i>životaschopnosti, u níž příjemci prokáží, že zbývající náklady budou hrazeny jiným způsobem financování, například příspěvky členských států.</i>

Odůvodnění

—

Pozměňovací návrh 15

Čl. 13 odst. 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Pracovní program V pracovním programu se zajistí, aby věřohodná část celkového rozpočtu byla určena ve prospěch opatření, která umožní přeshraniční účast malých a středních podniků.	Pracovní program V pracovním programu se zajistí, aby alespoň 20 % celkového rozpočtu bylo určeno ve prospěch opatření, která umožní přeshraniční účast malých a středních podniků.

Odůvodnění

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Úvod

1. konstatuje, že globální bezpečnost je ohrožována stále širším spektrem hrozeb (válkami, ozbrojenými konflikty, terorismem, nedovoleným přistěhovalectvím, korupcí, populismem). Specifické bezpečnostní problémy existují v každé zemi EU a v každém regionu. Evropský výbor regionů (VR) podporuje navrhovaný Program rozvoje evropského obranného průmyslu a jeho cíle: posílení konkurenceschopnosti a zvýšení míry inovací v obranném průmyslu Unie včetně kybernetické obrany, lepší využívání výsledků výzkumu v oblasti obrany, prosazování spolupráce mezi podniky na vývoji obranných produktů a technologií a využívání dlouhodobých projektů spolupráce členských států. Vítá také iniciativu na vytvoření Evropského obranného fondu, jenž zahrnuje jak Program rozvoje evropského obranného průmyslu, tak přípravnou akci zaměřenou na obranný výzkum.

2. zastává názor, že bezpečnost každé země, stejně jako celé EU, se opírá o dva hlavní pilíře: o hospodářský potenciál a o jednotnou a soudržnou společnost. Bezpečnost každého z členských států je dnes synonymem bezpečnosti celé EU. EU se musí důrazněji starat o svou bezpečnost a výrazněji se profilovat jako vlivný globální aktér zasazující se o mír.

Dodržení zásady subsidiarity a proporcionality

3. bere na vědomí, že článek 173 SFEU je odpovídajícím právním základem programu, protože se týká konkurenceschopnosti průmyslu;

4. zdůrazňuje, že provádění Programu rozvoje evropského obranného průmyslu bude řídit Evropská obranná agentura, která funguje jako regulační agentura odpovědná pouze Radě. Kromě toho není běžnou praxí, aby regulační agentura řídila tak významné rozpočtové prostředky. VR proto žádá Evropskou komisi, aby při správě Programu rozvoje evropského obranného průmyslu zajistila maximální transparentnost a vzala si příklad z fungování výkonných agentur odpovědných Evropskému parlamentu;

5. vyzývá Komisi, aby využívala potenciál všech členských států EU a aby podporu nesoustředila jen do určitých oblastí. Nesmí se zapomínat ani na to, že regionální rozvoj je důležitý také pro vnitřní bezpečnost jednotlivých členských států a je jedním z jejich rozvojových cílů;

6. žádá, aby bylo zváženo posílení bezpečnostních a obranných kapacit regionů na vnější hranici EU;

Zaměření na přidanou hodnotu EU

7. je toho názoru, že EU může dosáhnout míru, svobody, rovnosti a stability prostřednictvím úzké spolupráce s vládami členských států tam, kde je aktuální evropská přidaná hodnota. Tento účel musí sledovat rovněž akční plán Evropského obranného fondu;

8. podporuje iniciativu Evropské komise, jež hodlá využít všech svých pravomocí k posílení obranných schopností členských států EU a k podpoře spolupráce mezi členskými státy s cílem zajistit hlubší integraci a jasně vymezit, jakým směrem se má ubírat podpora plánování vnitrostátních obranných schopností a vytváření konkurenceschopných, integrovaných dodavatelských řetězců;

9. upozorňuje na skutečnost, že rozvoj konkurenceschopných, integrovaných dodavatelských řetězců v EU závisí na politické vůli členských států podílet se na nich. Evropský obranný fond by měl vytvářet a podporovat společná opatření členských států v oblasti obranného materiálu a technologií;

10. zdůrazňuje, že by se mělo aktivně usilovat o dosažení strategické autonomie EU a o zvýšení jejích obranných schopností. Konkurenceschopnost evropského obranného průmyslu musí být podporována, proto je nutné velmi pečlivě ověřovat, zda žadatelé skutečně pocházejí z EU. Hlavní dodavatelé a subdodavatelé musí mít sídlo v Evropské unii a podniky musí být alespoň z poloviny vlastněny členskými státy nebo fyzickými či právníckými osobami z EU a musí být fakticky kontrolovány evropským kapitálem. Vedení a skutečná kontrola těchto společností se musí nacházet v Evropské unii. Evropská komise musí rovněž dbát na to, aby skutečnou kontrolu nad členskými organizacemi konsorcia neměla žádná třetí země;

11. zdůrazňuje, že Evropský fond pro obranu nenahrazuje opatření členských států, nýbrž je doplňuje o přeshraniční projekty, jež by nemohly být financovány jediným členským státem. Evropský obranný fond představuje – v součinnosti s členskými státy, NATO a dalšími mezinárodními investicemi – doplněk k opatřením členských států a poskytuje jasnou evropskou přidanou hodnotu k evropské obranné politice;

Integrace malých a středních podniků do dodavatelských řetězců evropského obranného průmyslu

12. vítá přístup „životního cyklu“ v Evropském obranném fondu na podporu výzkumu a vývoje v oblasti obranných výrobků a technologií, na což jsou v Evropském obranném fondu vyčleněny dvě části (okna);

13. důrazně doporučuje, aby byly při hodnocení projektových žádostí přiznávány dodatečné body konsorciím, k nimž náleží větší počet malých a středních podniků;

14. poukazuje na to, že důležitým předpokladem pro rozvoj obou částí Evropského obranného fondu je účinný mechanismus plánování schopností, který stanoví priority pro výzkum a dovednosti a obě oblasti úzce koordinuje;

15. zastává názor, že na podporu obranného průmyslu na vlastním území musí být použity dodatečné finanční prostředky EU a podporuje definici příjemců podpory, kterou Komise používá ve svém sdělení;

16. vyzývá členské státy, aby se aktivně zapojily do správy obou částí fondu a aby stanovily své potřeby a priority;

17. vítá plány Komise na účinnější využívání civilních aplikací ve vojenské oblasti. Investice do těchto technologií považuje za vynikající příležitost k posílení hospodářského růstu v EU a vytváření vysoce kvalitních pracovních míst, neboť tato oblast se nachází na rozhraní mnoha odvětví: elektroniky, letectví, robotiky, vysoce výkonné výpočetní techniky, kosmického průmyslu, textilního průmyslu, stavebnictví, telekomunikací, technologií v oblasti sledování, energetiky, navigace atd.;

18. poukazuje na to, že podniky pracující s těmito inovačními technologiemi jsou především začínající podniky a malé a střední podniky, které by mohly s pomocí adekvátní podpory výrazně přispět k technologickému pokroku v odvětví obrany. Za pozitivní a důležité považuje rozhodnutí Komise, že EU chce cíleně podporovat malé a střední podniky v tomto odvětví;

19. vyzývá k lepší koordinaci mezi příslušnými útvary v zájmu informovanosti zúčastněných stran a podpory nového zboží a technologií dvojího užití. Tento mocný potenciál musí EU využít ve smyslu růstu a konkurenceschopnosti;

20. souhlasí s Evropskou komisí, pokud jde o usnadnění účasti malých a středních podniků na přeshraničních projektech, což má být v rámci Evropského obranného fondu finančně podporováno. Je nezbytné pamatovat na to, že začlenění malých a středních podniků do dodavatelských řetězců evropského obranného průmyslu by mělo sloužit k posílení bezpečnosti a obrany EU, konkurenceschopnosti a strategické autonomie. Evropský obranný fond by měl poskytovat pobídky pro uskutečňování těchto cílů;

21. je toho názoru, že Evropská komise musí mobilizovat veškeré nástroje, jež má k dispozici, aby malé a střední podniky v celé EU získaly rovnocenný přístup k Evropskému obrannému fondu. Pokrok v inovacích není měřitelný v krátkodobém horizontu, nýbrž výsledky musí nejprve dospět do fáze použitelnosti. Zavedení dobře plánované a všechny úrovně zahrnující koordinované inovační politiky by nejinovativnějším podnikům zajistě poskytl pobídky, aby se staly strategickými investory v malých a středních podnicích;

22. vyzývá Komisi, aby podpořila následující opatření, jež mohou posílit účast malých a středních podniků na obranných projektech:

- ke kritériím pro přidělení financování projektů spolupráce ve stávajícím víceletém finančním rámci (VFR) by měla patřit rovněž podmínka, že musejí být zapojeny minimálně tři podniky minimálně ze dvou členských států. Je důležité, aby navrhované projekty byly skutečně přeshraniční a aby přispívaly ke snížení roztržitosti trhu s obranným materiálem v EU. V kritériích pro přidělení by měly být přiznávány dodatečné body konsorciím, k nimž náleží větší počet podniků a členských států;
- konsorcia s větším počtem zúčastněných malých a středních podniků by měla mít přednost před srovnatelnými projekty s nižším počtem malých a středních podniků;
- žádá, aby se pokud možno alespoň jedna tematická oblast výzkumu a vývoje týkala malých a středních podniků, tak jako tomu již je u zadávání veřejných zakázek v oblasti výzkumných projektů;
- vyzývá k vytvoření spolehlivého komunikačního systému pro koordinaci společných informačních opatření přijímaných příslušnými útvary Komise, přičemž jeden z hlavních přínosů takového systému spočívá v existenci jediného kontaktního místa pro informace o veškerých možnostech financování, a to včetně všech relevantních programů EU v oblasti obrany a zboží dvojího užití. Je důležité, aby byly prostřednictvím tohoto komunikačního systému zveřejňovány příklady osvědčených postupů;
- vítá rozhodnutí Evropské komise přidělit část prostředků z Evropského obranného fondu malým a středním podnikům, a to na projekty, jež podporují přeshraniční účast malých a středních podniků; vítá pomoc Unie v maximální výši 20 % celkových způsobilých nákladů na opatření;

Financování

23. připomíná, že skupina EIB je důležitým partnerem, pokud jde o investice do technologií dvojího využití, kde mají v oblasti vojenského vybavení, příp. technologií pro civilní použití, kybernetické bezpečnosti, očkovacích látek, biologické obrany a telekomunikačních a informačních infrastruktur, důležitou úlohu malé a střední podniky;

24. zdůrazňuje, že vzhledem ke specifickým rysům odvětví obrany nejsou všechny bankovní služby vhodné pro podporu malých a středních podniků. Vítá proto aktivní přístup EIB spočívající ve snaze využívat jiné nástroje, jako jsou úvěry, záruky a vlastní kapitál;

25. domnívá se, že schválení Evropského obranného fondu nesmí sloužit jako záminka ke snížení prostředků na politiku soudržnosti, ani je nesmí nijak ovlivnit, a tato politika musí zůstat hlavním nástrojem veřejných investic Evropské unie s cílem zlepšit evropskou integraci prostřednictvím hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

V Bruselu dne 23. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

128. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 22. 3. 2018–23. 3. 2018

**Stanovisko Evropského výboru regionů Pozměněný program na podporu strukturálních reforem
a nové rozpočtové nástroje pro eurozónu**

(2018/C 247/09)

Hlavní zpravodajka: Olga ZRIHEN (BE/SES), poslankyně Valonského parlamentu

Odkaz: sdělení Nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU

COM(2017) 822 final

návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle

COM(2017) 825 final

Pro informaci:

sdělení Další kroky k dokončení hospodářské a měnové unie: plán

COM(2017) 821 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2017/825 za účelem navýšení finančního krytí programu na podporu strukturálních reforem a přizpůsobení jeho obecného cíle (COM(2017) 825 final)

Pozměňovací návrh 1

1. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Program na podporu strukturálních reforem (dále jen „program“) byl vytvořen s cílem posílit kapacitu členských států pro přípravu a provádění prorůstových správních a strukturálních reforem, mimo jiné prostřednictvím pomoci pro účinné a účelné využívání finančních prostředků Unie. Podpora v rámci programu je poskytována Komisí na základě žádostí členských států a zahrnuje širokou škálu oblastí politiky. Budování odolných ekonomik, které se opírají o silné ekonomické a sociální struktury, což členským státům umožňuje účinně absorbovat otřesy a rychle překonávat jejich účinky, přispívá k hospodářské a sociální soudržnosti. Provádění institucionálních, správních a prorůstových strukturálních reforem je odpovídajícím nástrojem pro dosažení takového vývoje.	Program na podporu strukturálních reforem (dále jen „program“) byl vytvořen s cílem posílit kapacitu členských států pro přípravu a provádění prorůstových správních a strukturálních reforem, které mají význam pro provádění cílů Smlouvy o EU a přímo souvisejí s pravomocemi EU, mimo jiné prostřednictvím pomoci pro účinné a účelné využívání finančních prostředků Unie. Podpora v rámci programu je poskytována Komisí na základě žádostí členských států. Budování odolných ekonomik, které se opírají o silné ekonomické a sociální struktury, což členským státům umožňuje účinně absorbovat otřesy a rychle překonávat jejich účinky, by mělo přispívat k hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Přijetí spoluodpovědnosti za strukturální reformy, jež jsou důležité z hlediska EU, v praxi, zejména díky místním a regionálním orgánům a sociálním partnerům, je základním předpokladem pro úspěch programu.

Pozměňovací návrh 2

3. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Posílení hospodářské a sociální soudržnosti prostřednictvím podpory strukturálních reforem je klíčové pro úspěšnou účast v hospodářské a měnové unii. To je zvláště důležité pro členské státy, jejichž měnou není euro, při přípravě na vstup do eurozóny.	Posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti prostřednictvím strukturálních reforem, jež jsou důležité z hlediska EU, je klíčové pro úspěšnou účast a posílení konvergence v hospodářské a měnové unii. To je zvláště důležité pro členské státy, jejichž měnou není euro, při přípravě na vstup do eurozóny.

Pozměňovací návrh 3

5. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Rovněž je nutné uvést, že opatření a činnosti v rámci programu mohou podpořit reformy, jež mohou členským státům, které chtějí přijmout euro, pomoci při přípravě na účast v eurozóně.	

Odůvodnění

Nadbytečné s ohledem na 3. bod odůvodnění.

Pozměňovací návrh 4

6. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
S cílem uspokojit rostoucí poptávku po podpoře od členských států a s ohledem na nutnost podpořit provádění strukturálních reforem v členských státech, jejichž měnou není euro, by finanční prostředky přidělené na program měly být navýšeny na dostatečnou úroveň, která umožní Unii poskytovat podporu, jež splňuje potřeby členských států, které o ni žádají.	S cílem uspokojit rostoucí poptávku po podpoře od členských států a s ohledem na nutnost podpořit provádění strukturálních reforem, jež jsou důležité z hlediska EU , v členských státech, jejichž měnou není euro, by finanční prostředky přidělené na program měly být navýšeny pomocí nástroje pružnosti podle článku 11 stávajícího víceletého finančního rámce na dostatečnou úroveň, která umožní Unii poskytovat podporu, jež splňuje potřeby členských států, které o ni žádají.

Pozměňovací návrh 5

Článek 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
„Článek 4	„Článek 4
Obecný cíl	Obecný cíl
Obecným cílem programu je přispět k institucionálním, správním a strukturálním reformám podporujícím růst v členských státech poskytováním podpory vnitrostátním orgánům na opatření zaměřená na reformování a posílení institucí, řízení, veřejné správy a hospodářských a sociálních odvětví v reakci na hospodářské a sociální výzvy, za účelem posílení soudržnosti, konkurenceschopnosti, produktivity, udržitelného růstu, tvorby pracovních míst a investic, což rovněž připraví na účast v eurozóně, zejména v rámci správy ekonomických záležitostí, mimo jiné prostřednictvím pomoci zaměřené na účinné, účelné a transparentní využívání fondů Unie.“;	Obecným cílem programu je přispět k institucionálním, správním a strukturálním reformám podporujícím růst v členských státech, které jsou evropskou přidanou hodnotou v oblastech politiky spadajících do sdílené působnosti Unie a členských států a jež zatím nejsou předmětem žádných programů technické pomoci, a to poskytováním podpory veřejným orgánům členských států na opatření zaměřená na reformování a posílení institucí, řízení, veřejné správy a hospodářských a sociálních odvětví v reakci na hospodářské a sociální výzvy, za účelem posílení soudržnosti, konkurenceschopnosti, produktivity, udržitelného růstu, tvorby pracovních míst a investic, což rovněž připraví na účast v eurozóně, zejména v rámci správy ekonomických záležitostí, mimo jiné prostřednictvím pomoci zaměřené na účinné, účelné a transparentní využívání fondů Unie.“;

Pozměňovací návrh 6

Nový článek 1 odst. 1a

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	Čl. 5 odst. 2 Specifické cíle uvedené v odstavci 1 se vztahují na oblasti politiky týkající se soudržnosti, konkurenceschopnosti, produktivity, inovací, inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, zaměstnanosti a investic, zejména na jednu nebo více z následujících oblastí: a) správu veřejných financí a aktiv, rozpočtový proces, řízení dluhu a správu příjmů; b) institucionální reformu a účinnou a funkční veřejnou správu orientovanou na služby, a to případně i prostřednictvím zjednodušení pravidel, účinný právní stát, reformu soudního systému a posílení boje proti podvodům, korupci a praní špinavých peněz; c) podnikatelské prostředí (i pro malé a střední podniky), reindustrializaci, rozvoj soukromého sektoru, investice, veřejnou účast v podnicích, procesy privatizace, obchod a přímé zahraniční investice, hospodářskou soutěž a zadávání veřejných zakázek, udržitelný rozvoj odvětví a podporu inovací a digitalizace; d) vzdělávání a odbornou přípravu; politiky v oblasti zaměstnanosti, včetně sociálního dialogu v zájmu vytváření pracovních míst; boj proti chudobě, podporu sociálního začleňování; systémy sociálního zabezpečení a sociální pomoci; systémy veřejného zdraví a zdravotní péče a politiky v oblasti soudržnosti, azylu, migrace a hranic; e) politiky pro provádění opatření v oblasti klimatu, podporu energetické účinnosti a dosažení energetické diverzifikace, ale i politiky pro odvětví zemědělství, rybolov a udržitelný rozvoj venkovských oblastí; f) politiky týkající se finančního sektoru včetně podpory finanční gramotnosti, finanční stability, přístup k finančním prostředkům a úvěrování reálné ekonomiky; tvorbu, poskytování a sledování kvality údajů a statistik; a politiky zaměřené na boj proti daňovým únikům.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

O změnách nařízení o programu na podporu strukturálních reforem na období 2018–2020

1. schvaluje zásadu tohoto programu podpory, jehož cílem je poskytovat členským státům na dobrovolném základě a na vyžádání technickou podporu při strukturálních reformách v členských státech. Podle názoru VR by však rozsah působnosti těchto strukturálních reforem způsobilých pro podporu EU měl být omezen na oblasti politiky, které mají význam pro provádění cílů Smlouvy o EU a přímo souvisejí s pravomocemi EU. VR odmítá veškeré návrhy na financování nespecifikovaných strukturálních reforem v členských státech, které nebyly podrobeny předchozímu posouzení evropské přidané hodnoty a které přímo nesouvisejí s pravomocemi EU vycházejícími ze Smlouvy. V této souvislosti poukazuje na své usnesení ze dne 1. února 2018, které odmítá návrh nařízení, jež dne 6. prosince 2017 předložila Komise a kterým se mění nařízení o společných ustanoveních (EU) č. 1303/2013⁽¹⁾;
2. souhlasí s Komisí, že jedním z hlavních cílů tohoto programu podpory musí být zlepšení administrativních kapacit celostátní, regionální a místní úrovně správy v žádajících členských státech. Podtrhuje význam víceúrovňové správy a místního přístupu při definování a provádění reforem;
3. požaduje jednotný soubor pokynů, jež budou zahrnovat všechny nástroje na zlepšování administrativních struktur financované EU a umožní účinnou koordinaci s programy technické pomoci, které se již na úrovni EU a přijímajících členských států provádějí, jak požadoval i Evropský účetní dvůr (EÚD);
4. vyjadřuje politování nad tím, že Komise neposkytla kvantitativní a kvalitativní důkazy, že program na tento úkol stačí. Zdůrazňuje, že program na podporu strukturálních reforem by se jakožto program technické podpory měl po roce 2020 stát trvalým programem pouze na základě kladného hodnocení jeho výsledků za období 2017–2020;
5. zdůrazňuje, že na základě rozdělení pravomocí a kompetencí platných v jednotlivých členských státech a na základě doporučení pro jednotlivé země, která jsou často adresována místním a regionálním orgánům, musí být program přístupný pro místní a regionální orgány;
6. je potěšen, že Komise navrhuje zvýšit rozpočet pozměněného programu na podporu strukturálních reforem pomocí nástroje pružnosti podle článku 11 současného víceletého finančního rámce;

O spoluodpovědnosti za strukturální reformy, jež jsou důležité z hlediska EU, a o jejich financování

7. zdůrazňuje, že řádné plánování a provádění strukturálních reforem, jež jsou důležité z hlediska EU, v členských státech čelí mnoha překážkám, například nedostatečnému pocitu spoluodpovědnosti, politické a institucionální složitosti reforem, možným negativním dopadům na sociální skupiny a území, nedostatku fiskálního prostoru k úhradě nákladů reforem, nedostatečné správní a institucionální kapacitě a nedostatku koordinace na všech úrovních správy. Obecně vzato se spoluodpovědnost na vnitrostátní úrovni za provádění doporučení pro jednotlivé země stále považuje za nedostatečnou, což je částečně dáno tím, že místní a regionální orgány nejsou do procesu plně zapojeny coby partneři;
8. zdůrazňuje, že důležitou úlohu v zajišťování efektivní implementace pravidel fondů a jejich čerpání hrají znalostní centra, jež místním a regionálním orgánům poskytují bezplatnou technickou pomoc při výkladu pravidel EU a využívání fondů EU. Žádá členské státy, které tato znalostní centra nemají, aby zvážily jejich zřízení, a podpořily tak efektivní využívání nového rozpočtového nástroje;
9. zdůrazňuje, že zatímco některá doporučení pro jednotlivé země jsou právně ukotvena prostřednictvím příslušných postupů Paktu o stabilitě a růstu a postupů při makroekonomické nerovnováze, jiná mají spíše politický význam, než že by byla právně závazná. Konstatuje, že ani hrozba sankcí podle Paktu o stabilitě a růstu a postupu při makroekonomické

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final.

nerovnováze, ani politické působení nezajistily uspokojivé provádění doporučení pro jednotlivé země a neposílily pocit spoluodpovědnosti za reformy. Požaduje přístup více vycházející zdola prostřednictvím zapojení místních a regionálních orgánů, aby se posílil jejich pocit spoluodpovědnosti;

10. konstatuje, že ačkoli o významu koordinace hospodářských politik v EU není sporu, je třeba ověřit, zda finanční pobídky a závazky plánované v případě určitých reforem v členských státech skutečně mají odpovídající právní základ ve Smlouvě o fungování Evropské unie. Vyjadřuje pochybnosti také ohledně záměru vyčlenit značné finanční prostředky na nástroj pro poskytování pomoci na čistě dobrovolném základě, jenž je založen na netransparentním systému výběru a potvrzování žádostí, což by s sebou neslo problémy, pokud jde o stanovení tematických priorit, rozpočtové plánování a náležitou územní rovnováhu;

11. trvá rovněž na tom, že na základě stávajícího rozdělení pravomocí mají mnohé strukturální reformy, jež jsou důležité z hlediska EU, dopad na oblasti sdílené pravomocí celostátních i nižších úrovní správy. Proto – má-li se předejít porušování zásad subsidiarity a proporcionality – musejí členské státy své regionální a místní orgány zapojit do navrhování a provádění strukturálních reforem jako stálé partnery;

12. vyjadřuje tedy politování nad návrhem Komise, aby závazky k provedení reforem a finanční pobídky byly dvoustranně dohodnuty mezi Komisí a vládami členských států a aby realizace probíhala v rámci evropského semestru, aniž by bylo stanoveno formální zapojení regionální či místní úrovně správy podle vnitrostátního rozdělení pravomocí v členském státě. Existuje totiž reálné nebezpečí, že navrhovaný přístup ohrozí toto rozdělení pravomocí a povede k porušování zásady subsidiarity nebo zásady místní či regionální samosprávy, jež jsou definovány v příslušných chartách Rady Evropy. Pro ilustraci lze uvést diskusní dokument o „prohloubení hospodářské a měnové unie“, který Komise zveřejnila v květnu 2017 a jenž zmiňuje například návrhy na dohodu o závazných normách pro měření kvality veřejných výdajů. Dohled nad těmito normami prostřednictvím stávajících srovnávacích přehledů by byl začleněn do evropského semestru. Podmínění přístupu k finančním prostředkům EU dosažením stanovené úrovně těchto norem, by znamenalo, že EU stanoví svůj přístup a politický směr v oblastech politiky, ve kterých sdílí pravomoci s nižšími úrovněmi správy, čímž by došlo k porušení zásady subsidiarity;

13. dále vyjadřuje politování nad tím, že kritéria pro posuzování výsledků reformních závazků a uplatnění platebních tranší stanovuje a spravuje samotná Komise bez účasti orgánů členských států. Konstatuje, že návrh postrádá transparentnost kritérií pro hodnocení a že tato kritéria nelze vyvodit z doporučení pro jednotlivé země, jež jsou obecně definována bez cílů, milníků a ustanovení pro systematické monitorování. Domnívá se rovněž, že by finanční pobídky EU neměly být vnímány jako snaha obejít demokratické procesy na evropské či vnitrostátní úrovni nebo jako finanční vydírání;

14. lituje, že Komise neposkytuje žádné podklady a informace o tom, jak by měly být navrhované finanční pobídky vyčísleny, a zároveň uznává, že vyčíslení krátkodobých nákladů na reformy se nejspíš bude významně lišit, a to podle toho, zda zahrnuje pouze administrativní náklady (navrhování, provádění a budování kapacit), nebo i sociální náklady;

15. zdůrazňuje, že reformní závazky by měly vycházet z realistického posouzení výzev, pokud jde o institucionální a administrativní kapacitu daných veřejných orgánů, a měly by zahrnovat vhodné strategie zlepšování administrativních struktur. Je třeba vzít v úvahu nerovné podmínky, které v oblasti administrativních struktur panují mezi členskými státy a regiony EU a jež prokázala i analýza doporučení pro jednotlivé země z územního hlediska, kterou provedl VR;

16. konstatuje, že k prosazování strukturálních reforem přispívají další politiky EU. To platí pro ESI fondy, a sice na základě předběžných podmínek, vztahujících se na provádění práva EU, na zlepšení administrativních struktur a – prostřednictvím tematického zaměření – na provádění reforem, které spadají do oblasti působnosti strategie Evropa 2020. Proto zdůrazňuje, že je naprosto nezbytné poskytnout politický rámec, který bude nástupcem strategie Evropa 2020, aby bylo možné pokračovat v tematickém zaměření v příštím programovém období. Zdůrazňuje, že tento nový rámec musí vycházet z nové územní vize, která bude aktualizovat Perspektivu evropského územního rozvoje z roku 1999⁽²⁾;

⁽²⁾ CdR 4285/2015.

17. rovněž trvá na tom, že každá další spojitost mezi strukturálními reformami, jež jsou důležité z hlediska EU, a politikou soudržnosti ještě zvyšuje důležitost toho, aby byl evropský semestr demokratizován na evropské úrovni a doplněn kodexem chování, který stanoví normy pro zapojení místních a regionálních orgánů za účelem zvýšení účinnosti celého procesu a posílení pocitu spoluodpovědnosti za něj ⁽³⁾. Zdůrazňuje, že společným základem politiky soudržnosti a dalších politik EU, které podporují strukturální reformy, by měly být zásady subsidiarity, proporcionality, partnerství a víceúrovňové správy;

18. opakuje svůj požadavek, aby byly nové rozpočtové nástroje hospodářské a měnové unie financovány bez vytěsnění soukromých investic a jiných režimů veřejného financování, jako je financování politiky soudržnosti EU;

19. domnívá se, že návrh ohledně finančních pobídek pro strukturální reformy, jak je předložen ve sdělení, je coby základ pro vytvoření nezbytných legislativních návrhů nedostatečný. Vyjadřuje politování nad tím, že Komise před jeho zveřejněním neprovedla žádné posouzení dopadu ani konzultaci se zúčastněnými stranami;

20. lituje, že návrh týkající se pilotní fáze (2018–2020) nástroje pro provádění reforem a související změny nařízení o programu na podporu strukturálních reforem a nařízení o společných ustanoveních nejsou v souladu s návrhem nového VFR, jehož zveřejnění bylo ohlášeno na květen 2018;

21. proto navrhuje, aby při vytváření nástroje finanční podpory pro strukturální reformy byly zohledněny **tyto zásady**:

- rozpočtová podpora strukturálních reforem na podporu hospodářské, sociální a územní soudržnosti spadajících do oblasti působnosti politiky soudržnosti by měla být realizována spíše prostřednictvím budoucích programů ESI fondů než pomocí zřízení samostatného programu financování, přičemž je třeba dodržovat zásady subsidiarity, partnerství a víceúrovňové správy,
- podíl určený pro politiku soudržnosti v příštím VFR musí zůstat na současné úrovni, aby byla zaručena účinnost této politiky, a je zapotřebí vyhnout se financování strukturálních reforem tím, že na ně bude přidělována část prostředků z ESI fondů,
- financování strukturálních reforem, které spadají mimo oblast působnosti politiky soudržnosti, z prostředků EU by mělo být podporováno spíše prostřednictvím půjček než grantů,
- způsob definování strukturálních reforem a rozhodování o nich musí být revidován tím, že do evropského semestru budou zapojeny místní a regionální orgány. Tím by byl do evropského semestru zahrnut „územní rozměr“ a rovněž by se tak přispělo k zohlednění územní rozmanitosti Evropy, zajistila by se tím plná účast místních a regionálních orgánů v národních programech reforem a napomohlo by se dodržování rozdělení pravomocí v EU,
- je třeba, aby každý návrh na financování strukturálních reforem z prostředků EU zahrnoval předběžné posouzení dopadu a konzultaci se zúčastněnými stranami a aby obsahoval ustanovení o hodnocení v polovině období;

Rozpočtové nástroje pro členské státy, které chtějí vstoupit do eurozóny, a pro bankovní unii

22. konstatuje, že předpoklady pro to, aby členské státy přijaly euro, jsou odolné ekonomické struktury a vysoký stupeň udržitelné konvergence. Vítá návrh na vytvoření nástroje konvergence určeného na podporu členských států, které o přijetí eura usilují. Naléhá na Komisi, aby objasnila příslušné role nástroje konvergence, programu na podporu strukturálních reforem, ESI fondů a Fondu soudržnosti;

⁽³⁾ CdR 5386/2016.

23. znovu vyjadřuje podporu dokončení bankovní unie. Konstatuje, že členské státy se dosud neshodly na fiskální pojistce, kdyby se ukázalo, že Jednotný fond pro řešení krizí není dostatečný. Vítá návrh Komise na zřízení úvěrové linky nebo záruk v rámci budoucího Evropského měnového fondu;

Stabilizační funkce za účelem ochrany investic v případě rozsáhlých asymetrických otřesů

24. připomíná, že by bylo možné snížit rozdílnost hospodářských cyklů členských států eurozóny danou strukturálními faktory, a to zavedením nástroje EU, který by reagoval na asymetrické otřesy. Souhlasí s Komisí ohledně kritérií, která musí stabilizační funkce splňovat;

25. opakuje svůj názor, že aby byla jakákoli případná pomoc účinná, neměla by se překrývat se stávajícími nástroji, jako jsou evropské strukturální a investiční fondy (ESI fondy) a Evropský fond pro strategické investice (EFPI), nýbrž je doplňovat;

26. vyjadřuje souhlas s Komisí, že fiskální kapacita by měla být dostatečně velká na to, aby byla účinná. Znovu však připomíná svůj nesouhlas s tím, aby byla fiskální kapacita eurozóny okruhem v rozpočtu EU, zatímco strop vlastních zdrojů zůstane na současné výši 1,23 % HND EU, aby nedocházelo k efektu vytěsňování finančních prostředků pro ESI fondy a další politiky EU;

27. zdůrazňuje, že stabilizační funkce, která v nepříznivých obdobích chrání úroveň veřejných investic před velkými asymetrickými otřesy, má mimořádný význam pro místní a regionální orgány. Je přesvědčen, že navržený evropský systém ochrany investic by mohl být prvním krokem k této stabilizační funkci;

28. trvá na významu „stabilizační funkce“ politiky soudržnosti, která ve spojení s prvky flexibilizace, jako je zvýšení míry spolufinancování EU a úprava výše předběžného financování, hraje důležitou úlohu při ochraně veřejných investic během finanční krize v regionech postižených asymetrickými hospodářskými otřesy;

29. konstatuje, že navržený evropský systém ochrany investic by začal s půjčkami, poměrně malou grantovou složkou a pojistným mechanismem založeným na dobrovolných příspěvcích členských států. Zdůrazňuje, že tento systém by se mohl ukázat jako omezeně použitelný pro členské státy s nedostatečným fiskálním prostorem, pro které by mohlo být v období krize obtížné si půjčovat;

30. vyzývá Komisi, aby vypracovala stabilizační programy založené na grantech nebo na pojištění, jako je například tzv. rezerva na horší časy;

31. očekává oznámené vnitrostátní investiční platformy, ve kterých budou hrát úlohu místní a regionální orgány, jež zde využijí své zkušenosti s ESI fondy a EFPI.

V Bruselu dne 22. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

Stanovisko Evropského výboru regionů – Evropská občanská iniciativa

(2018/C 247/10)

Zpravodaj: Luc Van den Brande (BE/ELS), člen styčného úřadu Vlámsko-Evropa

Odkaz: COM(2017) 482 final

SWD(2017) 294 final

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

Článek 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Předmět	Předmět
Toto nařízení stanoví postupy a podmínky vyžadované pro iniciativu, která vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění občanů Unie nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv („evropská občanská iniciativa“ nebo „iniciativa“).	Toto nařízení stanoví postupy a podmínky vyžadované pro iniciativu, která vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění občanů Unie, v souladu s článkem 288 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) , nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv („evropská občanská iniciativa“ nebo „iniciativa“).

Odůvodnění

Odkaz na článek 288 Smlouvy o fungování Evropské unie má objasnit, že právní akt se vztahuje nejen na závazné předpisy, směrnice a rozhodnutí, ale také na nezávazná doporučení a stanoviska.

Pozměňovací návrh 2

Článek 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Předmět	Předmět
Toto nařízení stanoví postupy a podmínky vyžadované pro iniciativu, která vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění občanů Unie nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv („evropská občanská iniciativa“ nebo „iniciativa“).	Toto nařízení stanoví postupy a podmínky vyžadované pro iniciativu, která vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění občanů Unie nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv („evropská občanská iniciativa“ nebo „iniciativa“).

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>Provedením Smluv by se mělo rozumět také to, že podle článku 48 Smlouvy o Evropské unii má Komise možnost předkládat návrhy na změnu Smluv.</i>

Odůvodnění

Článek 48 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Komise může Radě předkládat návrhy na změnu Smluv. Vzhledem k tomu, že Komise má pravomoc navrhopvat změny Smluv, musí být za přípustné považovány rovněž občanské iniciativy, které o takové změny Smluv usilují.

Pozměňovací návrh 3

Čl. 4 odst. 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<i>Informace a pomoc poskytované Komisí a členskými státy</i>	<i>Informace a pomoc poskytované Komisí a členskými státy</i>
Poté, co Komise zaregistruje iniciativu v souladu s článkem 6, poskytne překlad obsahu uvedené iniciativy do všech úředních jazyků Unie pro účely jeho zveřejnění v registru a jeho použití pro sběr prohlášení o podpoře v souladu s tímto nařízením. <i>Skupina organizátorů navíc může poskytnout překlady přílohy do všech úředních jazyků Unie</i> pro účely jejich zveřejnění v registru a <i>případně</i> rovněž <i>překlady</i> předlohy právního aktu uvedeného v příloze II a předloženého v souladu s čl. 6 odst. 2.	Poté, co Komise zaregistruje iniciativu v souladu s článkem 6, poskytne překlad obsahu uvedené iniciativy do všech úředních jazyků Unie pro účely jeho zveřejnění v registru a jeho použití pro sběr prohlášení o podpoře v souladu s tímto nařízením, <i>včetně překladů</i> přílohy pro účely jejich zveřejnění v registru a rovněž <i>překladů případně</i> předlohy právního aktu uvedeného v příloze II a předloženého v souladu s čl. 6 odst. 2.

Odůvodnění

Zdá se rozumné, aby Evropská komise po registraci iniciativy poskytla rovněž překlady dokumentů v příloze, zejména pak předlohy právního aktu, je-li součástí iniciativy.

Pozměňovací návrh 4

Článek 6

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
<i>Registrace</i>	<i>Registrace</i>
1. Prohlášení o podpoře pro určitou iniciativu lze sbírat pouze poté, co ji zaregistrovala Komise.	1. Prohlášení o podpoře pro určitou iniciativu lze sbírat pouze poté, co ji zaregistrovala Komise.
2. Skupina organizátorů podá Komisi žádost o registraci prostřednictvím registru.	2. Skupina organizátorů podá Komisi žádost o registraci prostřednictvím registru.

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Při podání žádosti skupina organizátorů rovněž: a) předá informace uvedené v příloze II v jednom z úředních jazyků Unie; b) v případě, že má více než sedm členů, uvede těch sedm členů, kteří se mají vzít v úvahu pro účely čl. 5 odst. 1 a 2; c) v příslušném případě uvede, že byl zřízen právní subjekt na základě čl. 5 odst. 7. Aniž jsou dotčeny odstavce 5 a 6, Komise o žádosti rozhodne do dvou měsíců od jejího podání. 3. Komise iniciativu zaregistruje, pokud: (...)	Při podání žádosti skupina organizátorů rovněž: a) předá informace uvedené v příloze II v jednom z úředních jazyků Unie; b) v případě, že má více než sedm členů, uvede těch sedm členů, kteří se mají vzít v úvahu pro účely čl. 5 odst. 1 a 2; c) v příslušném případě uvede, že byl zřízen právní subjekt na základě čl. 5 odst. 7. Aniž jsou dotčeny odstavce 5 a 6, Komise o žádosti rozhodne do dvou měsíců od jejího podání. Komise předloží žádost o registraci nezávislému sedmičlennému výboru složenému z právníků, akademických pracovníků a zástupců evropské občanské společnosti. Ti posoudí, zda je žádost o registraci přípustná. Mohou vyslechnout skupinu organizátorů. Výbor předloží odůvodněné rozhodnutí Komisi, která následně rozhodne. 3. Komise iniciativu zaregistruje, pokud: (...)

Odůvodnění

Jednou ze základních slabin nového nařízení zůstává střet zájmů a monopol Komise ve všech fázích postupu. Proto – v souladu se stanoviskem VR z roku 2015 – navrhuje, aby bylo rozhodnutí o registraci svěřeno nezávislému výboru složenému z právníků, akademických pracovníků a zástupců evropské občanské společnosti.

Pozměňovací návrh 5

Článek 8

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Období sběru 1. Aniž je dotčen čl. 11 odst. 6, musí být veškerá prohlášení o podpoře shromážděna v období nejvýše 12 měsíců od data zvolení skupinou organizátorů („období sběru“). Uvedené datum nesmí být pozdější než tři měsíce od registrace iniciativy v souladu s článkem 6. Skupina organizátorů o zvoleném datu informuje Komisi nejpozději 10 pracovních dnů před tímto datem.	Období sběru 1. Aniž je dotčen čl. 11 odst. 6, musí být veškerá prohlášení o podpoře shromážděna v období nejvýše 18 měsíců od data zvolení skupinou organizátorů („období sběru“). Uvedené datum nesmí být pozdější než tři měsíce od registrace iniciativy v souladu s článkem 6. Skupina organizátorů o zvoleném datu informuje Komisi nejpozději 10 pracovních dnů před tímto datem.

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Pokud si skupina organizátorů přeje ukončit sběr prohlášení o podpoře dříve než 12 měsíců po začátku období sběru, informuje Komisi o datu, k němuž má období sběru skončit.	Pokud si skupina organizátorů přeje ukončit sběr prohlášení o podpoře dříve než 18 měsíců po začátku období sběru, informuje Komisi o datu, k němuž má období sběru skončit.

Odůvodnění

Shromáždění 1 milionu podpisů je velká akce, jež vyžaduje značnou publicitu a informovanost občanů. Dosáhnout konečného cíle do jednoho roku vyžaduje, aby byla skupina organizátorů velmi dobře organizována. Mělo by se zabránit tomu, aby byly evropskou občanskou iniciativu schopny zahájit pouze velké, nadnárodně organizované nevládní organizace. Proto navrhuje, aby bylo období sběru prodlouženo na 18 měsíců. To bude potenciální organizátory iniciativy méně odrazovat.

Pozměňovací návrh 6

Článek 14

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Zveřejnění a veřejné slyšení	Zveřejnění a veřejné slyšení
1. (...) 2. Skupina organizátorů dostane do tří měsíců po zveřejnění iniciativy příležitost představit ji na veřejném slyšení. Komise a Evropský parlament toto veřejné slyšení společně zorganizují v Evropském parlamentu. Příležitost zúčastnit se slyšení dostanou také představitelé ostatních orgánů Unie, včetně poradních, jakož i zainteresované subjekty. Komise a Evropský parlament zajistí vyvážené zastoupení relevantních veřejných a soukromých zájmů. 3. Komise je na slyšení zastoupena na odpovídající úrovni.	1. (...) 2. Skupina organizátorů dostane do tří měsíců po zveřejnění iniciativy příležitost představit ji na veřejném slyšení. Evropský parlament toto veřejné slyšení zorganizuje v Evropském parlamentu. Příležitost zúčastnit se slyšení dostanou také představitelé ostatních orgánů Unie, včetně poradních, dále vnitrostátních parlamentů, jakož i zainteresované subjekty. Evropský parlament na slyšení zajistí vyvážené zastoupení relevantních zájmů. 3. Komise je na slyšení zastoupena na odpovídající úrovni. 4. Evropský parlament po ukončení slyšení přijímá doporučení určené Evropské komisi, jak na příslušnou evropskou občanskou iniciativu reagovat.

Odůvodnění

Nejlépeším místem, kde může skupina organizátorů vysvětlit svou iniciativu, je Evropský parlament. Je tedy logické, aby se Evropský parlament ujal také veškeré organizace tohoto slyšení. Z institucionálního hlediska není důvod, proč by do této organizace měla být zapojena také Komise. Kromě toho by to mělo zvýšit důvěru organizátorů v transparentní a nezávislé řízení. Zapojení vnitrostátních parlamentů do tohoto procesu by mělo zvýšit šance na nastolení evropské diskuse.

Je důležité, aby Evropský parlament zaujal po ukončení slyšení k iniciativě vlastní postoj.

Pozměňovací návrh 7

Vložit nový článek za článek 15:

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>Iniciativy, které neobdržely potvrzení uvedené v čl. 12 odst. 5, avšak shromáždily v období sběru 75 % podpisů, předá Komise pro informaci Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropskému výboru regionů.</i>

Odůvodnění

Dosavadní zkušenosti ukázaly, že některé iniciativy sice nedosáhly požadovaného počtu prohlášení o podpoře, přesto byly pro evropskou politiku inovativní. Bylo by proto škoda, kdyby se politické poselství takových iniciativ ztratilo. Evropský parlament může z důvodu společenského a politického významu takových iniciativ rozhodnout, že vypracuje vlastní iniciativu.

Pozměňovací návrh 8

Článek 24

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Přezkum	Přezkum
Komise fungování evropské občanské iniciativy pravidelně přezkoumává a předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení nejpozději pět let od data použitelnosti tohoto nařízení a následně každých pět let . Tyto zprávy se zveřejní.	Komise fungování evropské občanské iniciativy pravidelně přezkoumává a předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení nejpozději tři roky od data použitelnosti tohoto nařízení a následně každé tři roky . Tyto zprávy se zveřejní.

Odůvodnění

Je důležité, aby bylo fungování evropské občanské iniciativy v pravidelných intervalech přezkoumáváno, a to nejen s ohledem na postupy, ale také na její politický vliv a účinné zapojení občanů do politiky. Včasný přezkum je nutný, aby bylo možné přijmout nápravná opatření. Interval tří let by proto byl vhodnější. Pokud by toto nové nařízení selhalo, byl by to konec evropské občanské iniciativy.

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ**EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ**

1. Dne 13. října 2015 přijal Výbor regionů stanovisko týkající se evropské občanské iniciativy ⁽¹⁾. Toto stanovisko bylo vypracováno na základě zprávy Evropské komise o uplatňování nařízení (EU) č. 211/2011. Vzhledem k obzvláště velkému množství a charakteru připomínek, jež byly obdrženy během probíhajícího řízení, požadoval Výbor regionů provedení přezkumu výše uvedeného nařízení.

2. Základem evropského projektu jsou evropští občané. Evropská participativní demokracie musí být chápána tak, že povzbuzuje evropské občany, aby se zapojovali do evropské politiky a utváření budoucnosti Evropy. Podle Smlouvy (čl. 10 odst. 3) má každý občan právo podílet se na demokratickém životě Unie.

3. Evropská občanská iniciativa je právem evropských občanů. Může pomáhat reagovat na pocítovaný demokratický deficit Evropské unie a překlenovat propast mezi občany EU a evropskými institucemi a tvůrci politiky. V době pokračující krize v EU, která je krizí hospodářskou i krizí důvěry, je zásadní poskytovat příležitosti k otevřenému dialogu mezi občany EU, a zabránit tak jejich dalšímu rozčarování z koncepce evropské integrace. Je to zvláště důležité pro vytvoření nebo obnovu důvěry těch mladých Evropanů, kteří ztratili víru v proces evropské integrace. Tím, že občanům dává právo

⁽¹⁾ Úř. věst. C 423, 17.12.2015, s. 1.

legislativní iniciativy, poskytuje evropská občanská iniciativa jakožto nadnárodní nástroj příležitost zapojit se do politického programu EU a usiluje o stimulaci celoevropské diskuse o tématech, která se dotýkají evropských občanů.

4. Podle článku 11 Smlouvy o Evropské unii musí orgány Unie informovat občany a reprezentativní sdružení a dát jim možnost projevit se a veřejně si vyměňovat názory na všechny oblasti činnosti Unie. Tentýž článek dává Evropské komisi výslovný mandát vést za účelem zajištění soudržnosti a transparentnosti činností Unie s dotčenými stranami rozsáhlé konzultace. Evropská komise by proto měla brát základní požadavek „odpovědnosti“ coby předpokladu demokracie a řádné správy věcí veřejných vážně, v souladu s duchem Smluv.

5. Aby bylo možné zajistit, že se evropská občanská iniciativa stane úspěšnou součástí demokratické struktury EU, je velmi důležité, aby úspěšné evropské občanské iniciativy vedly ke skutečné politické diskusi a zásadnějším navazujícím politickým krokům ze strany orgánů EU.

6. Evropská občanská iniciativa nenahrazuje právo iniciativy Evropské komise, jež přineslo pokrok v prohloubení Unie a jež musí zůstat zachováno. Evropská občanská iniciativa je dodatečným prostředkem vzájemného pochopení mezi občany a poskytuje nadnárodní rozměr diskusím na úrovni EU, což je prospěšné institucionálnímu systému EU jako celku i samé Evropské komisi. Tato iniciativa má tedy potenciál být velmi dobrým příkladem „demokracie v akci“.

7. Evropská občanská iniciativa poskytuje evropským občanům příležitost zapojit se do evropského rozhodovacího procesu a ovlivňovat evropský politický program. Je však zapotřebí, aby Komise vytvořila další iniciativy pro posílení občanského dialogu a přiblížení občanů evropským politikům. Evropská občanská iniciativa by měla být chápána jako jeden z nástrojů k dosažení cílů participativní demokracie, ale nelze očekávat, že tato iniciativa automaticky zajistí zapojení občanů do evropského rozhodovacího procesu;

8. Pozornost je třeba věnovat možnostem stanoveným ve Smlouvě, pokud jde o participativní demokracii, zejména pak o vertikální občanský dialog ⁽²⁾. Aby bylo možné udržet „otevřený, transparentní a pravidelný dialog s reprezentativními sdruženími a s občanskou společností“ (čl. 11 odst. 2 SEU), měla by Evropská komise iniciovat „režim dialogu“, v němž by se evropské instituce zaměřily spíše na naplňování obsahu než na sledování postupů. Evropská občanská iniciativa není funkčním nástrojem spolurozhodování. Musí být chápána jako základní pilíř participativní demokracie věnovaný úvahám, spolupráci, společnému fungování a spoluutváření a jako příležitost konfrontovat Evropskou komisi s vážnými tématy, aby tak bylo možné vytvářet povědomí a budovat vzájemné porozumění.

9. Evropská občanská iniciativa je výrazem participativní demokracie, jež doplňuje pojetí zastupitelské demokracie. Posiluje soubor práv souvisejících s občanstvím Unie a veřejnou diskusi o evropské politice. Měla by posílit postavení občanů a jejich ztotožnění s Uní.

10. Měly by být posíleny právní a politické nástroje účasti s cílem obnovit strukturu veřejné správy založenou na zásadě víceúrovňové správy. Víceúrovňová správa je v zásadě mnohocevná, a tím umožňuje „aktivnější“ evropské občanství. Výzvou je zajistit systém inovativního zastupování zájmů, kde se lidé cítí rovně zastoupeni ve svých různých identitách.

11. Evropský veřejný prostor pro diskusi mezi občany a se subjekty s rozhodovací pravomocí je důležitý pro legitimitu a zodpovědnost EU. Deficit v demokracii lze odstranit, pouze pokud vznikne evropská veřejná sféra, do níž bude zahrnut demokratický proces.

12. Politická doporučení týkající se participativní demokracie na evropské úrovni, jež Výbor regionů vyslovil ve svém stanovisku ze dne 13. října 2015, zůstávají plně v platnosti.

⁽²⁾ Oslovit občany EU; nová příležitost „o nás, s námi, pro nás“ (Reaching out to EU citizens; A new opportunity „About us, with us, for us“), zpráva Luca Van den Brandeho, zvláštního poradce předsedy Evropské komise Jean-Clauda Junckera, říjen 2017.

Nové nařízení o Evropské občanské iniciativě

13. Výbor regionů ve svém stanovisku z roku 2015 uvedl, že evropská občanská iniciativa ve své současné podobě nebude participativní demokracii podporovat, protože postupy a množství pravidel s sebou přinášejí příliš mnoho administrativních a technických obtíží, překážek a zábran, jež občany od účasti v evropském demokratickém procesu odrazují. Navíc současná podoba občanské iniciativy neumožňovala občanům ovlivnit evropskou politickou agendu a politický rozhodovací proces.

14. V souladu s postoji, které již zaujaly Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a evropský veřejný ochránce práv, se Výbor regionů domnívá, že nové nařízení je důležitým krokem správným směrem ke zlepšení postupů evropské občanské iniciativy.

Procedurální a administrativní zlepšení v novém nařízení

15. Výbor regionů vítá následující procedurální a administrativní zlepšení v novém nařízení navrženém Komisí:

- Občané zahajující iniciativu jsou fyzické osoby (organizátoři), nyní však mohou vytvořit právní subjekt, aby se omezila trestní odpovědnost organizátorů za podvody a hrubou nedbalost.
- Lhůta pro sběr podpisů je i nadále 12 měsíců, nicméně navrhovatelé projektů dostanou navíc lhůtu 3 měsíců od registrace, v níž mohou sami určit, kdy období sběru začne.
- Prohlášení o podpoře lze podepsat od věku 16 let.
- Byl zjednodušen požadavek na poskytnutí osobních údajů při podepsání prohlášení o podpoře. Všichni občané EU budou moci vyjádřit svou podporu na základě své státní příslušnosti, bez ohledu na místo bydliště. Komise navrhuje možnost volby mezi dvěma vzory prohlášení o podpoře (v současnosti používají členské státy 13 různých formulářů).
- Vylepšení procesu registrace, včetně zavedení možnosti částečné registrace iniciativ, namísto zamítnutí celé iniciativy na základě přípustnosti, přičemž Komise registruje pouze přípustnou část.
- Bude vytvořena online platforma pro spolupráci, která organizátorům nabídne diskusní fórum, poradenství a podporu.
- Evropská komise vytvoří a bude provozovat centrální online systém sběru, který bude zjednodušovat sběr a katalogizaci prohlášení o podpoře a také jejich ověřování vnitrostátními orgány. Komise jej vytvoří a bude provozovat nepřetržitě a poskytovat bezplatně.
- Po registraci evropské občanské iniciativy zajistí Komise překlad do všech jazyků EU a informuje všechny ostatní orgány a instituce EU o nové evropské občanské iniciativě.
- Komise poskytne (potenciálním) organizátorům evropské občanské iniciativy podporu (členské státy jsou vyzývány, aby zřídily jedno či více kontaktních míst pro evropskou občanskou iniciativu).
- Komise zavede v souvislosti s evropskou občanskou iniciativou informační a komunikační opatření.

Dosud chybí politický přístup

16. Navzdory výše uvedeným návrhům a opatřením obsaženým v novém nařízení, jež usiluje o zlepšení postupů evropské občanské iniciativy a odstranění řady překážek, se nicméně nelze zbavit dojmu nedostatečně otevřeného a příliš defenzivního přístupu ze strany Komise. Projevuje se to zejména v oblasti političtějších aspektů občanské iniciativy:

- Participativní demokracie je zvlášť důležitá k obnovení nebo zlepšení důvěry v evropský projekt. Proto je třeba se na evropskou občanskou iniciativu dívat jako na přeshraniční nástroj, díky němuž se občané mohou zapojit do evropského demokratického procesu a který jim umožňuje promlouvat do vytváření evropských politik, tedy jako na evropský veřejný prostor pro diskusi mezi občany a tvůrci politik. K tomu nové nařízení nevytváří dostatečný základ.
- Současný střet zájmů na straně Komise vážně poškozuje účinnost evropské občanské iniciativy při podpoře účasti a důvěry. Komise totiž musí být zároveň klíčovým poskytovatelem informací a podpůrné struktury pro evropskou občanskou iniciativu, hlavním „adresátem“ evropské občanské iniciativy a rozhoduje o registraci a přípustnosti iniciativ.
- Nové nařízení nevyřešilo střet zájmů, v němž se Komise nachází, jmenovitě že vystupuje jako 1) ústřední poskytovatel informací, 2) podpůrná struktura pro občanské iniciativy, 3) instance, u níž se organizátoři musí hlásit a registrovat, 4) instance, která určuje, jestli daná iniciativa může být registrována a 5) orgán, který musí sledovat úspěšné evropské občanské iniciativy. Tento nevyřešený střet zájmů poškozuje účinnost a legitimitu evropské občanské iniciativy. VR proto ve stanovisku z roku 2015 navrhl pověřit přezkoumání kritérií způsobilosti nestrannou komisí ad hoc, která bude složena z odborníků, vědců a právníků, tedy jakési „rady moudrých“ či „právního zastoupení evropských občanů“.
- Komise omezuje činnost evropských občanských iniciativ na záležitosti, které spadají do pravomocí Komise a které mohou vést k právnímu aktu Unie v rámci Smluv. Komise neopustila legalistický přístup a neposkytuje dostatečnou jasnost ohledně kritérií, jež mají být stanovena. To by mohlo vést ke svévolné argumentaci a rizikům a oslabit otevřenou, transparentní politickou diskusi.
- Komise také dosud nepřijala žádný návrh, který by se zabýval přáním přijmout i ty občanské iniciativy, které navrhuji změny smluv EU.
- Bývalo by bylo vhodné zmínit se v kritériích způsobilosti o právech a povinnostech občanů a o zásadě subsidiarity.
- Existují určité občanské iniciativy, které přišly s konkrétními důležitými tématy, ale nepodařilo se jim shromáždit milion podpisů nebo získat v některých zemích potřebné minimum. V současné době jsou takové evropské občanské iniciativy prostě odloženy. Pro případy, kdy byl získán značný počet podpisů, by však Evropská komise měla zavést vhodné postupy, jak na tato potenciální politická poselství a s nimi související mobilizaci reagovat, aby neupadly v zapomnění.
- Komise by měla ve své formální odpovědi na evropskou občanskou iniciativu, která získala více než milion podpisů, veřejnosti podrobně a transparentně vysvětlit své politické volby. Měla by být zajištěna politicky silná následná opatření.
- Evropský parlament plní nezastupitelnou úlohu při zahajování politické diskuse s širokou veřejností, a to mj. prostřednictvím veřejných slyšení, k nimž byly učiněny potřebné přípravy. Parlament by kromě toho měl v případě úspěšných evropských občanských iniciativ zajistit navazující politické kroky a ujmout se politických poselství těch evropských občanských iniciativ, kterým se nepodařilo shromáždit požadované množství podpisů.
- Měly by být se vši vážností posouzeny možnosti strukturovanějších, dlouhodobých opatření v návaznosti na slyšení Evropského parlamentu spočívajících v tom, že by bylo občanům umožněno, aby mohli přezkoumávat opatření přijatá v reakci na úspěšnou evropskou občanskou iniciativu a pokračovat v diskusi o této záležitosti. Měla by se také zvážit možnost, že by EP uspořádal druhé formální slyšení, jehož by se zúčastnili i zastánci evropské občanské iniciativy. Uskutečnilo by se po zveřejnění reakce Evropské komise na danou iniciativu a vytvořilo by prostor pro další diskusi mezi všemi zainteresovanými stranami.

Zvýšení obecného povědomí a informovanosti o evropské občanské iniciativě

17. Povědomí veřejnosti o evropské občanské iniciativě je důležité. Proto by měly být pořádány informační a propagační kampaně, jež by evropské občanské iniciativě zajistily větší pozornost ve sdělovacích prostředcích a mezi veřejností.

18. Evropská občanská iniciativa by se mohla stát účinným nástrojem demokratické účasti. Komise a členské státy by proto měly vyvinout maximální úsilí, pokud jde o poskytování informací o tomto nástroji, aby mu tak zajistily pozornost co největšího počtu Evropanů a podnítily jejich aktivní zapojení do využívání tohoto nástroje.

Příspěvek Výboru regionů a místních a regionálních orgánů

19. Komise by měla rovněž povzbuzovat a podporovat volené zástupce na místní a regionální úrovni v tom, aby byli průkopníky úsilí o informování svých občanů o nástroji evropské občanské iniciativy.

20. Evropská občanská iniciativa dává občanům k dispozici nástroj, jenž jim umožňuje aktivně se zapojit do utváření evropských politik. Evropský výbor regionů uznává svou vlastní roli a odpovědnost a upozorňuje v této souvislosti na rozhodnutí předsednictva ⁽³⁾ o zapojení VR do evropských občanských iniciativ. Opakuje svůj závazek podporovat evropské občanské iniciativy, které spadají do oblastí politické odpovědnosti Výboru a jsou považovány za politicky relevantní, např. podporou Evropské komise ve zkoumání navržených evropských občanských iniciativ z hlediska jejich regionálního či místního významu a subsidiarity, pořádáním akcí souvisejících s evropskou občanskou iniciativou, podporou decentralizované komunikace v souvislosti s evropskou občanskou iniciativou, vypracováním stanovisek z vlastní iniciativy týkajících se evropské občanské iniciativy tam, kde je to vhodné, aktivní účastí na slyšeních v EP a na politickém monitorování, podporou realizace úspěšných iniciativ a vhodné legislativy jako odpovědi tam, kde je to vhodné.

V Bruselu dne 23. března 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽³⁾ 144. schůze předsednictva Výboru regionů, 10. dubna 2013, bod 8 – CDR1335-2013_11_00_TRA_NB-item 8.

